

Teknikens TVärld

HAVETS DROTTNING

MEG *Flyg* • NR **12** 1956 • 14/6—28/6 • PRIS 75 ÖRE • I NORGE 1:50, I DANMARK 1:50
jun

TEKNISKA FRÅGOR

Teknikens Världs experter besvarar endast frågor av allmänt intresse. Insända frågor måste förutom signatur också vara försedda med insändarens namn och adress. Eftersom antalet inkomna frågor på intet sätt svarar mot det utrymme som står till förfogande, kan det dröja innan frågorna blir behandlade.

Fråga oss om bilar

Fråga: Jag har med intresse tagit del av en artikel angående Abarths trimningssats till Fiat 600. Kan TV upplysa om det finns någon generalagent i landet som för Abarth tillbehör?
600-ägare

Svar: Vänd er till Fiats Svenska AB, Stockholm.

Fråga: 1) Vilket bränsle är bäst till Volvo PV 444 av 1956 års modell, vanlig bensin, bentyl eller s. k. oktanbensin? 2) Vilken olja skall man använda? 3) Spelar det någon roll vilken sorts olja och bränsle man köper med hänsyn till fabrikatet (Shell, Gulf osv.)? 4) Skadar man motorn om man innan motorn uppnått normal temperatur använder choken för att hindra att motorn stannar?
E. Hällén

Svar: 1) Vi vill rekommendera bentyl till denna motor. 2) Oljan bör vara av typ »MS». Viskositeten skall vara SAE 20 på sommaren och SAE 10 på vintern. 3) Någon skillnad mellan olika fabrikat i kvalitetshänseende är omöjlig att ange och vi har även en känsla av att kvaliteten är mycket jämn över hela linjen. 4) Choken måste oftast användas vid start av kall motor och under den första sträckan av körningen. Dock skall choken skjutas in så snart som möjligt (se bilens instruktionsbok). En alltför riklig användning av choken är absolut skadlig för motorn.

Fråga: I sin bok »Min PV 444» förklarar ing. Maasing om smörjolja till Volvo, att det är fördelaktigast att året runt använda SAE 10 eller på vintern t. o. m. SAE 5. Volvos instruktionsbok förordar som bekant SAE 20 resp. 10. Vill TV förklara vad man lämpligast bör rätta sig efter?
Tvekande

Svar: Det är helt riktigt som ing. Maasing säger att man kan använda SAE 10 olja året runt. Själva föredrager vi absolut att följa fabriken rekommendation och använda SAE 20 olja på sommaren, såvida man ej från början använt en multigrade olja som täcker SAE 10—20—30. För normal vintertemperatur är vanligen SAE 10 tillräckligt tunn. Vid extremt låga yttertemperaturer bör SAE 5 användas.

Fråga: 1) Är den nya 93-oktaniga bensinen lämplig till DKW 3—6? 2) Vilken olja skall användas till DKW:s bränsleblandning? 3) Vilken bil är snabbast, DKW eller Peugeot 203? 4) Vilken av ovan nämnda vagnar har de bästa vägegenskaper?
Anders von S.

Svar: 1) Ja. 2) En MS-olja av viskositet SAE 50. 3) DKW är något accelerationssnabbare. 4) Båda bilarna har goda vägegenskaper men körkaraktären är något olika då den ena bilen är framhjuldriven och den andra bakhjuldriven.

Fråga: Det lär finnas något medel som tätar slitna cylinderlopp och uppskjuter en motorreovering. Kan TV lämna upplysning därom?
V-8

Svar: Ni avser säkert Holt's Piston Seal som säljes av tillbehörsfirmor. Generalimportör är Allmotor, Örebro.

Fråga: 1) Vad är att föredraga vid varmkörning av en 110 hk Buick: a) att köra sakta på treans växel, b) att köra sakta på tvåans växel. 2) Vilken växel skall användas i stadstrafik?
Tvistande

Svar: 1) En fart av 40—50 km/t på trean. 2) Alla tre.

Fråga: 1) Är det lämpligt att montera oljerenare på Opel Rekord? 2) Hur hög skall arbetstemperaturen vara på motorn? 3) Hur många mil skall man köra med Opel-motorn innan ventilerna slipas?
Rekord 55

Svar: 1) Det är en lämplig åtgärd under förutsättning att renarinsatsen byts var 800:e och oljan minst var 400:e mil. 2) 80—85° C. 3) 500—1000 mil.

Fråga: 1) Finns det nya kolv- och cylinder-satsar att köpa till Volkswagen -51 års modell, och vad är priset? 2) Vad kostar en fabriksrenoverad utbytesmotor + reovering till VW?
VW

Svar: 1) En sats utbytescylindrar omfattande reoverade cylindrar, kolvar, kolvringar, kolvbult och låsringar kostar 153 kr. 2) 890 kr + monterings 18 kr.

Fråga: 1) Tror TV att man kan köra ner en Opel Kapitän motor på 2000 mil? 2) Hur många mil kan man räkna att ovannämnda motor normalt stoppar vid god skötsel?
K. Nilsson

Svar: 1) Det låter extremt men inte omöjligt om motorn misshandlas. 2) 10.000—20.000 mil.

Fråga: Hur ofta skall fram- resp. bakhjuls-lagren smörjas på Dodge Kingsway 1954 års modell?
Lager

Svar: Varje år eller varje 1500:e mil resp. vartannat år eller 3.000:e mil.

Fråga: Vilken adress har den spanska bil-fabriken som tillverkar Pegaso? 102 B/2,8

Svar: Empresa Nacional de Autocamiones, S. A. Madrid, Spanien.

Fråga: Skall enligt lag alla bilar efter 1:a juli 1956 vara utrustade med två bakljus? Godkännes inte ett bakljus (i mitten) kombinerat med stoppljus plus två reflexer (en vid vardera sidan)? Skall bägge bakljusen vara kombinerade med stoppljus?
Ford Anglia

Svar: Enligt lag skall fr. o. m. 1:a juli 1956 alla bilar bak till vara försedda med dels en lykta som med vitt sken belyser registrerings-plåten så den lätt kan avläsas i mörker, dels två på samma höjd, en på vardera sidan av bilen anbragda lyktor, som visar rött sken bakåt. Minst en av dessa lyktor måste vara kombinerad med stoppljus, eller också kan det vara en separat lykta som avger rött eller gult sken bakåt. Dessutom måste bilen bak till vara försedd med två reflexanordningar placerade på samma höjd, en vid vardera sidan av bilen. Dessa skall vid belysning återkasta rött sken bakåt. Reflexanordningarna skall sitta högst 60 cm över marken och får inte sitta längre än 40 cm från yttersidorna på bilen. Reflexens yta skall sitta lodrätt och vinkelrätt mot bilens längdriktning och får inte avvika mer än 10° härifrån. Reflexer och baklyktor får kombineras, och varje reflex måste ha en sammanhängande yta om minst 40 cm². Om reflexmaterialet är i form av ett band måste detsamma vara minst 25 mm brett.

Fråga: Vilken motor är bäst, 2- eller 4-takt, i en bil som får gå så korta sträckor mellan varje start att motorn inte kommer upp i tillräcklig temperatur? Gäller lätta transporter och liten bil.
Nils

Svar: Man vinner troligen mest på att använda en luftkyld 4-taktsmotor. Detta med tanke på att en luftkyld motor betydligt snabbare kommer upp i rätt arbetstemperatur, då den inte behöver värma upp ett relativt stort kylsystem som fallet är hos den vätskekylda 4-taktsmotorn. Dessutom har 4-taktaren den fördelen att bränsleluftblandningen aldrig behöver passera vevhuset, vilket hos en 2-taktare som aldrig blir riktigt varmkörd medför stora risker för korrosionsbildning i vevhuset. En viss risk för korrosionsbildning finns även för 4-taktaren, men den är där av en annan karaktär. Er typ av körning är mycket ogynnsam för alla motortyper. Man bör använda sig av en olja av MS-typ, som är speciellt lämpad för s. k. »stop-and-go-körning».

Fråga: Beträffande Simca Aronde —55: 1) Hur snabbt accelererar den från 0 till 80 km/t? 2) Lämpligaste marschfart? 3) Hur många varv gör motorn vid 80 km/t på fyrens växel? 4) Skall TV testa den inom kort?
H. W.

Svar: 1) ca 18,0 sek. 2) 80—110 km/t. 3) ca 3 200 varv/min. 4) Den testades i nr 22/55.

Fråga: Hur skall man bäst underhålla gummifätningarna runt dörrar och fönster på en bil? Dessa blir ju med åren torra och spricker av sol, väder och vind. Har hört att det skall vara bra att pensla dem med glycerin.
J. R. S.

Svar: Det går mycket bra att använda glycerin för att skydda gummilister o. d. Glycerinet är ett skydd som inte angriper gummit, men hindrar det från att torka och spricka sönder.

Teknikens Värld

NR 12 ■ ÅRGANG 34 ■ 14 JUNI 1956

Utgivare Förlagsaktiebolaget Flygning, Sveavägen 53, Stockholm.

PRENUMERATIONSÅVDELNING:

Postadress: Box 3263, Stockholm 3. Telefon: Växel 34 00 80. Postgirokonton 55575.

Prenumeration kan ske direkt hos förlaget genom inbetalning på ovanstående postgirokonton eller via våra lokala ombud. (Se under

Ahlén & Akerlund i telefonkatalogen.) Prenumeration kan även verkställas genom s. k. postabonnemang på närmaste postkontor dock endast vid halvårsskifte.

PRENUMERATIONSPRIS 1956:

Sverige: Helår 16:75, halvår 9:—. I Danmark endast helårsabonnemang danska kronor 28:—. Insänd betalingen till Rudolf Fardal, Raadhushuspladsen 59, Köpenhamn V. Postg. 316 46. Abonnemanget kan börja när som helst under året.

Meddela adressändringar där prenumerationen verkställts två veckor före flyttning.

ANNONSAVDELNING:

Sveavägen 53, Stockholm Va. Tel. 34 00 80.

Annonschef: Olle Lindkvist (Även direkt tel. 31 76 45)

Ingemar Engelbrektsson (Även direkt tel. 32 81 74)

TV:s VARUMARKNAD och TV:s RADANNONSER

Lars Sandin. Tel. 34 00 80 eller 30 89 58

Ahlén & Akerlunds Fotogravyranstalt Stockholm 1956

Sveavägen 53, Stockholm Va.

Tel. 34 00 80 (växel)

Förfrågningar: Tel. 32 69 60

Chefredaktör och ansvarig utgivare:

RUNE MELANDER (Å.v. direkt 32 82 86)

Redaktionssekreterare: Stig Sandelin

Redaktionen ansvarar icke för insända icke beställda manuskript eller bilder. Fri diskussion i våra spalter.

För åsikter framförda i signerade artiklar svarar författaren. Eftertryck av text och bilder förbjudes!

Högaktuellt:

Två tips	15
Lik i lasten	17
Flotta sommargäster	18
Drottning på havet	20
Watt i vattnet	31
Teknisk revy	38
Lätt bo på hjul	46

Teknik:

Fråga oss om teknik	2, 51
Glas starkt som stål	22
Radiodirigerad kamera	26
Traktorn jobbar, bonden villar	32
Ursäkta cykeln!	34
Operation i kylskåp	35

Motor:

TV provkör Zündapp Bella	10
Publiken rattar racerknattar	24
TV provkör De Soto	28
Fräsch fartkärra	33

Flyg:

Flygnytt	4
----------------	---

Hobby:

Lyssna med oss	8
Håll kameran stadigt!	36

Serier:

Buzz Cooper	42
Flygsoldat 113 Bom	43
Samlarserien: Alfa Romeo Giulietta Sprint	43
Uran — de enorma krafternas metall	44

Nästa nummer

av Teknikens Värld utkommer omkring torsdagen den 28 juni.

Omslagsbilden

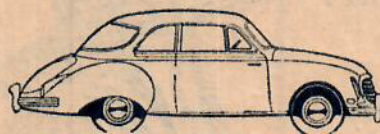
En drottning över haven — Elizabeth av England — gästar Sverige och hon kom med en Havets Drottning, kungakryssaren Britannia. Magnus Gernes teckning visar det stolta fartyget på Strömmen i Stockholm, ett apropos också till alla de utländska flottbesöken i Göteborg och Stockholm i sommar.

den stora familjebilen

DKW 3=5

nu som LIMOUSINE

Det betyder att Ni kan få stora DKW till lägre pris! DKW Limousine kostar nämligen inte mer än 7.800 kronor, komplett med värme, kylgardin och luftkonditionering.

Inte mer än... Just det! Därför att DKW Limousine har den nya, stora DKW:s nyheter och förbättringar. Den är således godkänd för 5 personer. Har samma eleganta kaross med stora »frisiktsrutor», en komfortabel och smakfull inredning och ett väl tilltaget bagageutrymme. — Motorn är den berömda 3-cylindriga 38 »hästars» (42 SAE hk) och chassiet den beprövade laddprofilramen med separat hjulupphängning och svängaxel bak. — Kort sagt: DKW Limousine är den rymliga familjebilen till småbilspriset!

7.800.- absolut komplett

Fritt Stockholm, Göteborg och Malmö

Generalagent
NORDISK
Autoimport
LAKTIEBOLAG

Kungsgatan 38, Tel. 23 03 65
Återförsäljare över hela landet

Gillette

sensationella semestergiv

hyvel + 2 blad

1.25

(riktpreis)

något Ni ej får glömma i semesterbagaget

Sommarens bästa erbjudande: en perfekt, väl avvägd precisionshyvel med exakt skärvinkel + 2 av världens skarpaste rakblad. Fråga efter Gillette Semesterset!

Av Mach 2

Pilvingat skolflygplan

Amerikanska flottans F9F-8 Grumman Cougar finns nu i en tvåsitsig version för omskolning till hangarfartygsflygning med rea. Flygprestanda lär vara desamma som för den ensitsiga originalversionen. Flygplanet är beväpnat med 20 mm automatkanoner.

Amerikansk Canberra

Den första USA-byggda Canberra flög i augusti 1953 under beteckningen B-57A. Sedan har ytterligare tre typer sett dagens ljus: RB-57 (spaning), B-57B (taliskt bombplan) och B-57C (omskolningsflygplan). I dag tillverkas framför allt B-57B vid Martin-fabrikerna, och typen är i tjänst vid flottiljerna. Typen skiljer sig i vissa avseenden från den brittiska versionen, bl. a. genom »den roterande bombluckan». Besättningen är endast två man. Högsta startvikt är nära 23 ton. Beväpningen består av 8 st 12,7 mm kulsprutor samt bomber och raketer. De båda reamotorerna har en dragkraft av 3260 kp och är av typen Wright J-65-W-5. Max.-hastigheten ligger på drygt 950 km/t, aktionsradien är över 3 200 km och topphöjden över 13.700 meter.

Tankning från jaktplan

Lufttankning har hittills skett enbart från större flygplan med tankarna inombords. Bilden visar ett nytt system för lufttankning av F-100C Super Sabre. Tankningen sker från en annan F-100 med vingtankar. Fördelen med systemet är att båda flygplanen har samma marschhastighet och att tankningen kan ske på hög höjd. Nackdelen är tankningsflygplanetets korta aktionstid. Ännu är det endast ett projekt.

FORTS.!

KATALOG

Model FLYG

Den hittills **STÖRSTA** SPECIALKATALOGEN FÖR MODERNT MODELLFLYG, MOTORER och TILLBEHÖR

SVEN E. TRUEDSSON
MODELLFLYGINDUSTRI MALMÖ 9

Var god sänd mig: st. KATALOG nr 11 å 0:90. Frimärken mottagas som likvid.

Namn:

Adress:

TV 12-56

STRIKING

Bygg en

— lätt jobb med var ritning. STRIKING står i en klass för sig bland »byggbåtar» — läckert strömlinjeformad, byggd av mahogny-båtplywood på stomme av ek och kabin av plexiglas! Ni kan göra allt arbete själv. Ritning med fullständig materiallista och arbetsbeskrivning kr 18:— . Alla upplysningar från

NILS STRÖMGREN,
Bangvägen 27 D, Lycksele.

VÄRD DET HÖGSTA FÖRTROENDE...

Den rikhaltiga tekniska utrustningen hos denna småbilda-spegelreflexkamera med snabbt utbytbara objektiv i bajonettfattning för olika brännvidd, modern B-synkroniserad ridåslutare för 1—1/1000 sek., utbytbart sökarsystem för prismaökare i höjd- och sidled som ger en rättvänd bild på mattskivan med klarglaskilar för skarp och exakt inställning, automatiskt bländarförval samt talrika tillbehör ger Er garanti för ett precisionsinstrument på alla fotografiska områden. Detta kan Ni själv övertyga Er om på 14:de Internationella Mässan i Stockholm i MC-hallen. För vidare förfrågningar och beställning, vänd Er till

Deutsche Export- u. Importgesellschaft

Feinmechanik-Optik m. b. H.

Berlin C 2, Schicklerstr. 5—7.

TYSKA DEMOKRATISKA REPUBLIKEN

**Varje kast
ett
lycko-
kast**

ABU

RECORD

Glasfibertekniken har gjort spöbygget till en exakt vetenskap. Glasfibermaterialet är alltid likformigt med en utomordentlig spänst, och vid en tekniskt riktig utformning kan man därför framställa glasfiberspön med enastående goda och jämna kastegenskaper.

Hos våra rörbyggda spön är väggarna fullständigt jämntjocka och absolut cirkelrunda - viktiga egenskaper för lång livslängd och fulländad aktion.

Våra massiva glasspön är byggda av ett allt igenom förstklassigt glasfibermaterial och utmärker sig bl.a. för sina goda kastegenskaper.

I de senaste årens tävlingar om Största Fisken har Svängsta varit det dominerande spöfabrikatet.

RECORD 52, 2-delat spinnspö av massiv glasfiber, 5 fot. Riktpris kr 26:—.

ABU Sport, 2-delat spinnspö av rörbyggd glasfiber med Record snabbgrepp, 5 fot. Riktpris kr 52:—.

RECORD 250, 2-delat haspelspö av massiv glasfiber, 6 1/2 fot. Riktpris kr 48:—.

ABU Suecia 320, 2-delat haspelspö av rörbyggd glasfiber, 6 1/2 fot. Riktpris kr 65:—.

Napp och Nytt 1956, Svängstas stora katalog och handbok, oundgänglig för varje sportfiskare, får Ni gratis hos Er redskapshandlare.

Record snabbgrepp tillverkas av beständigt material. Det är vinklat för största precision o. har lättmanövrerat snabbblås för rullen och bekväm chuck för klingan.

Spöholkarna är vetenskapligt beräknade och har en jämn sugpassning fr. mynning till botten.

Spöringarna är tillverkade av extra hårt material, vilket förhindrar onödigt slitage av linan.

AB URFABRIKEN

SVÄNGSTA

"Nosar" upp vädret

Den här bilden av Convair trafikflygplan ser inte märkvärdig ut, men finessen är att planet är ombyggt för väderspaning med radar. Nosen av glasfiber inrymmer radarn, som gör det möjligt att registrera oväder på avstånd upp till 250 km.

Brittiskt bombflyg bättre

De brittiska V-bombplanen (Vulcan, Valiant och Victor) är nu i full produktion, och omkring 80 flygplan av dessa typer har levererats. Därmed börjar det brittiska bombflyget komma ur den farliga svaghetsperiod som rätt sedan krigets slut.

Mera om Tu-104

Enligt vissa källor som anses tillförlitliga har följande data framkommit om ryssarnas uppmärksammade trafik- och bombplan Tu-104. Typen är i full produktion och sätts när som helst in på Aeroflots huvudlinjer. Marschhastighet 800 km/t, aktionsradie 3 200 km, topphöjd över 10 000 m. Passagerarversionen tar 50 passagerare i lyxklass och 70 i turistklass. Hemligheten är de starka motorerna. På en motor kan flygplanet stiga till 4 500 m. Tryckkabinen ger på 10 000 m höjd ett kabintryck som motsvarar trycket på 3 000 m. Dessutom finns syrgasutrustning för varje passagerare.

Helikoptrar i massa

Franska flygvapnet tillmäter helikoptern stor betydelse, vilket framgår av de stora beställningar som gjorts: 60 st Bell 47 G, 50 st Sikorsky S-55, 50 st Sikorsky S-58, 50 st Piasecki H-21C, 50 st Djinn (readrivna) och 180 st Alouette - de båda senare typerna av franskt ursprung.

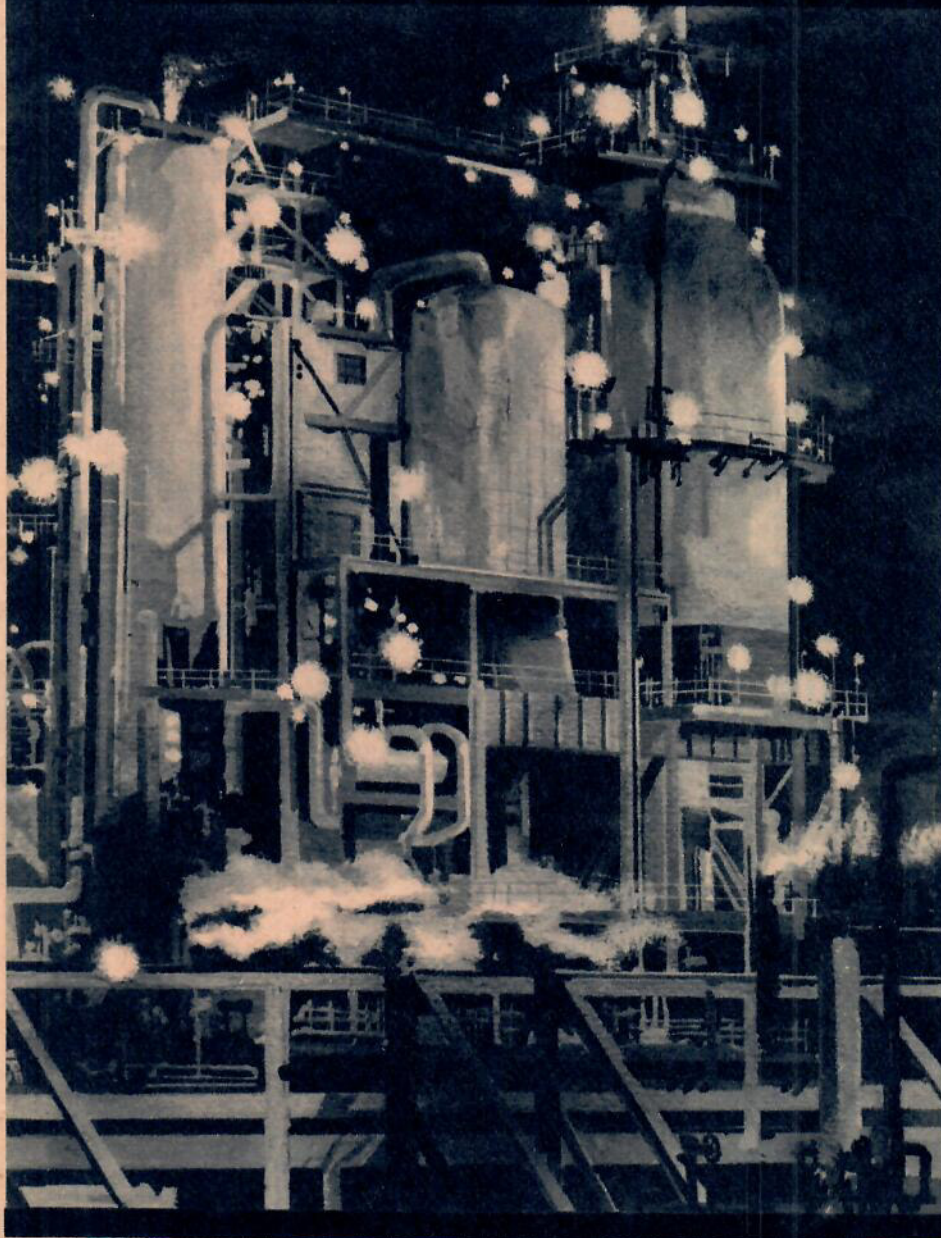
På tal om franska flygvapnet kan nämnas att 140 exemplar av tvåmotoriga reabombplanet Vautour har beställts. Det anses vara betydligt snabbare än den ryska motsvarigheten »Badger», vars civila version är den omtalade Tu-104.

Sjöflyg på land

Denna kanadabyggda De Havilland Beaver (Bävren) med flottörställ startar lekande lätt från torra land med hjälp av en specialkonstruerad vagn. Vagnen kopplas loss i samma ögonblick som flygplanet lättar. Landning måste givetvis ske på vatten.

Redan i Babylon,

långt före Kristi födelse använde man bergolja. I våra dagars moderna raffinaderier framställs petroleumprodukter av de mest skilda slag — från lättaste gas till tung asfalt. Bensin, fotogen, eldningsolja, ... alla utvinnes de av bergolja. På olika håll i världen har The British Petroleum Company uppfört raffinaderier. Från dessa lämnar BP ett kraftigt bidrag till täckning av vår tids ofantliga oljebehov.

SVENSKA BP OLJEAKTIEBOLAG

BP-skölden är symbolen för The British Petroleum Company's världsvida organisation.

LYSSNA MED OSS

ARNE SKOOG

TV:s RADIOKLUBB

Vilka mottagare behövs?

Övertron på de dyrbara trafikmottagarna är seglivad. Gång på gång reses krav på en specialklass för trafikmottagare eller en klassindelning med hänsyn till antalet rör vid DX-tävlingarna. Med en sådan indelning av tävlingsdeltagarna är omöjlig därför att en tillfredsställande kontroll knappast kan utövas. Indelningen är dessutom obefogad, vilket ganska eftertryckligt bevisas av årets SM-tävling, där de bägge främsta platserna belades av lyssnare med vanliga rundradiomottagare av märket Philips.

Segraren Torsten Ingelsson använder nämligen en Philips 990X, och tvåan Jan Erik Räf har en Philips BX90A. Tredje man Sven-Erik Larsson har både en brittisk surplus-apparat R1155 och en Telefunken »Opus». Fyran Alf Nordström DX-ar med en trafikmottagare av märket Hallicrafters SX-25 »Defient». På femte plats kom tävlingens bästa dam, Maj Torpman, med en Luxor Ambassador, närmast följd av Erik Hedberg med en Skantic »Ingrid». En annan mottagare, som alltid är talrikt representerad både på denna och tidigare vinnarlistor, är gamla AGA 1771. För övrigt förekommer snart sagt samtliga radiomärken bland tävlingsdeltagarna.

Men visst har trafikmottagarna sina fördelar, även om rundradiomottagarna har en känslighet som är fullt tillräcklig. Många trafikmottagare har sålunda fullständigare kortvågssområden än flertalet rundradiomottagare. Atmins-

tone de dyrbara trafikmottagarna har högfrekvenssteg och dubbla mellanfrekvenser, som eliminerar de störande spegelfrekvenserna, och så brukar inställningsanordningarna vara bättre på trafikmottagarna. Det finns emellertid ingen anledning att kasta yxan i sjön därför att man endast har tillgång till en vanlig rundradiomottagare.

Arne Skoog

DX-profil:

Jan Erik Räf belade andra platsen i årets SM i kortvågsslyssning med en gammal Philipmottagare, som han kommit över som begagnad för en billig penning. Tack vare ett ganska avsevärt glapp i skalans fästansordning, har han fått en kalibreringsmöjlighet till sina noggranna inställningsmärken på hemmagjorda, påklustrade skalor.

Men det är egentligen inte kortvågsslyssning, som är hans stora hobby, utan han föredrar att lyssna på mellanväg, och där har han uppnått de mest häpnadsväckande resultat. I höstas inträffade en period då han praktiskt taget dagligen kunde höra kinesiska och japanska mellanvågssstationer hemma i sin studerkammare i Stuvsta. Vid ett tillfälle hördes även en mellanvågssstation i Perth, Australien,

och i Sydamerika har han nått långt ner i södra Chile.

Mellanvågsslyssningen, som han bedrivit sedan drygt tio år tillbaka, har mer och mer blivit en vetenskap för honom. Fältet är helt outforskat, men både radiostationer och observatorier är intrasserade av Jan Erik Räfs iakttagelser. Dessutom är han mellanvägsredaktör i Etersvep, och om mellanvägssidorna där har blivit snyggare stencilerade på sista tiden så beror det på den nya Halda P, som red. fick som andra pris i SM-tävlingen 1956.

Som förklaring till Jan Erik Räfs märkliga resultat må framhållas, att han lagt ner mycket arbete på antenner, som han har flera att välja mellan. Det finns T-antennar, L-antennar, V-antennar, U-antennar och andra former av antenner upphängda i träden på villatomten. Gemensamt för antennerna är att ingen har kostat några stora pengar. Man får naturligtvis se på slantarna så länge som studierna vid Uppsala Universitet pågår.

Indonesiens röst

Djakarta blev en av de svåraste stötestenarna i årets SM-tävling. Stationen utsänder bl. a. program på engelska kl 20.00—21.00 på 9.865 och 11.770 kc/s = 30,42 och 25,49 meter. Stationen är i normala fall inte alls svårfångad. Den har även ett trevligt verifikationskort i flerfärgstryck och en mycket intressant och påkostad programtidning. Postadressen är: Radio Republic Indonesia, P. O. Box 7, Djakarta, Indonesia.

Gripet ur luften:

Haiti. 4VWI, La Voix Evangelique, Cap Haitien, hörs nu på 15.415 kc/s = 19,46 meter med bl. a. program på engelska kl 21.00—23.00. Brevprogram på engelska har förekommit kl 22.45—23.00. (Eternytt och Etersvep.)

Öst-Tyskland. Radio D. D. R., Berlin, har börjat utsända program på engelska, franska och svenska. De svenska utsändningarna består av ett halvtimmesprogram, som utsänds kl 20.05, 21.30 och 23.00 dagligen utom söndagar. Utsändningen sker på 6.115, 7.150 och 9.730 kc/s = 49,06, 41,96 och 30,83 meter.

Årets scootersensation! 1.945.-

Så här säger Motortidningen Racing om PRIMA:s succé på IMIS-mässan!!

”Vad säger Ni om en scooter med reservhjul, bagagehållare och lyxförkromning till

Kort sagt om NSU PRIMA:

- El-start
- Turbinkylning
- Kardanaxel
- NSU-motor, 150 cc, 6,2 hkr
- Riklig instrumentering — fartmätare, vägmätare, kontrollampor m. m.
- Reservhjul
- Bagagehållare

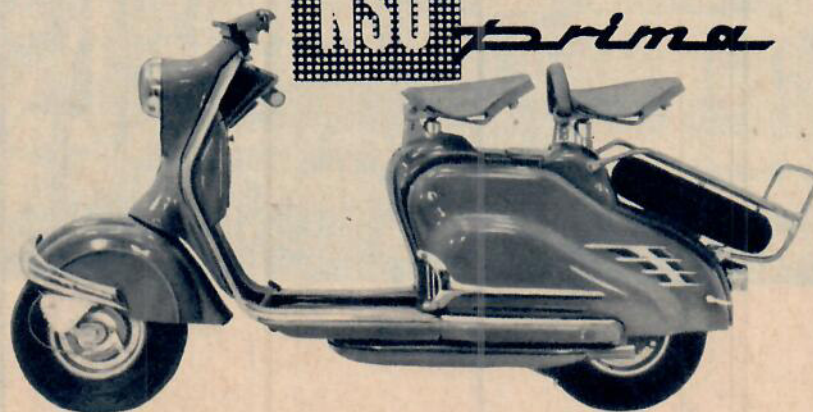
Kompl. endast 1.945.-

REKVIRERA I DAG 12-SIDIG BROSCHYR I FÄRG

Service och återförsäljare över hela landet!

Generalagent:

Bengt Berg & Co AB Friggagatan 25, GÖTEBORG
Malmgårdsv.28, STOCKHOLM

- BENGT BERG & Co AB,
- Friggagat. 25, GÖTEBORG
- Var god sänd mig, utan köptvang, Eder broschyr om NSU Prima.

Namn

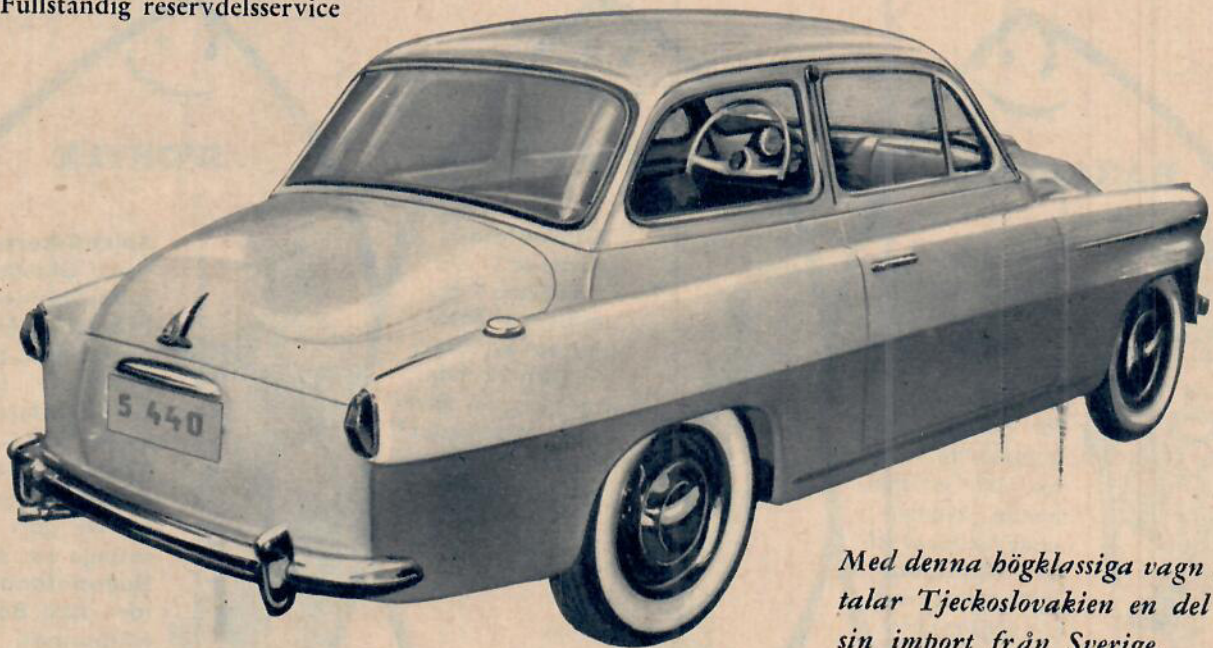
Adress

Postadress TY 12-56

Nya **SKODA** 440

bilen som har allt — även ett vettigt pris

- ★ Utsökta linjer, vackra färger
- ★ Komfort och rymlighet i toppklass
- ★ Stora, sinsemellan utbytbara panoramarutor fram och bak
- ★ Effektiv värme och ventilation
- ★ Exceptionellt lättkörd, utomordentlig kurvstabilitet
- ★ Individuell fjädring på alla hjul
- ★ 45 hk toppventilmotor
- ★ Utbytbara cylinderfoder
- ★ Normal bränsleförbrukning:
0,7 l/mil
- ★ Snabb acceleration, toppar över
115 km/tim
- ★ 4-växlad — tvåan, trean, fyran synkroniserade
- ★ Tjänstevikt 990 kg — låg skatt och accis
- ★ Stort bagageutrymme med fack för extra jeepdunk
- ★ Fullständig reservdelsservice

Med denna högklassiga vagn betalar Tjeckoslovakien en del av sin import från Sverige.

Pris fritt Stockholm, Göteborg, Malmö inkl. värme, defroster, kylargardin, 2 st solskydd, bensintanklås, extra prima verktygsutrustning

6.850:—

Generalagent

Auktoriserad återförsäljare i Stockholm

NORDISKA AUTOMOBIL AB

Auktoriserade återförsäljare landet runt

TEKNIKENS VÄRLD 12/56

Automobil Kompaniet

Sveavägen 67, Stockholm Tel 34 94 00

ZÜNDAPP BELLA 150 cm³

TV har i detta nr tillfälle att återkomma med en test av den tyska Zündapp-fabrikens nya »Bella»-skoter med självstart. — Även för en inbiten gammal tävlingsräv är det ett nöje att köra en bekväm, modern skoter. Vad som mest imponerar var utan tvivel den vid alla tillfällen funktionsdugliga dynastartanläggningen eller med ett popu-

FORTS.

Den västtyska skotern Zündapp Bella är en verkligt vacker liten sak.

TV-betyg

Fördelar:

- Mycket lättstartad tack vare el. självstart o. startförgasare.
- Fjädringen exceptionellt mjuk.
- Lättmanövrerad koppling.
- Bra signalhorn.

Nackdelar:

- Klackbromsen är svår att erhålla mjukt bromstryck med.
- Ordentligt handtag för upp och nedtagning från stället saknas.
- Maskinen är relativt tung att dra för hand.

BARAKUDA

Simfenor, Simglasögon, Andningsrör, Dykaraggregat, Harpuner m. m. — allt som behövs för att göra den kommande sommaren till ett spännande äventyr i undervattensvärlden. **Aqualook**, flytmadrass med plexiglasruta som ger fin sikt ner i vattnet. **Sjöstövlar**.

METZELER

Gummimadrasser i alla storlekar. Uppblåsbara fåtöljer och kanoter, 1- och 2-mans, idealiska för fiske och bilsemester! **Surfmadrasser**, **Campingartiklar**, **Vattenbehållare**, **Kuddar** m. m.

SPORTEX

Spinnfiskeredskap: Glasfiber-spön, Spinnrullar, **FISHERMAN** — perlonlina, oöverträffad i styrka. **Badmintonrackets**, helt i plast, slår sig ej av fukt. Konstruerade så att Ni själv kan stränga om dem. **Badmintonbollar** i plast. **Badmintonnät**.

Våra artiklar finns i väl sorterade sport- och järnaffärer. Begär prospekt.

UNDERVISNINGSTJÄNST AB
Värmlandsg. 16 Göteborg C.
Tel. växel 14 08 28

NOVOLETTE SPORT

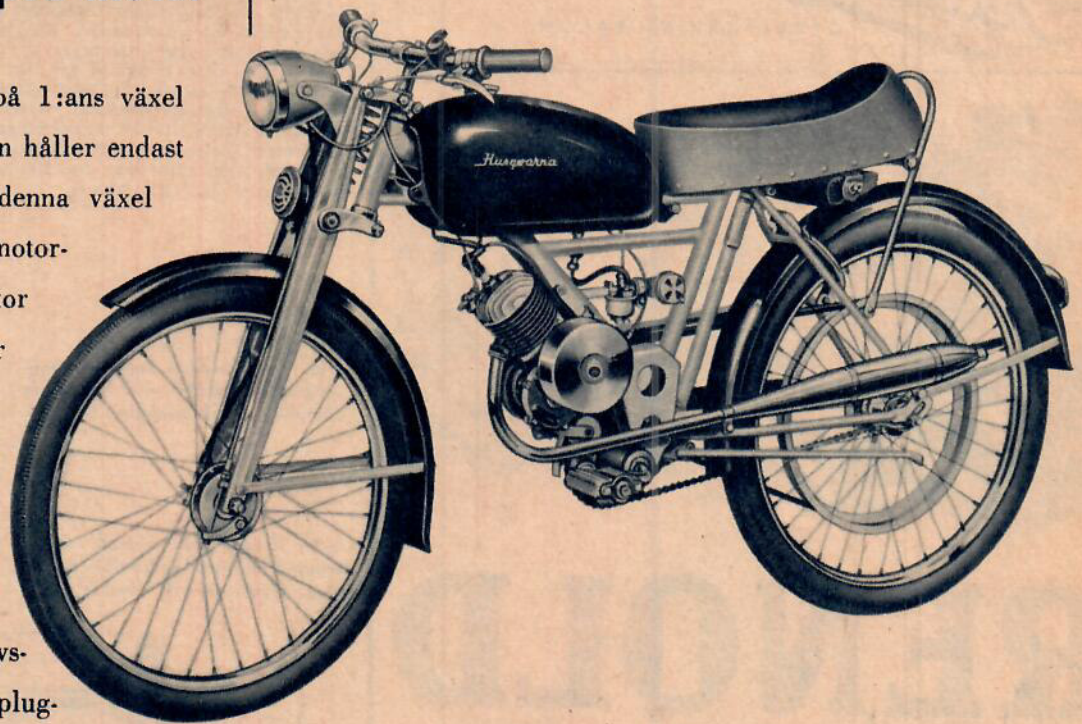
önskemoped i TT-stil

— en tjugig maskin i blänkande silver och gnistrande rött. Lättmanövrerad och vägsäker, överlägset snabb i starten och i motlut tack vare det idealiska utväxlingsförhållandet på den nya 2-växlade HVA-motorn med friktionskoppling.

5,5 l bensintank med 3-vägs-kran och reservbränslenivå, kraftig parallellogram-fjädring, galonklädd skumgummisadel m. fl. finesser.

Före i starten — snabbare i backen tack vare Husqvarna 2-växlade moped-motor

Sporten är snabbare på 1:ans växel än andra mopeder. Den håller endast 35 % lägre fart på denna växel än på 2:an vid samma motorvarv. Husqvarnas motor är den enda, som har samtliga kullager gående antingen i oljebad eller permanent-smorda med fett, vilket ger väsentligt ökad driftsäkerhet och livslängd. Oljepåfyllningspluggen till växellådan är försedd med mätsticka. Friktionskopplingen är av torr typ som inte krånglar i kyla.

Husqvarna

Novolette 56 – den fulländade mopeden

Årets finesser på Svalette

SVALETTE tillverkas med 3 olika motorer:
— HMW, kedjedriven, 2-växlad, med kickstart
— HVA, kitrepsdriven, 2-växlad
— EXPRESS, kedjedriven, 2-växlad
SVALETTE finns hos återförsäljare landet runt!

AB **Falun**
CYKELFABRIK · FALUN

Låg ram, lätt att komma på. Av ovala heldragna stölrör.
Vridhandlag för växling och frikoppling samt "pys".
17 W strålkastare. Våg- och hastighetsmätare.
Godkänt styrlås. Elektrisk signal.
Fjädrande frångaffel av bottenlänktyp.
Godkänt bakljus.
Bakhjulfjädring.
Skumgummisadel med swingfjädring.
Förkromad bensintank. Rymd 5,5 l. Reserv 0,5 l.
80 mm. breda skärmar med stora sidoskydd, 24x2" hjul.
Fullbromsnav med extra stor bromsytta.

RENOLD

motorcykelkedjor

driftsäkra-slitstarka-ekonomiska

ERHÅLLAS
HOS FIRMOR
I BRANSCHEN

Generalrepresentant: AB Ingenjörfirman RECTUS, Sthlm

12

Provresultat

Testvikt per hk: $\frac{146+150}{7} = 42,2 \text{ kg/hk.}$

(2 personer.).

Teststräcka: Torr grusväg.

Accelerationsdata: från 0—50 km/t på I, II och III växel: 10 sek. från 30—60 km/t på III växel: 9,8 sek. från 30—60 km/t på IV växel: 13,2 sek.

Bromsar: Bromsbelägg: Jurid. Bromsarea: 136 cm². Bromsvägg på torr asfalt från 50 km/t. Frambroms: 18 m. Bakbroms: 20 m. Samverkande bromsar: 14 m.

Max.-hastighet: c:a 80 km/t (sittande).

Hastighetsmätare: Visade c:a 5 procent för litet.

Vägmätare: Stämde.

Bränsleförbrukning: (under testperioden) 0,29 liter/mil.

lärare ord självstarten. — En liten tryckning på instrumentbrädans startnyckel på samma gång som startförgasaren är inkopplad och maskinen startar på några sekunder. Det är annat än forna tiders sparkande — och man kan faktiskt med skäl tala om »bil på två hjul». Under hela testperioden fungerade dynastarten oklanderligt.

Man kan emellertid inte låta bli att lägga märke till att bl. a. körställningen är inspirerad av fabriken's övriga produktion, och kanske är det på sin plats att nämna att Zündapp-fabriken är särskilt bekant inom de internationella »Gelände»-tävlingarna genom sina segerrika 600 cc — sidvagnsmaskiner, populärt kallade »Zündapp-elefanter» för sin storleks skull.

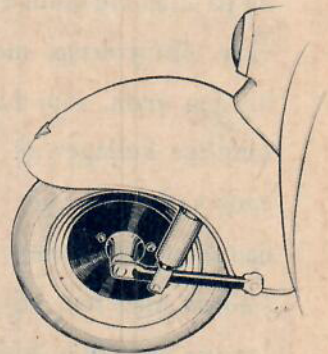
I detta sammanhang måste det lätta kopplingstrycket framhållas — även om fjädertrycket p. g. a. det relativt låga vridmomentet är relativt ringa — vilket ju är viktigt speciellt i stadstrafik, som ju fordonet företrädesvis är konstruerat för. Man får sålunda aldrig någon trötthetskänsla i handen. — Växlingen sker med dubbelpedal (med grön kontrollampa på instrumentbrädan för friläget) enligt italienskt mönster, under det att fotbromsen är klackmanövrerad, vilket vi icke är förtjusta i, enär känsligheten alltid blir lidande härpå och det är lätt att blockera bakhjulet, vilket också mycket riktigt skedde vid bromsprovet.

Väckellådan är konstruerad enligt den moderna dragkilprincipen, dvs samtliga kuggjul ligger i ständigt ingrepp och önskat drevpar blockeras medelst en dragkilspärr. Härigenom erhålles snabb, exakt växling och minimalt kuggjulsslitage.

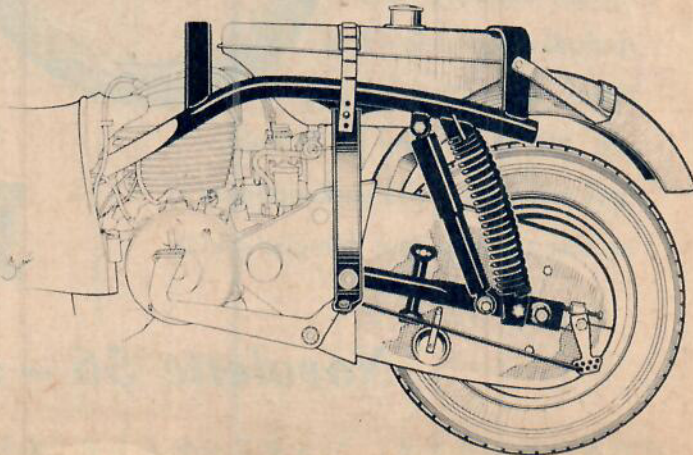
Med eller utan avsikt är faktiskt placeringen av styrstång — sits — fotbräda litet »cross»-inspirerat. Man kan med fördel »hänga» i styret, när sämre vägbana passeras. — Här är emellertid på sin plats att ge ett odelat lovord till den långpendliga swinggaffel-fjädringen av engelskinspirerad Earles-typ. Med full belastning är den ytterligt sensibel och man kan med rätta tala om flytande gång med genomslagsfri, jämn dämpning utan något »flatter» — fenomen. Styrformågan i lösgrus var

FORTS.

Fram har Zündapp Bella en långpendlig swinggaffel med hydraulisk dämpning. Styrformågan är god.

Även baktill har denna skoter swinggaffel med hydraulisk dämpning. Fjädringen är mycket mjuk.

TRELLEBORG

provar för Er:

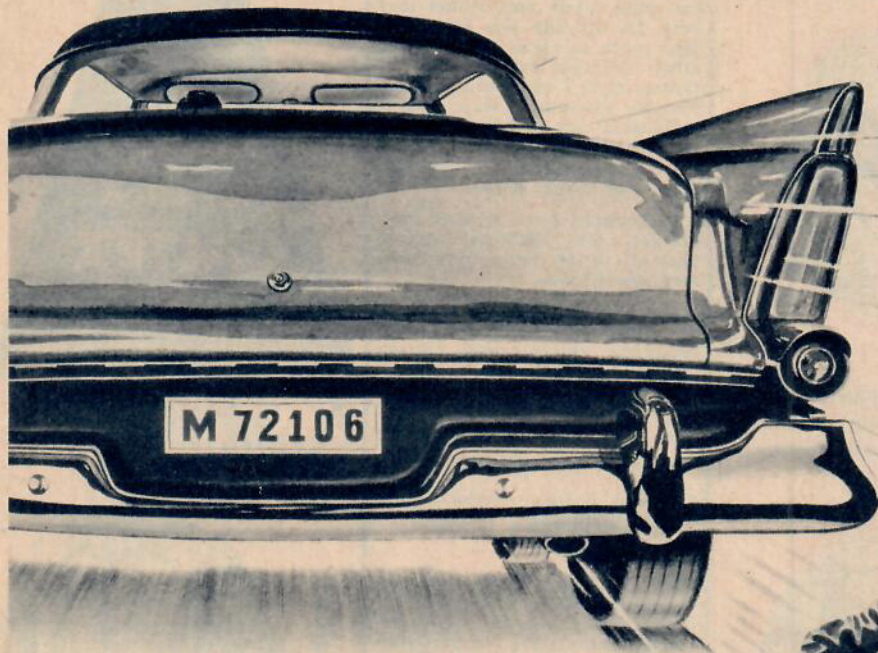
Jorden runt med bil varje månad

för att ge Er de bästa bildäcken

Dygnnet runt rullar Trelleborgs provbilar på de svenska vägarna för att prova olika typer av T-däck. Varje bil avverkar ca 150 mil per dygn — med paus endast för service, förarbyte och däckkontroll — och det gör mer än 4000 mil varje månad, en sträcka som motsvarar en färd jorden runt. Provförarna kör på vägar av alla slag — spikraka autostrador växlar med slingrande grusvägar och knaggliga bygator, allt i samma proportion som de olika vägtyperna förekommer i

Sverige. Dessa undersökningar har bl. a. bidragit till utformningen av Wittmer och Trelleborg slanglösa däck.

Jämsides med fältproven sker fortlöpande kontroll i fabriken slitmaskiner. Här utsättes däcken för betydligt större påfrestningar än de normalt får vara med om. I dessa maskiner har däck nu körts ca 1 700 000 mil eller mer än 425 gånger jorden runt. En sådan färd ger värdefulla iakttagelser om T-däckens egenskaper och de kommer Er till godo i form av ännu säkrare och starkare bildäck. Tack vare prov som dessa kan Trelleborg avstämma däckens kvalitet mot det bästa som finns att få i världen.

Runt hela jorden varje månad... mer än 4000 mil... men på svenska vägar — det är vad TRELLEBORG provbilar presterar!

Mopeddäck i slit utan slut

Mopeddäcket utsättes för betydligt större påfrestningar än cykelringen. För att praktiskt prova däckens egenskaper har Trelleborg ständigt mopeder på vägarna. Varje vecka avverkar de tillsammans ca 220 mil — provmil som bidrar till att även Ni kör tryggt på Trelleborg mopeddäck.

70 000 cykelmil bakom två stora -nyheter

För provningen av cykelringar har Trelleborg alltsedan 1939 provcyklister som dagligen trampar ungefär tio mil. Inte minst tack vare dessa provförarens erfarenheter har Trelleborg kommit fram till de två epokgörande nyheterna:

det svarta cykeldäcket **Veletta** med bilgummikvalitet och bildäcksmönster, som ger ökad slitstyrka och perfekt våghållning, och **Airtight Extra**, den "pumpfria" slangen som är så tät att den håller luften i månader utan att pumpas.

Motocross och vardagsåkningen

Det är just inga "kalasvägar" Trelleborgs mc-förare söker upp, tvärtom. Trettio mil om dagen avverkar varje förare på en bana som ger erfarenhet av alla slags vägbeläggningar. Och proven under det monotona vardagskörandet kompletteras vid motocrossstävlingar i Sverige och utlandet. Lagsegern vid senaste världsmästerskapet i Randers vanns sålunda på Trelleborg-däck.

Och dessutom...

Lika omfattande provningar utföres på den stora varugrupp som kallas industrigummi — kil- och drivremmar, fläktremmar, transportband, gummimattor, slang och viiv, valsbeklädnader, hårdgummi och skumgummi samt en mängd andra artiklar.

Efter prov som dessa vet man vad -däck duger till!

Revolution i me-stil

"INGET RÖRMOKERIERARBETE!"

MOTOM

TORNADO SPORT
-lätt 4-takts mc

LASBAR CONTAINER följer 6-liters bensintank, tankpåfyllning, batteri, reläer, verktyg, pump, m. m.

HORISONTAL SVÄNGARMS-FJÄDRING. Stäckaxlar. 17" hjul. Lättmetallfälgar. Racerframbroms 170 mm diam.

INKAPSLAD 4-TAKTSMOTOR 98 cc. Överliggande kamaxel, 7 hk, liggande lättmetallcylinder. Kompression 1:7,65. Inbyggd förgasare Dell'Orto.

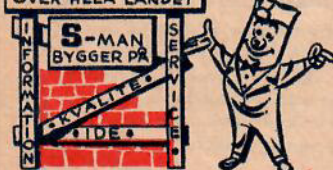

4-växlad. Primärtransmission med accelerationsstötdämpare på motoraxeln. Sekundärtransmission med kedja med stötdämpning i baknavet. Ramen av pressade stålprofiler. Torsionsfjädring med starkt progressiv verkan och automatisk stötdämpning. Bak- och framfjädring med horisontal svänggaffel. Sadel av racertyp med fjäderklätt gummi. Nettovikt 65 kg. Garanterat 100 km tim. Normförbrukning 2,2 l 100 km.

PÅ KÖPET FÅR NI:

»MIN MOTORHANDBOK» med garanti- och checkhäfte, instruktionsbok m. m.

ÅTERFÖRSÄLJARE ÖVER HELA LANDET

Skicka in kupongen

så får Ni veta mer

Inskändes till generalagenten: SVECIA-MOTOR, Sveavägen 129 -139, Stockholm 19. Tel. 34 07 90.

Sänd mig utan kostnad MOTOM-trycksak

Namn _____

Adress _____

Postadress _____

TV 12-56

mycket god, till fromma för den eventuella nybörjaren, om han råkar komma i en svår situation. Men kom ihåg, stötta alltid maskinen genom att ge gas (ev. med nedväxling), men bromsa aldrig! — Hjulen av tallrikstyp, vilket givetvis är både praktiskt och billigt. Konstruktören har genom ordentligt skärmdjup avhjälp en av de större maskinernas avigsidor, nämligen att all vägsmutstänker upp på föraren. Man åker sålunda alltid snygg och ren, även i smutsigt väglag.

Själva motorn gick ej vibrationsfritt över hela varvtalsområdet. 2-taktarens karakteristiska tomgångsegenskaper var även alltför markanta. Motorljudet var relativt gott dämpat tack vare effektiv ljuddämpare jämte insugningsdämpare med turbofilter, men själva tonen blev aldrig riktigt ren.

Det är faktiskt lustigt så mycket man kan lasta på en scooter av denna typ. Vi var nämligen vid ett flertal tillfällen nere och handlade i lanthandeln och mjölk och mjöl följde med lätthet med hem, för att inte tala om familjens yngre medlemmar. Man kan alltså verkligen prata om nyttofordon, såväl i stad som på landet. Framför allt fäste vi oss vid startvilligheten och smidigheten både i trafik och på mindre skogsstigar vid sommarnöjet. Man kan alltid åka snyggt klädd.

Vi provade även på litet nattkörning och Hella-strålkastaren hade ett jämnt, koncentrerat sken med stor styrka.

En praktisk detalj är pumpens placering under fotbrädan. Bensinkranen manövrerades utifrån medelst tändningsnyckeln.

Kort specifikation:

Fabrikat: Zündapp-Werke GmbH, Nürnberg/München, Tyskland.

Ram etc.: d.o.

Motor: Zündapp R 153. Kompressionsförhållande: 6,7:1. Antal cylindrar: 1-cyl., 2-takt. Cylinderdiameter: 57 mm. Slaglängd: 58 mm. Max.-effekt: 7 hk. Varv/min.: 4 700. Max. vridmoment: 1,22 kpm. Litereffekt: 46,8 hk/liter. Tändsystem: Batteritändning. Generator: Dyna-start Noris LA 12/100/3L. Dubbla batterier 6 V—11 Ah. Förgasare: Bing 1/20/15 med startförgasare.

Växellåda: Blocklåda av dragkilstyp med ständigt ingrepp. Utväxlingsförh.: I 1:18,43, II 1:11,51, III 1:8,23, IV 1:5,88.

Ram: Segmentram.

Bromsar: 150×25 mm.

Hjulbas: 1315 mm. Längd: 1930 mm. Bredd: 660 mm.

Fri markhöjd: 100 mm.

Framgaffel: Långpendlig swinggaffel med hydraulisk dämpning.

Bakhjulsfjädr.: Swinggaffel med hydraulisk dämpning. Fjädringsvåg: 83 mm.

Vikt: (tom) 137 kg. 19,6 kg/hk.

Bensinförbrukn.: (normalförbrukning) 0,25 l/mil.

Tankvolym: 8,5 liter. Max.-hast.: 80 km/t.

Däck: Fram: 3,00×12". Bak: 3,50×12".

bäst
för bilen
CALTEX
service

Skrynklig

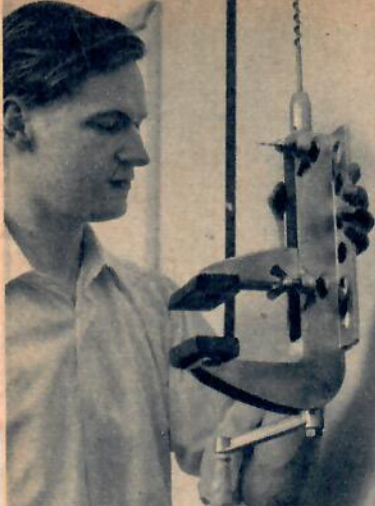
i bilen

Byt till Fristads gabardine-dress — det idealiska bilplagget! Jacka och byxor i amerikansk rayongabardine som är fläckavstötande, sanforiserad, silikon- och skrynkelfri behandlad.

FRISTADS
kvalitetskläder

Tillverkare
AB SKYDDSKLÄDER, FRISTAD

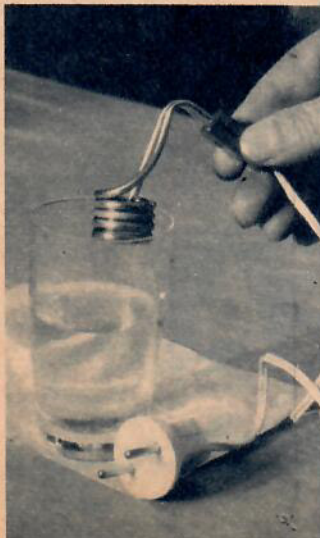
Borrsväng, hyvelbänk och mycket mer är här förenade i ett verktyg.

TVÅ TIPS

Hobelfix heter ett behändigt schweiziskt verktyg i lättmetall som kan användas för de flesta arbeten i en hobbyverkstad och visades på Svenska Mässan i Göteborg. Monterat på en bordskant kan det tjänstgöra som skruvstycke och med en tillsats som hyvelbänk. Som tving vid limning eller för att hålla fast arbetsstycket vid sniderier o. d. är det utmärkt. T. o. m. som borrsväng lyckades den flinke demonstratören använda apparaten när han demonstrerade ett dussin olika användningssätt och i den medföljande broschyren finns ännu fler. »Hobelfix» kostar 118 kr och tillverkarens representant i Sverige är K. Montalta, Persgatan 54, Hälsingborg.

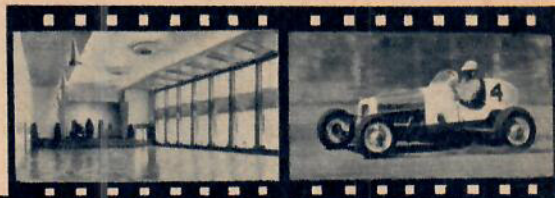
Direkt från Hannover-mässan kom en doppvärmare i miniatyr som kan användas på bilbatteriet eller på hushållsnätet. På 6 V ger den 150 W, på 12 V 250 W och på 220 V 300 W. Den uppges koka ett glas vatten på 4 minuter och en kopp på 2. Everhjelms handelsfirma, Danska vägen 75, Göteborg C, säljer den.

Doppvärmare för bilbatteriet som kokar en vattenkopp på 2 min.

alla möjligheter

Vidvinkel

Sport

Makro

Stereo

Reproduktion

Tele

till rimligt pris

Ni har frisk aptit på allting. En »vanlig» kamera räcker inte till för Er. Er kamera måste ha absolut bästa optik och den ska kunna behärska extrema närbilder, knallskarpa färgbilder, snabba exakta reproduktioner, mikrobilder och inte minst den nya flugan, stereo. Och allt detta för rimliga kostnader. Med sådana pretentioner har Ni bara en utväg: **KÖP EN RETINA!**

KODAK RETINA IIIc

Utbyttbar Retina-Heligon C f:2,8/50 mm. Synchronisator med exponeringstal. Kopplad avståndsmätare, stor sökare. Inbyggd el. exponeringsmätare m. 2 mätområden. Snabbframmatfart och fjäderlätt toppavtryck. R-pris kr 605:—

Mikro

KODAK RETINA IIc har samma finesser och möjligheter som IIIc-modellen men saknar exponeringsmätare och har utbyttbar Retina-Heligon C f:2,8/50 mm. R-pris kr 439:—.

KODAK RETINA Ib har fast objektiv Retina-Xenar f:2,8/50 mm och saknar kopplad avståndsmätare, men har samma närbilds- och mikromöjligheter som de andra modellerna. R-pris kr 273:—.

Alla Retina-modellerna har exponeringstal, en sensationell för-enkling av exponeringen.
Be Er fotohandlare demonstrera nya Retina-serien och begär broschyrer.

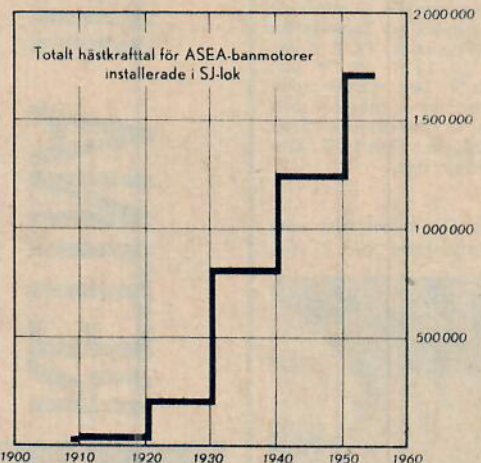

1 700 000 ASEA-hästkrafter i SJ-lok

Redan till den första stora järnvägs elektrifieringen i Sverige — Riksgränsbanan, tagen i drift 1914 — levererade ASEA en stor del av elutrustningen. Från och med nästa stora elektrifierings-etapp, Västra Stambanan 1924, har ASEA i konkurrens med svenska och utländska företag fått beställning på och byggt praktiskt taget all elutrustning både för drift av lok och motorvagnar och för banornas kraftförsörjning.

Sammanlagda hästkrafttalet för ASEA-banmotorer installerade i SJ-lok är ca 1 700 000. Även de tidigaste utrustningarna är till övervägande delen alltjämt i fullt driftdugligt skick.

De svenska elloken har utvecklats i intimt samarbete mellan SJ, leverantörerna av den mekaniska lokutrustningen, ASJ, MV, NOHAB, samt ASEA. Teckningen visar förarhytten i det nya expressloket, typ Ra, som har följande data: 150 km i timmen, 3 600 hk, vikt 61 ton. Det har här gällt att åstadkomma ett kraftigt expresslok utan att överskrida de relativt låga maximala axeltryck som de svenska banorna tillåter. Ra-loket fyller höga anspråk; ifråga om inbyggd effekt per ton lokvikt överträffar det alla förut existerande konstruktioner.

ASEA

Den tunga lasttrafiken på våra vägar är f. n. i stöpsleven. De nuvarande bestämmelserna om maximalaster och axeltryck har blivit ett lik i lasten och vålar stora förluster inte enbart för lasttrafikbilägarna. Teknikens Värld har låtit ingenjör Eric Norén komma till tals i frågan. Han är transportchef vid Stora Kopparbergs Bergslag och sålunda väl insatt i ämnet.

LIK I LASTEN

Lastbilstrafiken spelar en stor roll i vårt näringsliv. En åtstramning av de bestämmelser som reglerar den får ofta de mest vittgående ekonomiska konsekvenser. Vid ett nybygge t. ex. måste man kalkylera med lastbilsfrakter som en stor del av byggnadskostnaden. Schaktjord skall köras bort och byggnadsmaterial skall fram. Det behövs inte många tag av en grävskopa förrän en bil är fullastad och om bestämmelserna om maximalast och axeltryck som nu är fallet är så utformade att bilens lastkapacitet endast kan utnyttjas till en del är det självklart att transportkostnaderna ökar. Och byggnadsbranschen är bara ett exempel i en lång rad. Inom snart sagt alla grenar av vårt näringsliv innebär den nuvarande utformningen av vägtrafikförordningens paragraf 54 mom. 1 en fördyring. Att inte till fullo utnyttja landets lastbilsbestånd kan inte vara nationalekonomiskt riktigt och de högre kostnaderna slår naturligtvis igenom även på våra exportpriser som blir mindre konkurrenskraftiga.

Den nämnda bestämmelsen i vägtrafikförordningen tillkom redan 1951 men det är först under det senaste halvåret som man börjat tillämpa den strängt. Den innebär att den högsta bruttovikt som tillåts för ett fordon bestäms av dess längd. De stora lastbilar som tidigare vid Stora Kopparbergs Bergslags AB användes för tunga transporter av kalksten och slig får sålunda numera endast ta 7 ton trots att de är avsedda för 15,5 ton. För att slippa sätta in dubbelt så många bilar använder man nu ekipage med två släpvagnar och ett avstånd av 16,4 m mellan första och sista axeln. På dessa landsvägståg får man lasta 14,5 ton och gör man ett ännu längre ekipage på 21,2 m kan man komma upp till 21 ton. För att ett sådant tåg skulle vara ekonomiskt fordras emellertid att man får lasta minst 30 ton på det. Tidigare har det därför varit en offentlig hemlighet att de flesta lastbilar kört med överlast. Nu är det få som törs.

Bilarna från Bergslags transportavdelning kör enbart med slig och kalksten 162.000 mil per år och transportfördyringen på grund av ökade kostnader för drivmedel och däck uppgår till ca 83.000 kr i må-

naden. Totalt räknar man med att kostnaderna för lastbilstransporterna ökat med mellan 35 och 40 procent på grund av att man inte kan utnyttja bilarna. Ändå försöker man utnyttja de stora bilarnas kapacitet så mycket som möjligt i interna transporter på egna enskilda vägar men en stor del av transporterna måste ju gå på allmänna vägar.

Verkligt besvärligt blir det på långtransporterna genom att de olika länsstyrelserna har fria händer att skärpa eller mildra bestämmelserna. Om man skall passera flera länsgränser måste man avpassa lasten efter det län som har de strängaste bestämmelserna. Därför kan man få köra med underlaster hela vägen bara för att en bro någonstans inte är tillåten för mer.

Broarna är förresten ett kapitel för sig. Vissa är naturligtvis sådana att den högsta tillåtna belastningen måste bli ganska låg men undersökningar har visat att den maximala bärkraften för många broar aldrig blivit fastställd. Där finns säkert stora möjligheter till höjningar. En annan möjlighet är att förbjuda möten på broarna. Bergslaget har en verkligt besvärlig bro på en av sina större transportlinjer och där skulle den sistnämnda åtgärden vara effektiv. Den högsta tillåtna belastningen är där 10 tons boggitryck. Att två bilar som vardera har 10 tons boggitryck möts på bron säger myndigheterna inget om. Bergslaget har lagt in om dispens för att få köra över med 12 tons boggitryck under förutsättning att man inte möter någon på bron men det blev avslag.

Nu har emellertid riksdagens andra lagutskott tagit upp bestämmelserna till översyn och det är väl troligt att det småningom blir en ändring till det bättre. Detta vore värdefullt både ur ekonomisk synpunkt och för trafiksäkerheten. Vilka risker de onormalt långa ekipage som tvingats fram av förordningarna innebär inses lätt.

Får man möjligheter att lasta mer kan man även hålla lägre hastighet. Lastbilstrafikens representanter vill inte överträda lagen vare sig i fråga om maximalast eller hastighet men de nuvarande bestämmelser gör att så ofta sker.

Eric Norén

AV KAPTEN HANS BLENNER

Utländska krigsjättar av ansevärda format och naturligtvis med hypermodern teknisk utrustning kommer i sommar att tumla om i svenska farvatten. Amerikanska, brittiska, holländska, franska och ryska örlogsmän kommer till Göteborg och i Stockholm ligger just nu brittiska kungayachten Britannia. Atomåldersvackra kanadensiska fregatten St Laurent med sitt streamlineskrov är en skönhet på Strömmen.

Till vänster ser vi chefen för den brittiska eskader som kommer att besöka Sverige, Amiralen, Earl Louis Mountbatten av Burma. Till höger chefen för amerikanska besökseskadern, Rear Admiral Charles H. Lyman, Commander Destroyer Flotilla Four, känd veteran.

FLOTTA SOMMARGÄSTER

Örlogsbesök har i alla tider inneburit något extra festligt, en färgklick i stadsbilden, en saltmättad fläkt från främmande länder och glansfulla ceremonier enligt övlig örlogstradition med saluter, parader, visiter och parties. Men bakom all denna ståt och pompa har dock alltid legat en inre anledning. I äldre tider var det väl mera en hälsosam demonstration av den gästade nationens makt och styrka i avsikt att avhålla det gästade landet från krigiska spekulationer. I våra dagar blir det fastmer en uppvisning av nationens industriella kapacitet, och en good-willreklam för utveckling och stärkande av de handelsmässiga relationerna länderna emellan. På våra svenska långresefartyg, där flottans gröngölingar under längre tids vistelse på de stora oceanerna får sina grundläggande kunskaper i sjömansyrket och får »sjöben», medföljer t. ex. alltid en representant för exportföreningen.

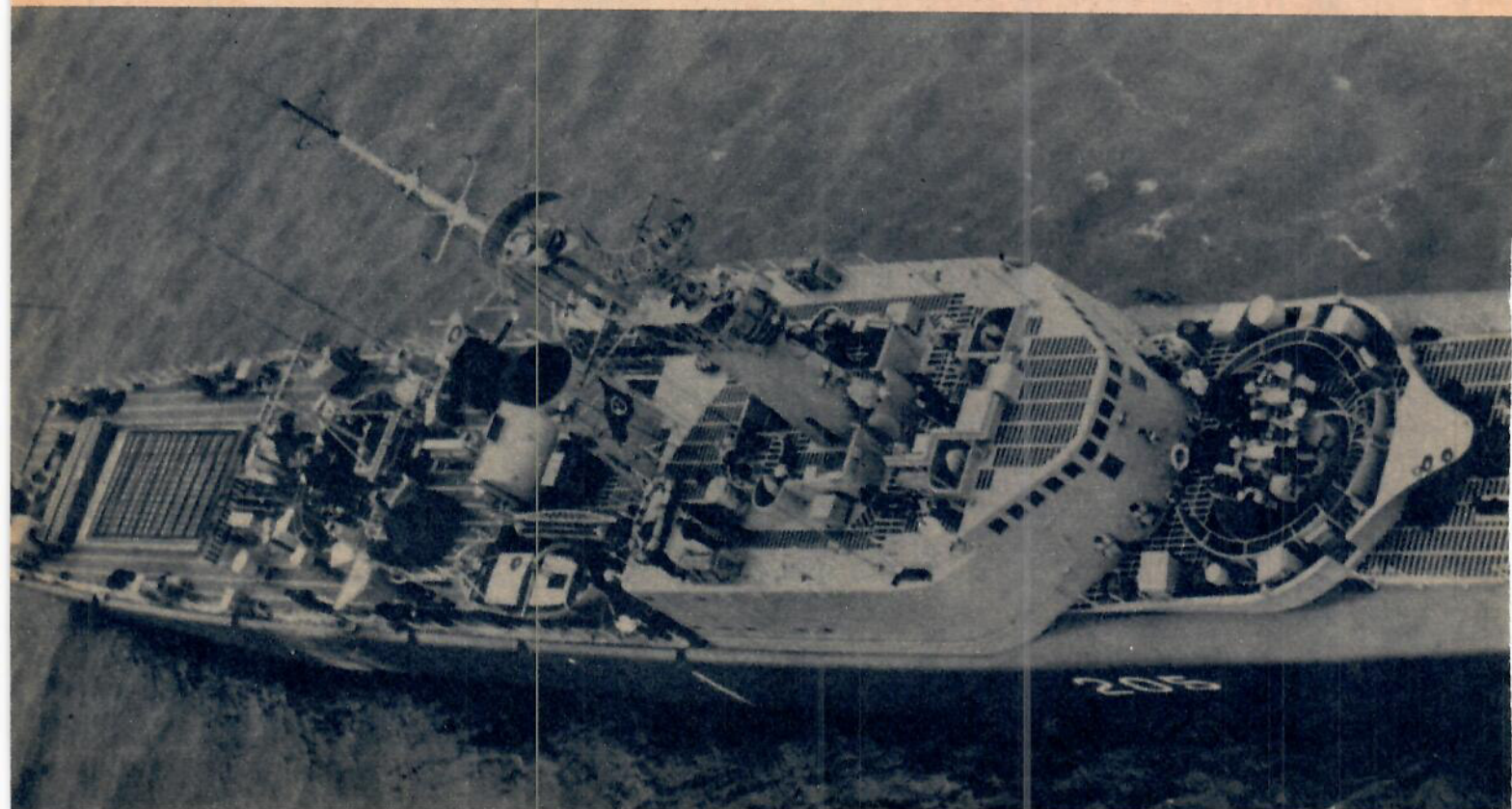
Det är därför glädjande att kunna konstatera att sommaren 1956 blir särskilt händelserik på det marina området. Just nu upplever stockholmarna och förresten hela nationen det mest celebra besöket i vår generation, den brittiska kungayachten Britannia och hennes pampiga brittisk-kanadensiska eskort med de båda massiva Darings, en större oceanjagartyp på 2.425 ton, Defender och Delight.

Stor och berättigad uppmärksamhet har den kanadensiska fregatten St Laurent tilldragit sig, med sitt atomåldersvackra

streamlineskrov. Fartyget gjorde sina provturer i augusti — september förra året som det första i en serie på fjorton fartyg. St Laurent är också det första fartyg som helt och hållet konstruerats och byggts i Kanada. Det är speciellt avsett för arktiska vatten och har bl a extra stålförstärkningar i vattenlinjen för gång i is. Ankarna har byggts in i skrovet för att minska skummet över däck — en viktig faktor för att förhindra nedisning. Fartyget är på 2.600 ton och 110 m långt. Sektionsbyggnadsprincipen tillämpas vid byggandet och skrovet har fogats samman av 72 sektioner varierande i storlek mellan 5 och 26 ton. Farten uppges vara 32 knop. Bestyckningen består av fyra torpedtuber för akustiska torpeder, fyra 76 mm akan och anti-ubåtsraketerna Limbo, uppställda i två trippelställ på halvdäck. Fartyget är nästan fullständigt luftkonditionerat med skydd mot radioaktivitet samt bakterie- och kemiska stridsmedel. Full besättning är 20 officerare och 270 man.

De brittiska fartygen stannar kvar i Stockholm över ryttarolympiaden och först den 18 beräknas fartygen lämna Stockholm.

Två dagar senare kommer ett stort amerikanskt örlogsbesök till Stockholm och Göteborg. Det är fartyg ur ett skolförband för kadetter från United States Naval Academy och från Naval Reserve Officer Training Corps Units vid 52 colleges och universitet i hela Amerika. Det är tillsammans över 3.000 stam- och reservkadetter i förbandet, som består av slagskeppen Iowa

←←
Den engelska jagaren Defender, en större oceanjagartyp på inte mindre än 2.425 ton.

→→
Den tunga amerikanska kryssaren Macon är på 13.600 ton och kommer till Göteborg.

←←
Amerikanska jagaren Newman K. Perry (DDR 883) som kommer till Götet i sommar.

→→
Tunga amerikanska kryssaren Des Moines på 17.000 ton får vi se i Stockholm i juni.

och New Jersey, kryssarna Macon och Des Moines samt 16 jagare. Förbandet delas upp för samtidigt besök i Stockholm, Göteborg, Köpenhamn och Oslo den 20–27 juni, (Köpenhamnsbesöket blir dock mellan den 19 och 26. Till Stockholm kommer tunga kryssaren Des Moines, 17.000 ton och jagarna J P Kennedy, Johnston, Perry och C R Ware. Göteborgsgruppen består av tunga kryssaren Macon, 13.600 ton samt jagarna Goodrich och N K Perry, Macon är systerfartyg till Baltimore, som gästade Stockholm sommaren 1954. Samtliga jagare är av s. k. Dearing-klass 2.425 ton. De amerikanska gästerna är i allmänhet vittberesta sailors. Deras fartygschefer har i likhet med engelsmännen och canadensarna varit med i många hårda strider. Amiral Charles Lyman, högste chef vid Stockholmsbesöket, är t. ex. en veteran från bl. a. operationerna vid Guam, Leyte och Lingayen Gulf medan chefen på kryssaren Macon som besöker Göteborg som ubåtschef på de berömda Kingfish och Seadog under kriget framgångsrikt genomfört patrulluppdrag i Stilla havet.

Den brittiska kryssaren Glasgow cirka 8.000 ton besöker Malmö den 27 juni till den 2 juli och Göteborg den 18 till 21 september. Båda besöken sker i samband med Home Fleet's kryssning i nordeuropeiska farvatten.

Ett intressant besök får Sverige den 26 till 30 juli då tre moderna holländska fartyg anlöper Stockholm på hemväg från ett

besök i Sovjet. Det är lätta kryssaren Da Zeven Provinciën 10.000 ton och jagarna Zeeland 2.160 ton och Friesland 2.450 ton. Då Holland och Sverige i mångt och mycket löser sina nybyggnadsproblem på likartade sätt kan det vara givande att på nära håll få se deras modernaste fartyg.

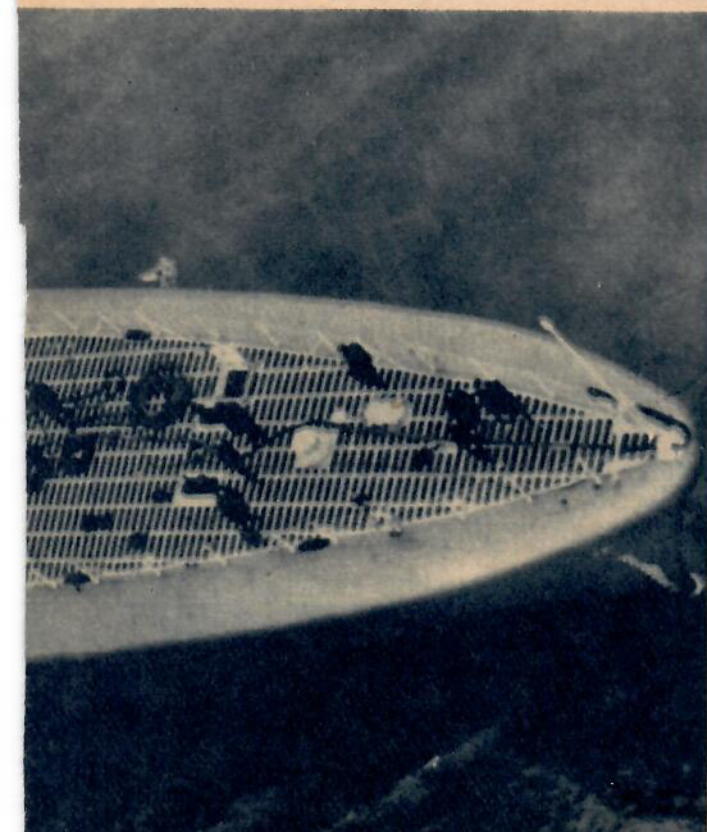
Den 31 juli till den 3 augusti kommer Malmö att gästas av fem franska örlogsfartyg. Det är fregatterna Chamois och Chevreuil, båda på 550 ton samt minsveparna Laffaux, Vimy och Yser samtliga på 710 ton. Fartygen är byggda omkring tiden för andra världskrigets utbrott. Ombord är embarkerade franska kadetter, som gör sin sommarutbildning till sjöss.

Göteborg skall den 3 till 7 augusti ta emot sovjetiska kryssaren Motolovsk 13.000 ton och jagarna Ozjestotjonnyj och Otvetstvennyj. Jagarna torde vara av en något mindre och äldre typ än de som var i Stockholm sommaren 1954. Fartygen tillhör Norra ishavsfloTTan.

Samtidigt med göteborgsbesöket kommer som tidigare meddelats en svensk eskader att besöka Riga. Det blir kryssaren Tre Kronor samt jagarna Uppland och Gävle.

Enligt uppgifter i norska tidningar önskar norska sjöstridskrafter besöka Stockholm före eller efter ett besök i Sovjet under eftersommaren. Norrmännen uppges vilja sända jagarna Oslo 1.710 ton, fregatterna Haugesund och Tromsö båda på 1.050 ton samt de nya minsveparna Nansen och Lågen 700 ton.

FORTS.!

Amerikanska jagaren C. R. Ware kommer att gästa Stockholm 20–27 juni tillsammans med kryssaren Des Moines och tre andra jagare. Ware är på 2.425 ton.

Tekniskt ytterst intressant är den vackra kanadensiska fregatten St Laurent på 2.600 ton. Det är det första örlogsfartyg som konstruerats och byggts i Canada.

Fregatten St Laurents utseende avviker på många punkter från vad man är van vid. Fartyget är byggt i 72 separata sektioner som väger mellan 5 och 26 ton.

Teckning: Magnus Gerne

DROTTNING PÅ

Engelsmännen är stolta över sina sjöfartstraditioner och sjunger om Britannia som vågornas och havens härskarinna. Självfallet har de då inte sparat någon möda för att göra sitt nya flaggskepp på de sju haven, kungajakten »Britannia» som kostat över 30 miljoner och i dagarna gästar Stockholm, till en verklig havets drottning.

Ganska ofta kan stockholmarna glädja sig åt synen av vackra fartyg på stadens vatten men sällan sådana skönheter som f. n. då den nya kungliga jakten »Britannia», medelpunkten i det engelska flottbesöket, speglar sina vackra linjer i Strömmens vågor. Fartyget blev färdigt precis lagom för att bära drottningen på sista etappen av hennes jordenruntresa.

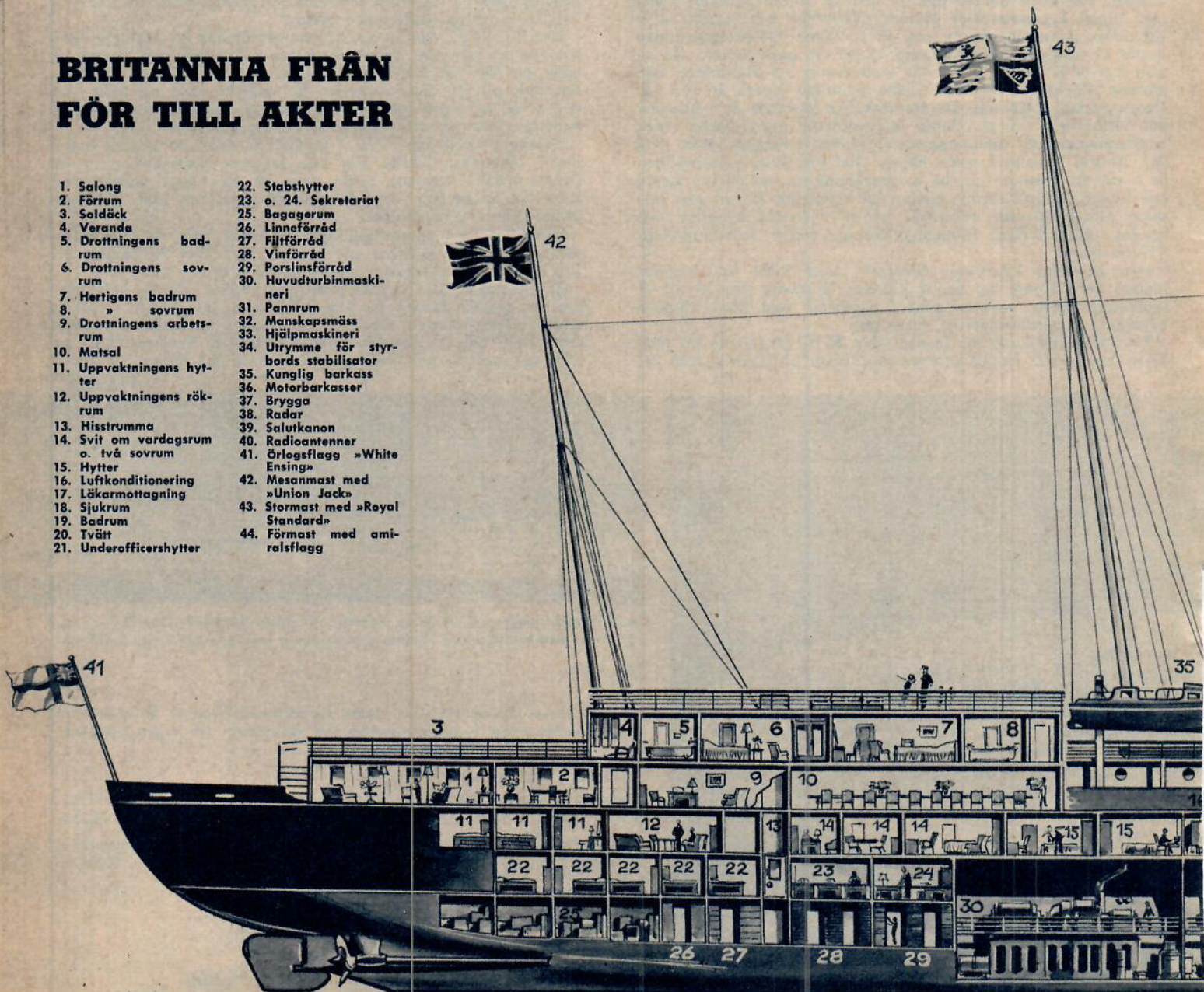
Med sitt blå skrov, de vita överbyggnaderna, den gula skorstenen och de traditionella tre masterna är 4.000-tonnaren »Britannia» en sällsynt lækker och stilren

skapelse. Hon är 130 m lång och 17 m bred, och hennes två propellrar drivs med turbiner, som får sin ånga från två pannor, och ger henne en fart av 21 knop.

Fartyget är byggt för att fylla den dubbla funktionen som kunglig jakt i fred och lasaretsfartyg i krig. Drottningens bostads- och representationsutrymmen akterut är specialbyggda med tanke på denna dubbla uppgift och skall i krig snabbt kunna förvandlas till sjuksalar för 200 patienter. F. ö. kan i fartyget inredas operationssal, röntgenrum och övriga special-

BRITANNIA FRÅN FÖR TILL AKTER

1. Salong	22. Stabshytter
2. Förrum	23. o. 24. Sekretariat
3. Soldäck	25. Bagagerum
4. Veranda	26. Linneförråd
5. Drottningens badrum	27. Fjällförråd
6. Drottningens sovrum	28. Vinförråd
7. Hertigens badrum	29. Porslinsförråd
8. » sovrum	30. Huvudturbinmaskineri
9. Drottningens arbetsrum	31. Pannrum
10. Matsal	32. Manskapsmäss
11. Uppvakningens hytter	33. Hjälpmaskineri
12. Uppvakningens rökrum	34. Utrymme för styrbords stabilisator
13. Hisstrumma	35. Kunglig barkass
14. Svit om vardagsrum o. två sovrum	36. Motorbarkasser
15. Hytter	37. Brygga
16. Luftkonditionering	38. Radar
17. Läkarmottagning	39. Salutkanon
18. Sjukrum	40. Radioantenn
19. Badrum	41. Örlogsflagg »White Ensign»
20. Tvätt	42. Mesanmast med »Union Jack»
21. Underofficershytter	43. Stormast med »Royal Standard»
	44. Förmast med amiralsflagg

HAVET

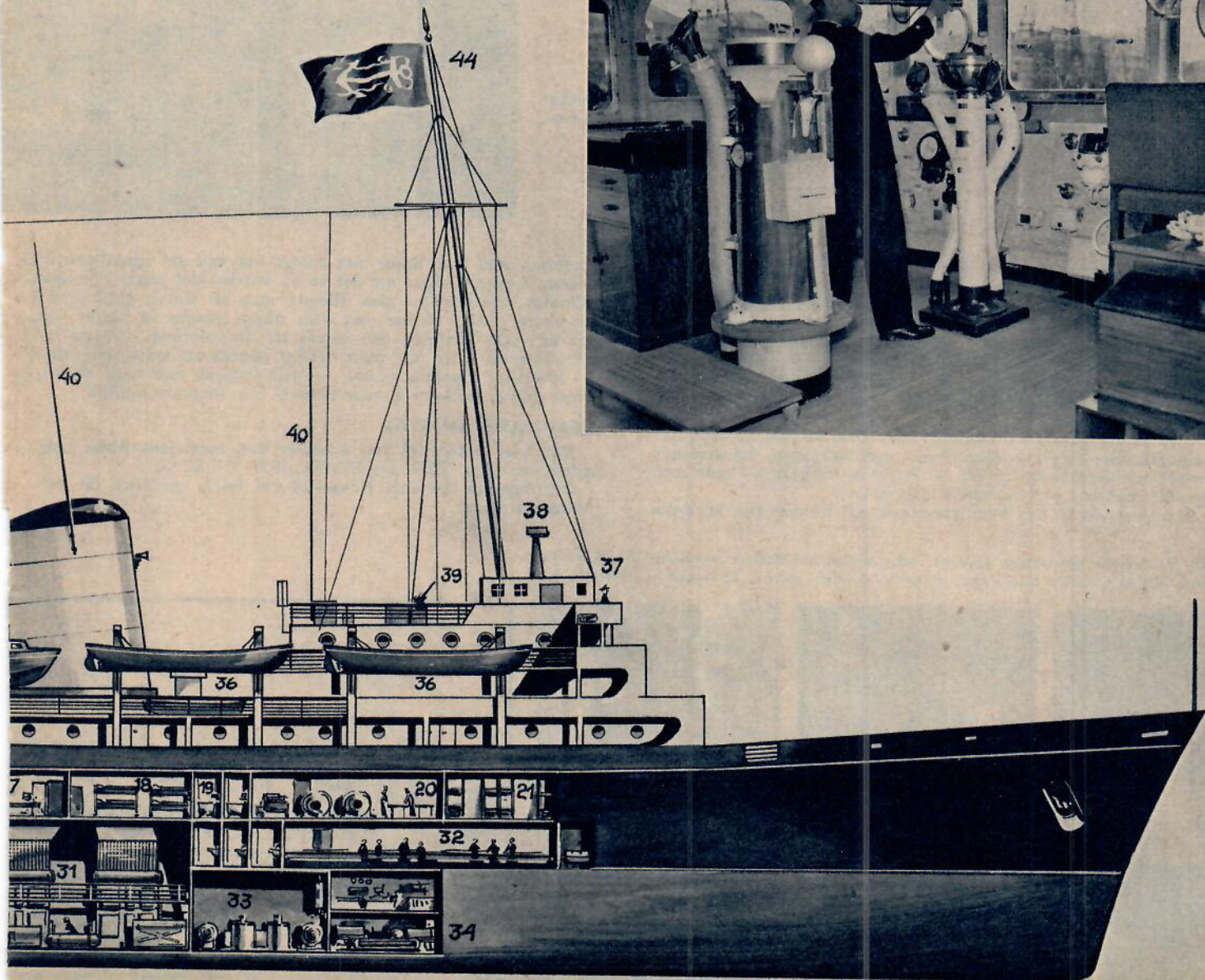
lokaler som hör till ett modernt sjukhus.

När den svenska eskadern bestående av jagarna »Halland» och »Småland» samt fyra stora motortorpedbåtar mötte den brittiska vid Almagrundets fyr fanns ombord på »Britannia» förutom drottningen och hertig Philip, Lord Mountbatten, utrikesministern Sellwyn Lloyd och chefen för den engelska eskorten viceamiralen Connoly-Abel Smith. De kungliga lämnar Stockholm med flyg medan »Britannia» och eskortfartygen ligger kvar till kvällen den 17.

Bland de första uppgifterna »Britannia» fick var den att föra hem drottningen efter hennes jordenruntresa. Här möter enheter ur brittiska flottan i Kanalen.

På kommandobryggan på »Britannia» finns alla den moderna navigationsteknikens hjälpmedel och att föra befälet på kungajakten är en högt skattad utmärkelse.

M. Ferné-56

SKÖRT GLAS STARKT SOM STÅL

AV LASSE SCHULTZ

Foto: Lennart Jensen-Carlén, Claes Forsberg

Man säger att något mycket självklart är »glasklart». Vad som däremot inte är glasklart är vad glas egentligen är för något. Forskarteam runt om i världen försöker lösa glasets gåta — kan man utforska hemligheten är det möjligt att framställa glas som är bra mycket starkare än stål!

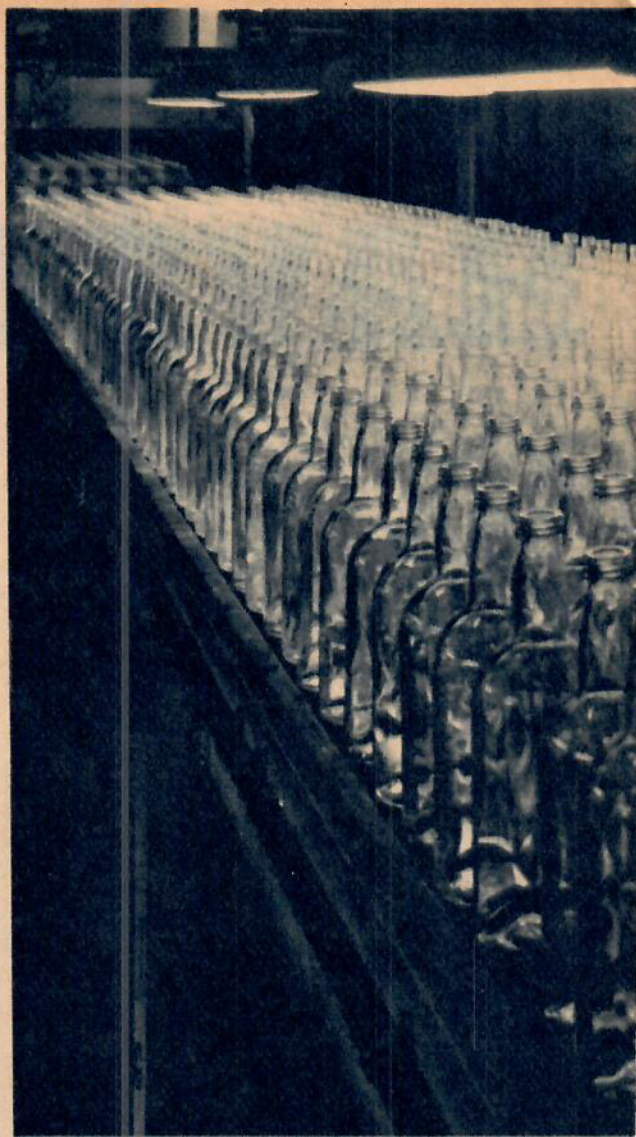
I en oändlig ström rinner flaskorna ut på transportbandet från den jättelika kylanläggningen. Vid slutet av bandet finns den ende hantverkaren på hela glasbruket, avsynaren.

Vilket material tror du har de rikaste råvarutillgångarna i världen? Papper kanske, eller trä, eller tyger av olika slag? Det blir bock i kanten för alla de här svaren. Glas står det i facit, glas som i dag ger oss flaskor, fönsterrutor, konservburkar, glödlampor, TV-rör, speglar, linser av alla tusentals typer — för att inte tala om dricksglasen, om glasullen och om glasfibrerna som just börjat sin löftesrika historia. Ja, vi lever faktiskt i en glasålder, alla andra nya och revolutionerande material till trots.

Glas är ett gammalt material, redan 2.000 år före Kristus tillverkades den första flaskan i det genomsnittliga, fascinerande ämnet och långt dessförinnan — 10.000 år tidigare — hade man lärt sig konsten att framställa glaspärlor.

Fascinerande ja, och hemlighetsfullt, det är vad glas är, detta

När den smälta glasmassan droppar ned i formen har flaskan redan fått 70 % av sin form (nedan t. v.). En flaska klar, nästa in i formen (mitten). På parad in i kylet (t. h.).

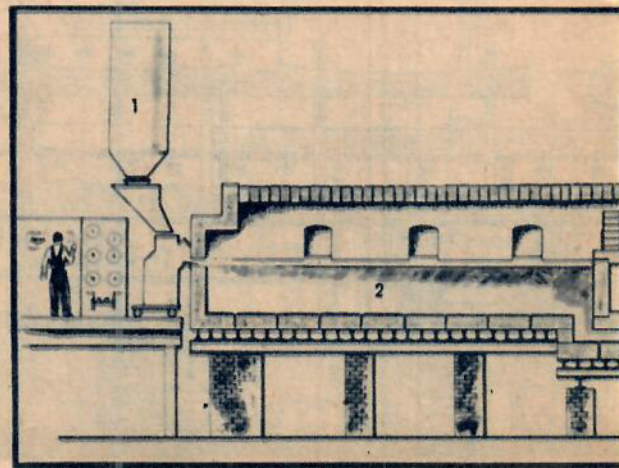
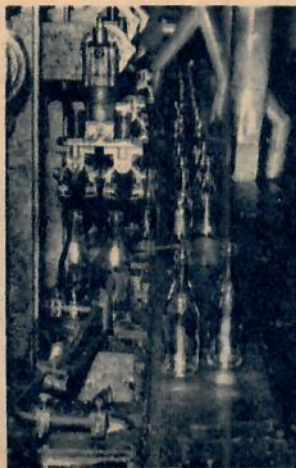

material, som man ännu inte riktigt vet vad det egentligen är. Många forskare säger att det är en vätska, det pågår nämligen ständiga vandringar i glas. Hänger man en kantig glasklump i ett snöre i taket så har den efter några hundra år börjat »dra in» de vassa kanterna och närma sig droppformen. Glasets benägenhet att rinna har man bevisat genom att mäta tjockleken på glastrutor i gamla kyrkor — mätningarna har visat att rutorna blivit tjockare i nederkanten och tunnare upptill.

STARKARE ÄN STÅL

Håll i er ordentligt, här kommer den mest fantastiska uppgiften om glas: **DET ÄR STARKARE ÄN STÅL!**

Överingenjör Lennart Hanserud vid Surte glasbruk får förklara närmare.

— Det är faktiskt sant, säger han. Men det gäller bara om man drar ut glaset i tunna trådar — en sådan tråd på 1/1000-dels millimeter är flera gånger starkare i alla avseenden än en ståltråd av samma dimension. Men sedan verkar det som om glasets styrka försvann med ökade volymer — och det är i det förhållandet mystiken ligger. Det är framförallt dragstyrkan som är så oändligt liten hos glas, i det glas som görs nu utnyttjas sensationellt nog endast ca 1 procent av den potentiella styrkan!

— Men forskare över hela världen är glasets gåta på spåren. Här i Sverige bedrivs de mest koncentrerade forskningarna på det området vid Chalmers i Göteborg och vid glaslaboratoriet i Växjö. Den största stöten har emellertid satts in i Toledo i

Så här görs flaskor. Mängden matas från en behållare (1) in i vatten (2), smälts vid 1.500°, rinner in i arbetsvatten (3), pressas genom en trång

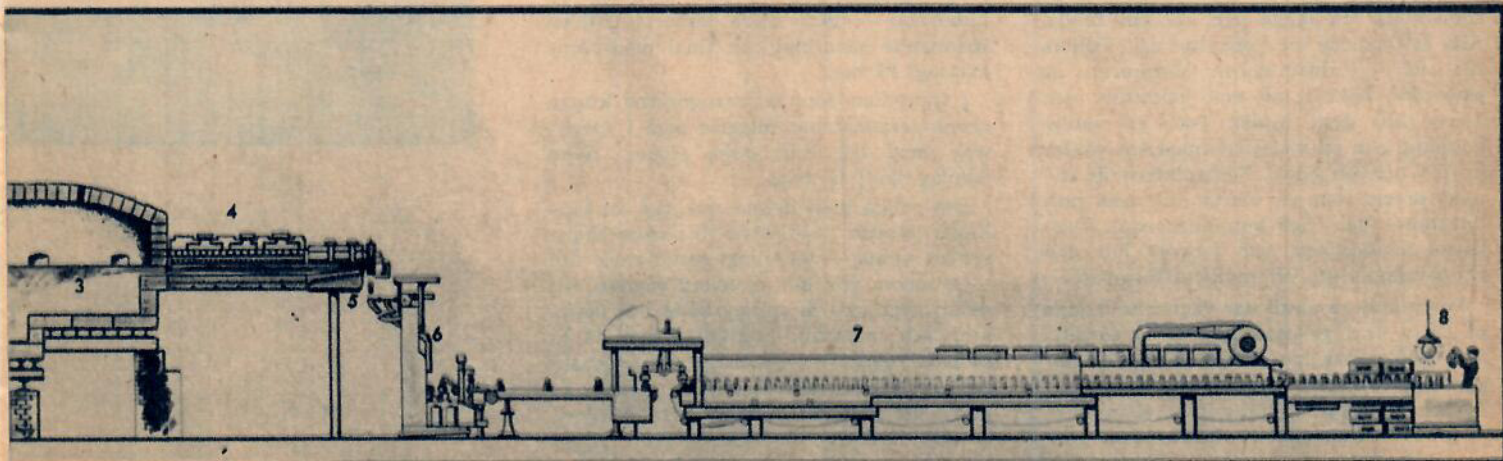
USA, där 500 vetenskapsmän av skilda kategorier arbetar intensivt på att skingra mystiken kring glasklumpen.

HELA JORDLAGRET KAN BLI GLAS

Trots att glas som material betraktat är så förunderligt egenartat och svårbemästrat är det — åtminstone teoretiskt betraktat — synnerligen lätt att tillverka. Huvudbeståndsdelarna är kalk, soda, sand och värme. Alla dessa beståndsdelar finns i jordskorpan och om man gör tankeexperimentet att skrapa av ytterlagret på hela jordklotet och låter det genomgå de vanliga processerna vid ett glasbruk så blir resultatet glas.

Ett litet krux vid glastillverkningen är järnhalten, som finns i snart sagt varje sandtäkt — järnet färgar nämligen glas
(Forts. på sid. 44)

kanal, feedern, (4) och faller i form av en flaskformad droppe (5) ned i formarna (6), passerar kylanläggningen (7) och är färdig vid avsynaren (8).

PUBLIKEN RATTAR KNATTAR!

Många säger att pengar och firmaintressen regerar motorsporten. Det kan nog i vissa fall vara delvis riktigt, tyvärr. Det blir nog mera sport i detta ords egentliga bemärkelse om alla kör likadana vagnar ty då har ju ingen förare någon fördel av att hans plånbok är tjockare. Låter man sedan publiken köra blir framgången fullständig!

AV INGENJÖR LENNART LILIENBERG Foto: K. Harding

En helt ny form av bilsport har lanserats i England. Det är Charles Knott, välkänd speedwaypromotor från Southampton, som introducerat rundbanetävlingar med ett slags mycket små tävlingsvagnar, kallade bantambilar.

I lopp av denna typ kör alla deltagare likadana vagnar, vilket ju är sportmannamässigt riktigt. Vagnarna är konstruerade av Charles Knott och Mike Erskine och är efter våra begrepp mycket små, de är endast 213 cm långa och 122 cm breda. Alla är försedda med encylindriga Villiers 190 cm³ tvåtaktsmotorer. Motorerna är placerade baktill vid ena bakhjulet och driver alla fyra hjulen över en vanlig koppling och en växellåda med tre växlar framåt och en back. Förarplatsen är inredd precis som en vanlig bil med ratt, fotbroms-, gas- och kopplingspedal. Vagnarna är ensitsiga och föraren har god sittställning i ett väl urskålat förarsäte.

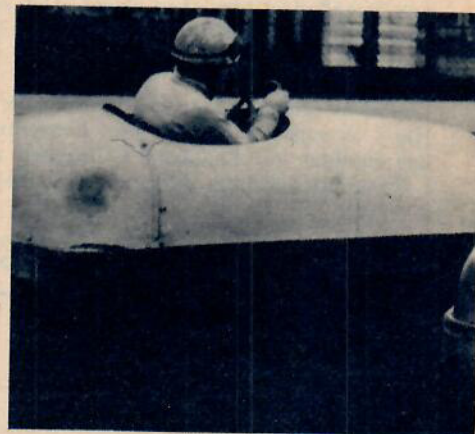
För säkerhets skull har vagnarna byggts på extra kraftiga chassin och har försetts med »stötsäkra» karosserier med ett brett gummiband som avbärarlist runt om. Toppfarten ligger någonstans mellan 70 o. 75 km/t — inte någon vansinnesfart precis. Enligt uppgift skall stabiliteten och

kurvsäkerheten vara god tack vare fyrhjulsdriften. Vi får väl förmoda att något speciellt inträffat på den stora bilden ovan, där en Bantam kränger inåt i en kurva på ett mystiskt sätt.

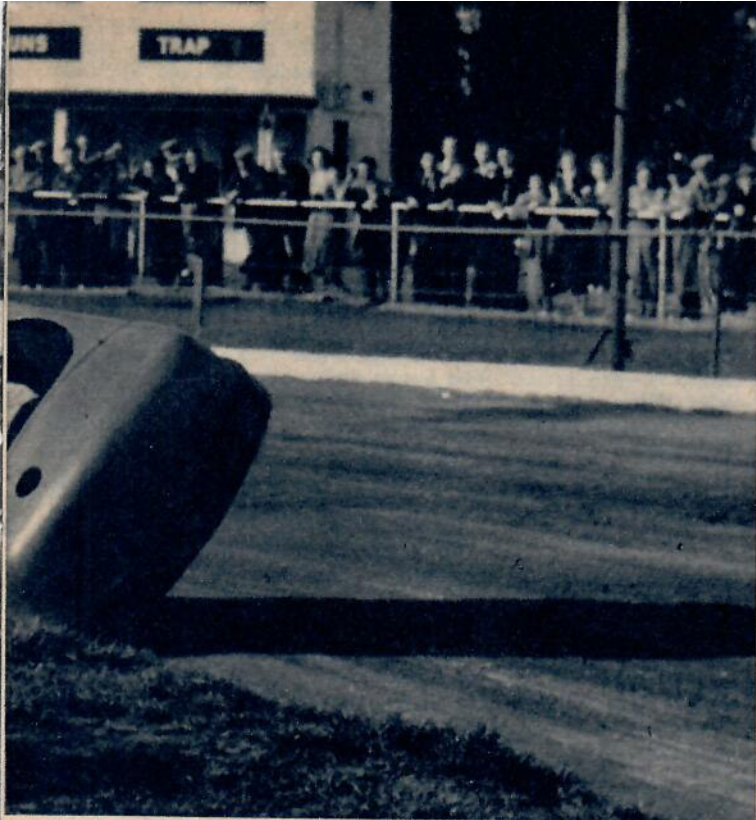
Efter längre tids prov ansåg arrangörerna att tiden var mogen för en verklig nyhet: att inbjuda publiken att köra vagnarna. Det blev en stor succé, i första omgången anmälde sig över 800 personer. Efter en serie rafflande försöksheat utvaldes ett hundratal — därav flera damer — till en spännande semifinal och final med sammanlagt 25 heat.

I framtiden hoppas arrangörerna kunna ordna seriematcher ungefär som i speedway med lag från olika städer. Även damlag skall få delta.

Det roliga med denna nya typ av tävlingar är just att alla har lika stora chanser att vinna — teoretiskt sett i varje fall — eftersom alla kör likadana vagnar. Att sedan vagnarna är billiga både i anskaffning och underhåll samtidigt som de är så pass robusta och ofarliga att praktiskt taget vem som helst kan köra dem är ju också ett plus för sporten. Ett verkligen lovvärt initiativ, som kanske vore något även för vårt land.

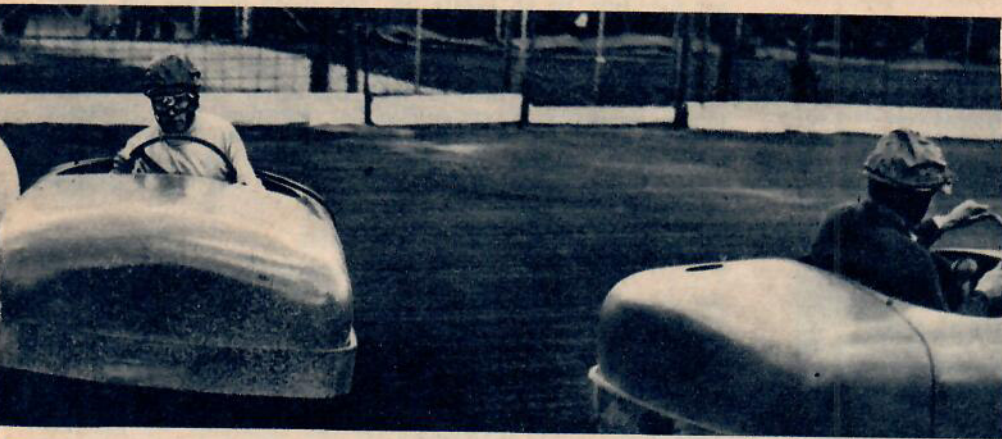
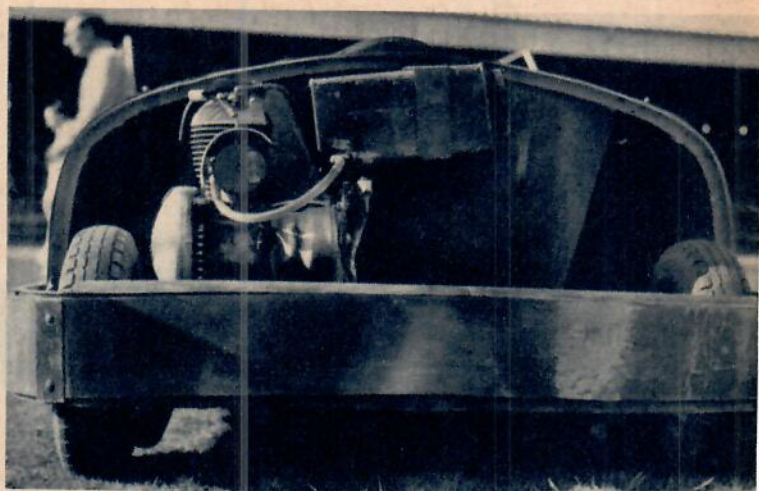

INS TRAP

Här har en kvinnlig förare ur publiken dragit på för hårt i en kurva. Vagnen dansar runt som en yster kalv men situationen klarades lätt.

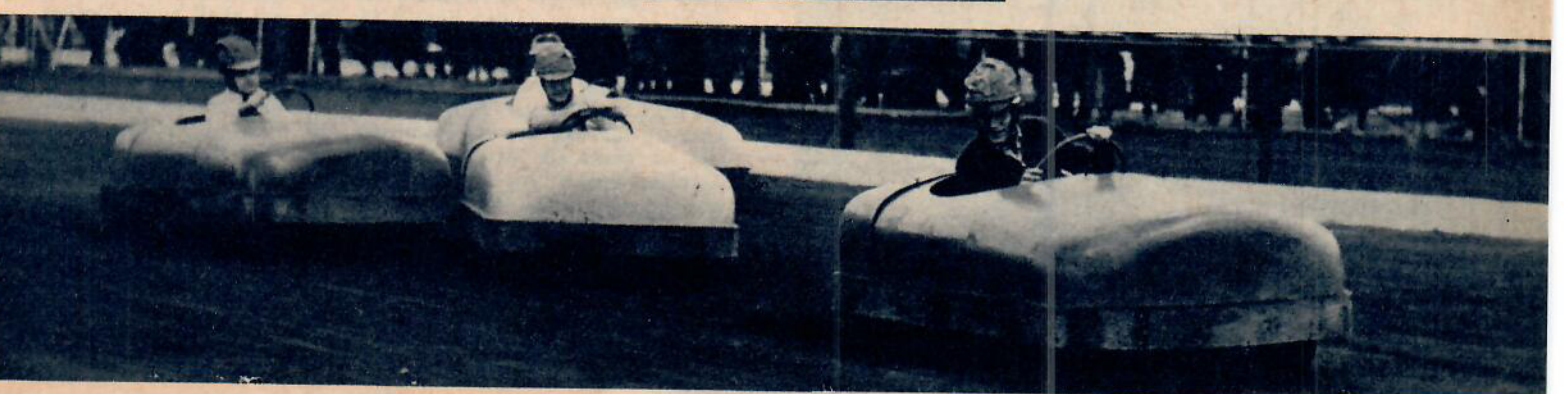
Motorinstallationen ser enkel och funktionell ut. Den encylindriga Villiersmotorn sitter baktill och är tydligen lätt åtkomlig för service.

Trots den relativt låga farten kan tävlingarna bjuda på tillspetsade situationer. Här har en förare krockat en medtävlare och sladdat ur.

Föraren i mitten tycks ha dimmiga begrepp om att banan skall köras i högervarv. Samtliga förare bär olikfärgade huvor — som i speedway.

En del förare tycker tydligen att de breda avbärarlisterna av gummi är till för att användas. Det här påminner om ett rövarheat i Stock car.

En radiostyrd kamera, har inte det begreppet litet smak av 1975 eller kanske rent av år 2.000? Nej då, det smakar 1956 så det bränner på tungan. Den radiodirigerade kameran finns nämligen redan och trots att den kom till bara på några få veckor fungerar den alldeles förträffligt. Vi låter Hasselbladskamerans ridåslutare stå öppen ett tag och kikar på underverket, det är nämligen på Hasselbladsfabriken i Göteborg som man löst problemet att exponera en kamera med radiovågor på avstånd upp till 400 meter!

Historien kring den aningen mer än sardinaskstora mottagarlådan — en stor sensation av litet format, som rymmer hela hemligheten — är kul. Hasselbladschefen Victor Hasselblad skulle fylla 50 år. Personalen på kamerafabriken är fåtaligare än på många andra av Hasselbladsföretagen, även om varje man vände ut och in på plänböckerna skulle slantarna inte räcka till den present man ansåg chefen vara värd. Bara några veckor före den stora dagen tog presentplanerna form — vi skall försöka göra en radiostyrd kamerautlösare! Så blev det fritidsjobb så svetten lackade, arbetet i fabriken fick inte bli lidande på den här snilleblixten.

Och så, lagom till 50-årsdagen, kunde man lägga in den lilla mystiska lådan med svajande antenn bakom linsen till den jätte-Hasselbladare av papp, som blev presentkartongen.

IHÄRDIGT TRIMNINGSGJÖBB

På en kamerafabrik har man knappast användning för en radiotekniker men på Hasselblads finns en man, som var klippt och skuren för uppgiften, ingenjör Björn Hedén, biten radioflygare.

— Konstn med radiomottagaren var i det här fallet att göra den så liten som möjligt och ändå få rören att hålla, säger ingenjör Hedén. Arbetet blev därför mest ett ideligt trimningsjobb och till slut lyckades det, så bra till och med att man nu kan byta rör i mottagaren utan att behöva trimma om den. Principen är denna: vid en impuls från sändaren sjunker anodströmmen i mottagaren och släpper därvid reläets ankare. Detta sluter därvid den strömkrets, som låter en elmagnetisk utlösare påverka exponeringsknappen på kameran. På den lilla mottagaren finns ett mätinstrument, som tjänstgör som kontroll för våglängd och anodström. Mottagaren arbetar på 27 Mc-bandet eller i närheten av 11-metersbandet.

EXPONERING PÅ 400 METER

— Vi har gjort många prov med den radiostyrda kamerautlösaren och den har visat sig vara mycket driftsäker, fortsätter ingenjör Hedén. Med en sändareffekt på ¼ watt har vi exponerat kameran på ända upp till 400 meters avstånd och efter fördröjning på två timmar. Med en kraftigare sändare räknar jag med att kunna göra exponeringar på en kilometers avstånd.

Den radiostyrda kameran kommer givetvis att få stor betydelse framförallt för djurfotografer, som nu kommer undan trasslet med sytrådar eller elektriska ledningar. Fotografen monterar i lugn och ro upp sin kamera på en plats, där han väntar att djuret skall dyka upp, knallar i väg med sin lilla sändare några hundra meter, monterar den sändarknapp, som ger impulsen, på en kikare och kan sedan avvakta det lämpligaste ögonblicket att exponera utan att oroa djuret.

Direktör Hasselblad är själv en ivrig och skicklig fågelfotograf. Han kommer att få stor glädje av sin present, som han också så småningom hoppas skall kunna tillverkas för försäljning i en begränsad serie. Han har dessutom fått ytterligare en trevlig »leksak» i sin radiosamling — i sin våning har han nämligen en portabel ringklocka — han lyfter på en tändsticksask så kommer jungfrun ilande — och han kan öppna garageportarna med radiovågor!

AUTOMATISK FILMMATARE FINNS

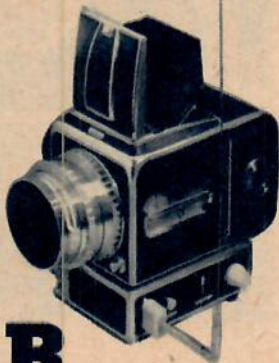
För att systemet med radiostyrd kamerautlösare skall bli riktigt effektivt fordras emellertid att filmen kan matas fram automatiskt efter varje exponering.

— Den detaljen har vi faktiskt redan ordnat, säger konstruktionschefen Einar Cronholm. Det är ganska länge sedan vi konstruerade en mekanisk filmframmatare, som kan kopplas till vid sidan på kameran och som tar mycket liten plats. Vi hade ingen direkt användning för den apparaten vid det tillfället — men nu är den högaktuell igen och skall bums plockas fram ur gömmorna. Det betyder att man med radioutlösning kan exponera en hel film i Hasselbladskameran utan att behöva vara ett steg närmare avtryckarknappen än 400 meter.

På goda grunder kan man anta att militären kommer att intressera sig för den nya uppfinningen. Det är nämligen inte orimligt att tänka sig att en soldat smyger fram med den laddade kameran i skydd av mörkret, riktar in den mot fiendens linjer, smyger sig tillbaka, exponerar när det blir ljust och sedan natten efter ålar tillbaka och hämtar den igen. Visserligen rör det sig snabbt i ett modernt krig men det uppstår säkert tusen situationer, när radiokameran kan fylla en viktig uppgift.

Teckningen visar hur en grodman och en fågelfotograf kan arbeta med radiokameran. Infälld en principskiss av den sinnrika lilla mottagaren.

HÄR ÄR — VAR ÄR FOTOGRAFEN?

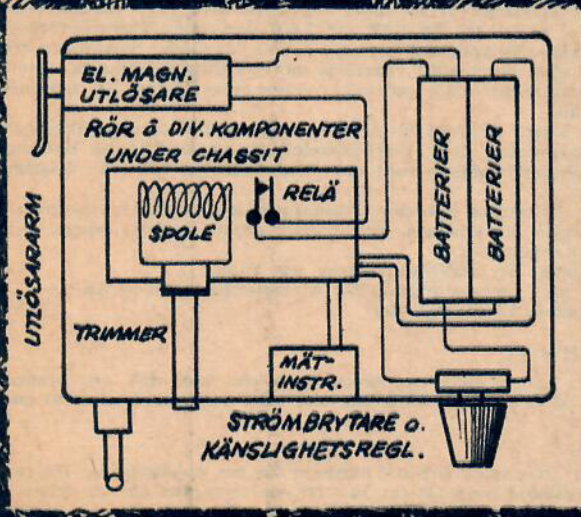
AV LASSE SCHULTZ

Foto: Lennart Jensen-Carlén Teckning: Magnus Gerne

Kameran sitter fäst i ett träd, en vacker fågel seglar ideligen förbi objektivet, det knäpper för varje gång till i kameran, varje knäpp betyder att en bild tagits. Fotografen står 400 meter bort och exponerar! Hans kamera är nämligen radiodirigerad!

Ingenjör Björn Hedén (t. v.) monterar den lilla mottagaren med dess antenn på en vanlig Hasselbladare, dir. Victor Hasselblad (mitten) granskar kikarfästet och ingenjör Einar Cronholm (t. h.) är beredd att exponera.

DE SOTO DIPLOMAT

PROVKÖRD VID TV:s TESTAVDELNING
AV INGENJÖR OLLE LINDAHL

Foto: Lo Hertzman-Ericson

De Soto har under flera år tillhört de amerikanska vagnar som tilltalat de svenska kunderna bl. a. genom sin relativt fasta fjädring. Med erfarenhet av tidigare testprov med vagnar av samma märke hade vi förväntningarna högt ställda på denna bils uppförande på vägen. Våra förväntningar kom ej heller på skam. Denna bil tillfredsställer de kräsnaste krav härvidlag. Styrningen fordrar emellertid $4\frac{1}{2}$ rattvarv mellan fulla framhjulslutslag men trots detta är styrningen så exakt att bilen lyder perfekt även i tvåra kurvor. På rak väg är kursstabiliteten perfekt.

Under testen har bilen körts hårt på både riksvägar och slingrande grusvägar. Härvid har vagnen visat att den trots kurvtagning i högsta fart är nästan helt fri från krängningar. Några som helst hissningar eller svajningar i framvagnen förekommer inte heller. Följsamheten i kurvorna är utmärkt tack vare styrningen. Ingen tendens till bakvagnssladd kunde fås fram annat än genom ovarsamhet. Förklaringen till bilens goda väghållning ligger delvis i att årets modell har fått en ny typ av stötdämpare och kraftigare krängningshämare på framvagnen. Dessutom har alla De Soto s. k. exportförstärkt fjädring.

Med två personer i bilen är fjädringen nästan stötig vid körning på gropig väg. Det är mycket intressant att följa utveck-

(Forts. på sid. 30)

Vagnbeskrivning

Typ: De Soto Diplomat de Luxe.

Tillverkare: De Soto Division Chrysler Corporation Detroit.

Generalagent: AB Motorindustri, Sthlm och AB Förenade Bil, Malmö.

Pris: 16.775 kr vid leverans i Stockholm inklusive ventilerande värmesystem. För överväxel tillkommer 700 kr, för automatväxellåda 1.200 kr.

Skatt: 334 kr per år, investeringsavgift 1.200 kr.

UTRUSTNING

Värmesystem av vent. typ ingår i bilens pris. Imsprutor för varmluft/kallluft finns. Ventilation för kalluft finns. Ventilationsfläkt för låg fart finns. Vindrutespolare, munstycken för d:o ingår icke i bilens pris komplett installation kostar ca 60 kr extra. Radio ingår icke i bilens pris. Plats för radio är förutsedd. Radio kostar inklusive montering 375 till 600 kr alltefter apparatens och antennens typ. Backlampa finns. Rattläs finns inte.

RESERVEDELSPRISER

Sats kolvar (av första överdim.) jämte kromade kolringar och kolvultar 297 kr. Sats avgasventiler inkl. ventilfjädrar 65:40 kr. Cylindlockpackning(ar) 16 kr. Termostat för kylsystem 10:50 kr. Oljerenarinsats (skall bytas var 800:e mil) 18:50 kr. Strömfördelarlock utan kablar 12 kr. Kopplingslamell 88 kr. Sats nya bromsbackar med limmade belägg 126 kr. Ett slanglöst däck kostar c:a 178 kr, beroende på fabrikat. Vindruta 500 kr. Höger framflygel eller motsv. komplett, men utan strålkastare 250 kr. Bakre stötfångare 253 kr, komplett med alla detaljer.

REPARATIONSPRISER

Fasta reparationspriser tillämpas ej.

VAGNENS NYCKELVÄRDEN

Effektfull vid tjänstevikt 79 hk/ton, vid lastad vikt 62 hk/ton.

Spec. bromsarea 675 cm² per ton tjänstevikt.

Antal rattvarv 4,5 mellan fulla framhjulslutslag.

Vändcirkeldiameter: 12,2 m.

MOTORNS NYCKELVÄRDEN

Effekt: Max. 127 hk vid 3.600 varv/min.

Vridmoment: Max. 27,7 kpm vid 1.600 varv/min.

Medelkolvhastighet: 3,92 m/s vid 1.000 varv/min.

Effektivt medeltryck: 8,43 kp/cm².

Spec. maxeffekt: 33,7 hk/liter.

TEKNISKT

Vagnstomme: Helsvetsat stålkarosseri, svetsad lädbalkram. Fyra dörrar, bagagerum baktill, åtkomligt utifrån. Motorn framtill, vagnen bakhjulsdriven.

Inredning: 6 sittplatser. Hel soffa fram och bak.

Motor: 6 cyl. fyrt. vätskekyld radmotor med sidventiler. Cyl.-diam. 82,55 mm, slaglängd 117,60 mm, slagvolym 3770 cm³. Kompr.-förh. 7,6:1. Max. effekt 127 hk SAE vid 3.600 varv/min. Kraftöverföring: Enkel torrlamellkoppling, 3-växlad manuell växellåda. Halvautomatisk överväxel eller automatisk växellåda mot pristillägg. Manuella växellådan kombinerad med rattväxel. Automatväxellådan är tangentmanövrerad.

Hjulställ: Fram: Separatfjädring med spiralfjädrar, trapetslänkar och krängningshämare. Bak: Stel bakaxelbrygga med bladfjädrar. Hydrauliska teleskopstötdämpare runt om. Ringdimension 6,70x15", 6-lagers slanglösa.

Bromsar: Hydraulisk fotbroms. Framhjulen har dubbla hjulcylindrar. Bromsbelägen är limmade. Handbromssystemet är helt separat och påverkar kardanaxeln.

Styrinrättning: Styrväxel med skruv och rulle.

Elsystem: 12 V, generatoreffekt 370 W, batterikapacitet 50 Ah.

Bränsletankens rymd: 64,3 liter.

MÅTT OCH VIKT

Ytermått: Längd 520,2 cm, bredd 189,5 cm, höjd 153 cm, hjulbas 292,1 cm, spårvidd fram 148,3 cm, bak 148,6 cm, markfrigång 20 cm.

Innermått:

Innermått: Framsätets bredd i höfthöjd 158 cm, baksätets d:o 155 cm. Bredd i axelhöjd fram 149 cm, bak 147 cm. Framsätet går att skjuta 5 cm åt vardera hållet. Rattens diam. 44 cm. a 85 cm, b 83 cm, c 95 cm.

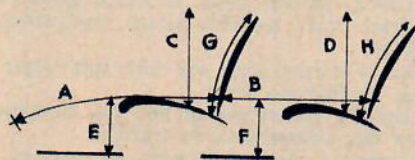
TV-betyg

SÄRSKILT BRA:

- Beprovad bränslesnål motor
- Ypperlig sikt åt alla håll
- Goda vägegenskaper och bra styrning
- Värmesystemet är av högsta klass

MINDRE BRA:

- Växelspakens lägen kunde vara bättre markerade
- Värmereguleringen sitter obekvämt till för föraren
- Broms- och kopplingspedalerna sitter i högsta laget

d 90 cm, e 34 cm, f 32 cm, g 58 cm, h 65 cm. Bagageutrymmets ungefärliga djup 120 cm, höjd 60 cm, bredd 135 cm.
Vikt: Tjänstevikt 1.610 kg (körklar med förare), lastad vikt 2.050 kg (körklar med 6 vuxna + 90 kg bagage).

Provresultat

De olika växellådan	Ettan	Tvåan	Trean
Synkroniserad	Nej	Ja	Ja
Tystgående	Ja	Ja	Ja
Växellådans utväxlingsförh.	2,57	1,83	1,0
Slutväxelns utväxlingsförh.	3,73	3,73	3,73
Antal motorvarv per drivhjulsväxling = total utväxling	9,586	6,826	3,73
Teor. fart vid 1.000 varv/min km/t	13,3	18,7	34,5
Antal motorvarv per körkilometer	4.500	3.210	1.740
Kelväg, m/körkm.	1.060	756	410
Max. effekt och medelkolvh. 14,1 m/s uppnås vid km/t	47,8	67,4	124
Teor. fart vid maxdragkraft, Teor. spec. maxdragkraft, kp/ton tjänstevikt	21,3	30	55,3
	485	345	188

ACCELERATIONSTIDER

Acceleration genom växlar: 0—50 km/t 6,3 s., 0—80 km/t 13 s., 0—100 km/t 21 s.

Stående kilometern: 40 sek.

Acceleration på enstaka växlar:

Tvåan: 30—50 km/t 2,8 s., 50—70 km/t 3,2 s.

Trean: 30—50 km/t 5,5 s., 50—80 km/t 9,8 s., 80—100 km/t 8 s.

BROMSVERKAN

Bromsarna gav vid mätning med pendelinstrument på torr asfaltväg en bromskraft av 15 28 43 60 73 82 procent av vagnsvikten vid ett pedaltryck av 10 15 20 25 30 35 kp.

BRÄNSLEFÖRBRUKNING

Snabb landsvägskörning ca 48 km sträcka på rikshuvudväg (medelfart ca 78 km/t, upp till 110 km/t på fria vägvagnsnitt) medelförbrukning ca 1,38 l/mil. Samma sträcka, lugn körning (medelfart ca 61 km/t, upp till 80 km/t på fria vägvagnsnitt) medelförbrukning ca 1,2 l/mil. Stadskörning ca 11 km medelförbrukning ca 1,51 l/mil.

FART- OCH VÄGMÄTARE

Fartmätaren visade 30 50 80 100 120 km/t vid en verklig fart av 29 48 73,5 92,5 106,5 km/t

Vägmätaren visade 4 procent för lång vägsträcka.

Obs! Samtliga värden i denna rapport är korrigerade för fart- och vägmätarnas felvisning.

STRÅLKASTARNAS LJUSVÄRDE

Helljus 100 m 1,6 lux. Halvljus 25 m 0,9 lux.

(Enl. lag får helljuset inte underskrida 1 lux på 100 m avstånd; halvljuset får inte överskrida 1 lux på 25 m avstånd).

ÅTKOMLIGHETSBETYG

(Betygsskala: 3 = mycket god; 2 = god; 1 = mindre god.)

Inställning av förarsäte 3. Inställning av värme och ventilation från förarsätet 1. Oljemätsticka 3. Oljepåfyllning 3. Kylvätskepåfyllning 3. Batteri 3. Oljefilter 3. Tändstift 3. Strömfördelare 3. Förgasare 3. Bromsvätskebehållare 3.

(Forts. fr. sid. 28)

lingen och kunna konstatera att en amerikansk bil i dag har mer europeiska än amerikanska vägegenskaper. Detta till trots saknas inte på något vis den amerikanska åkkomforten.

Motorn är fortfarande den gamla driftsäkra sexcylindriga sidventilmotorn som i åtskilliga år använts i dessa vagnar. Grundkonstruktionen är ännu oförändrad men motorn har ständigt fått små detaljförändringar. Effekten är nu 127 hk och räcker väl till att ge vagnen goda accelerationsegenskaper och hög marschfart. (Se provresultaten.)

Som en följd av den ökade kompressionen verkar motorn i tomgång inte lika vibrationsfri som tidigare. Vid högre varvtal arbetar den helt vibrationsfritt och mycket tyst.

Under huven ligger motorn väl åtkomlig för service och reparationer. Alla hjälppaggregat är lättåtkomliga och utrymmet mellan motor och flyglar är ovanligt stort. Den goda planeringen har möjliggjorts genom att värmeanläggningen diskret och praktiskt färlits in i torpedväggen.

Provbilens treväxlade växellåda har lämpliga utväxlingsförhållanden. Rattväxelspakens lägen är dock ganska diffusa, man önskar en tydligare markering av växellägena och en bättre precision hos växelspaken. Man vill gärna få in tvåan i stället för backen.

Tvåans växel är lämplig att använda upp till 60 km/t. Över denna hastighet accelererar bilen bäst på trean. Fartresurserna är tillräckliga för de flesta behov. Från stillastående accelererar bilen till 100 km/t på endast 21 sek. Marschfarten kan efter behag väljas mellan 80-120 km/t utan att motorn förefaller ansträngd.

Bromsarna förtjänar högt betyg. De är lagom häftiga i ingreppet och fordrar ett pedaltryck som är mycket proportionellt mot bromskraften över hela skalan. Trots upprepade tvärstopp kunde vi inte känna några större mattningstendenser. De limmade bromsbelägen bidrar till det mjuka ingreppet och bör dessutom ge lång livslängd åt bromsarna.

Karossen är mycket rymlig och både fram- och baksätet racker väl till för att ge tre fullvuxna personer hög komfort. De skumgummistoppade sätena är bekväma och är dessutom ett lämpligt komplement till den stabila fjädringen.

In- och urstigningen till båda sätena är mycket bekväm genom de breda dörrarna. Benutrymmet är mer än tillräckligt för alla pasagerare. Vagnens inredning är god utan att vara pråligt lyxig. Förutom instrumenten finns armstöd på alla dörrar, cigarettändare, klocka, låsbart handskfack, klädhängare och genomjuten vit plastratt. Klädsel och tak går i ljusa färger enligt amerikansk smak.

Körställningen är bekväm och samtliga instrumenten är placerade relativt högt, och rakt fram i förarens blick. Oljetrycket och laddningen har kontrollampa i stället för graderade mätare. Pedalerna är stora och sitter på lagom avstånd från varandra. Broms- och kopplingspedalerna sitter dock väl högt över golvet så att föraren måste lyfta fötterna för att nå dem.

Sikten framåt är den bästa tänkbara genom den stora panoramavindrutan vars bakåtsluttande vindrutestolpar ytterligare vidgar sikten.

En förare av normallängd ser dock inte höger framflygel utan att sträcka kraftigt på sig.

Även bakåt är sikten nästan helt fri. Backspegeln återger en stor del av den bakomvarande trafiken.

Trots karossens stora yttermått är vagnen lättmanövrerad tack vare siktmöjligheterna. Vid backning kan man millimeterköra genom att de höga bakfenorna på ett ypperligt sätt markerar var karossens hörn befinner sig.

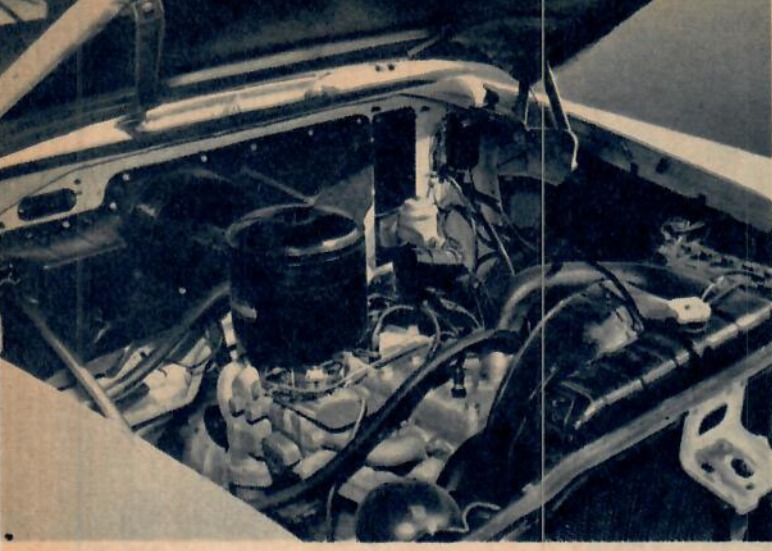
Det kombinerade värme- och ventilationssystemet är av absolut högsta klass. Friskluft tas in genom en stäng- och öppningsbar lucka framför vindrutan. På sommaren kan man få in extra stora kvantiteter friskluft genom att öppna två pedalmanövrerade luckor. Vintertid kan man få snabb uppvärmning av återcirkulerande luft genom att öppna samma luckor men då samtidigt hålla den yttre ventilationsluckan stängd.

Värmsystemet har ett reglage för temperaturen och två tvåstegsreglage för värme och defrosterfläktarna. Reglagen sitter på högra sidan av instrumentbrädan och är litet besvärliga att nå för föraren. Systemets kapacitet är fullt tillräckligt för den strängaste norrlandsvinter.

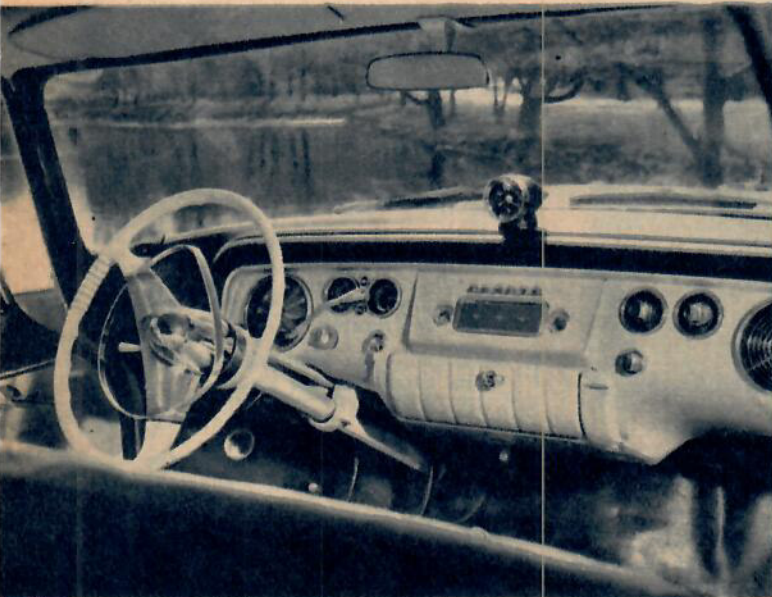
Bagageutrymmet är lättillgängligt och väldisponerat. Dessutom är dess storlek av jätteformat.

Det elektriska systemet har i år utförts med 12 volts spänning. Detta ger bl. a. god startkapacitet till motorn.

De Soto är en familjebil och resandevagn av mycket förtroendeingivande karaktär. Den erbjuder stort och komfortabelt utrymme utan att därför kräva massor av bensin. Tekniskt sett har bilen inga invecklade hjälppaggregat som kan bli dyrbara och besvärliga i servicehänseende, utan konstruktionen är odelat enkel och tyder på god hållbarhet. Detta gör att vagnen ofta även användes som droskbil.

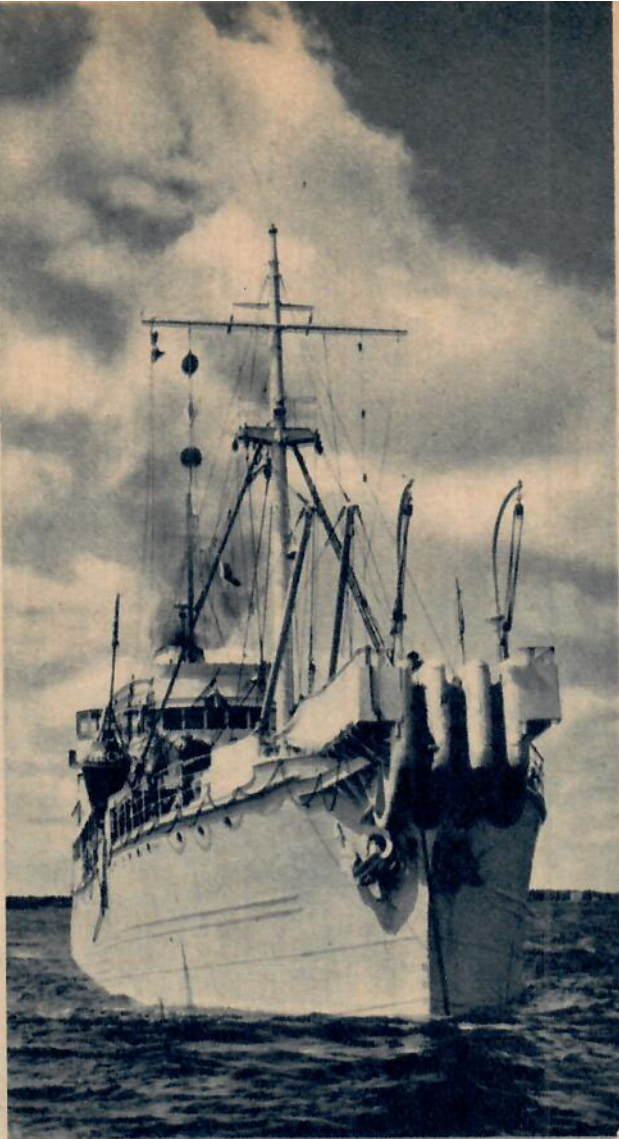

Den sexcylindriga sidventilmotorn utvecklar 127 hk vid 3.600 varv/min. Testaren ger högsta betyg för åtkomlighet av vanligare servicereglage.

Körställningen är hygglig med alla reglage och instrument placerade högt och inom förarens blickfält. Inredningen är nästan lika som 1955.

Öppnar man bakluckan utbreder sig en mindre balsal inför den glade semesterfirarens blickar. Reservhulet kunde nog ha placerats bättre.

WATT I VATTNET

AV LARS ROSENGREN

Elkraftöverföringen till Gotland, som använder sig av havsvattnet som ena elektroden, är enastående i världen. Den har kostat 19 miljoner kronor men spar 4 miljoner årligen åt gotlänningarna.

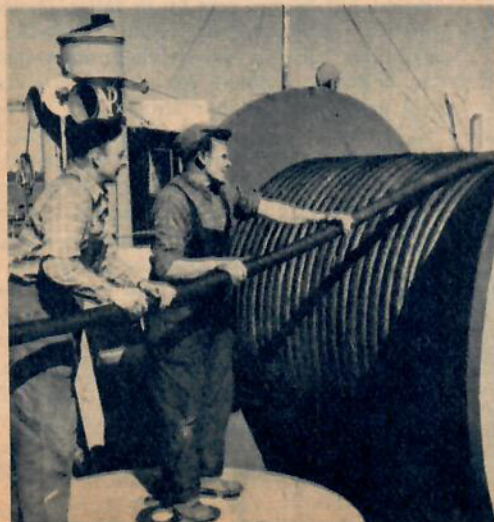
Det engelska kabelutläggningsfartyget »Alert» anlätades för att lägga ned den nära 100 km långa ledningen i havet.

Den som seglar i vattnet mellan Västervik och Ygne strax söder om Visby på Gotland märker säkert inget särskilt med vågorna där men ändå är de fullkomligt unika i ett avseende. De tjänstgör sedan snart ett år som återledning för större delen av hela Gotlands elkraftbehov. Mellan Ygne och Västervik går nämligen den kabel som förbinder Gotland med fastlandets elnät och den är i sitt slag den längsta i världen.

Anläggningen beställdes 1950 och avsikten var att förse gotlänningarna, som tidigare varit hänvisade till ström från ett ångkraftverk i Slite, med samma billiga elkraft som fastlandet. Vid en likriktarstation i Västervik omvandlas växelströmmen i nätet till 100.000 V likström i s. k. jonventiler som arbetar i princip som elektronrör, dvs. de släpper fram strömmen endast i ena riktningen. Från likriktarstationen leds strömmen genom kabeln och havet till en växelriktarstation på Gotland där den likaså med jonventiler omvandlas till växelström igen.

10 km söder om kabelns landfästen på båda sidor ligger elektrodstationerna där strömmen i den andra ledaren förs ned i havet. Strömriktningen är vald så att strömmen går ut från fastlandselektroden och in i den på Gotland. Detta medför att endast fastlandselektroden utsätts för korrosion. Den består därför av 12 motståndskraftiga magnetitstavar, 1 m långa, nedstoppade i var sitt perforerade skyddsror av bränd lera i kanten av en bassäng vid havsstranden. På gotlandssidan klarar man sig däremot med en enkel kopparelektrod nedsänkt i vattnet.

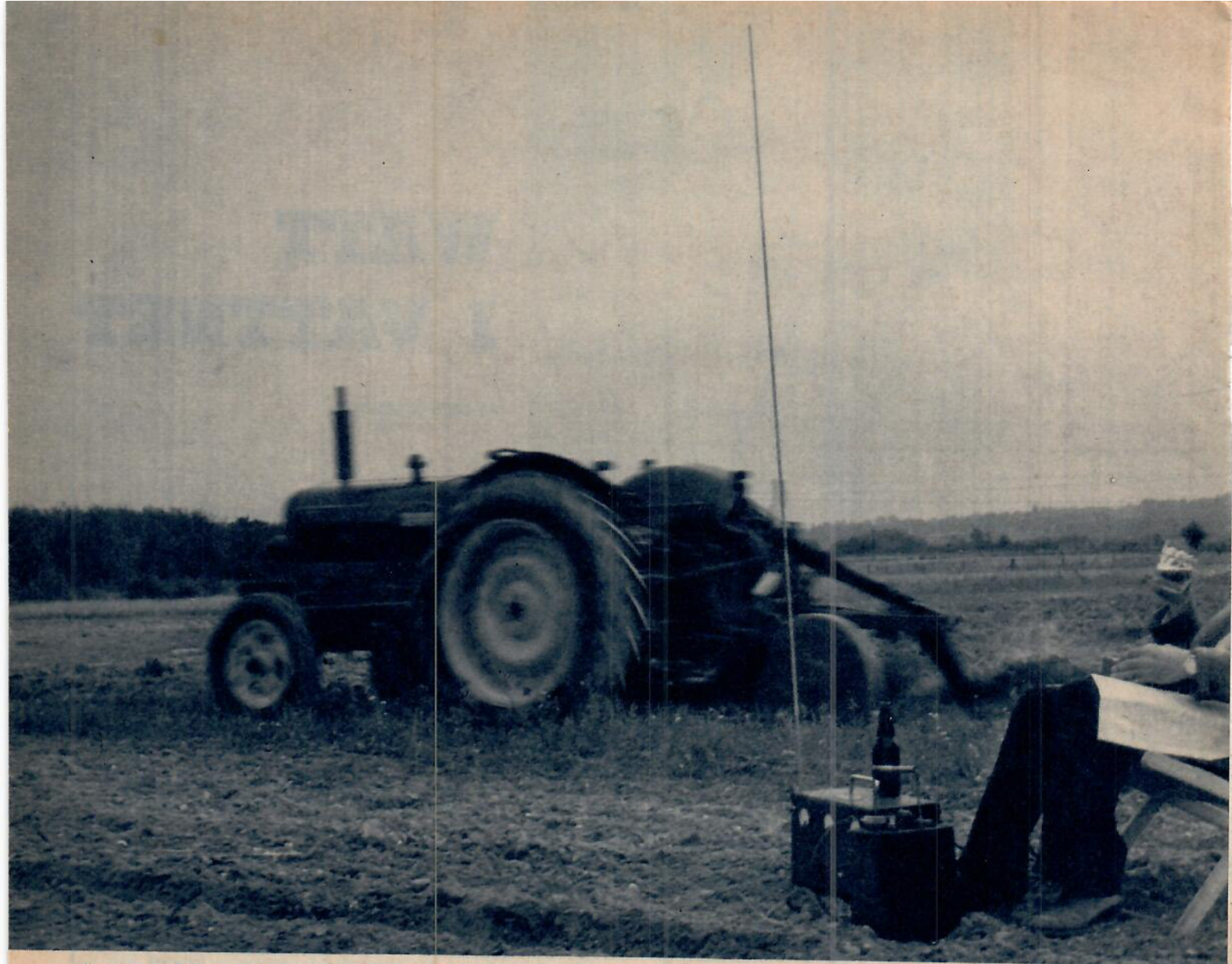
F. n. överför ledningen 20.000 kW men den kan vid behov utbyggas om så skulle behövas. För kontroll och styrning av överföringen finns en radiolänkförbindelse mellan Visby och Västervik som automatiskt reglerar den ström som matas från fastlandet så att den svarar mot kraftbehovet på Gotland. Överföringen fungerar utmärkt och Vattenfall och ASEA som gjort anläggningen har all heder av jobbet.

Kabeln har rejäla dimensioner. 70 mm i diameter vid land och 50 till havs. Vikten är 8 resp. 16 kg/m.

Genom kontrollrummets fönstersyns den stora hallen med jonventilerna som gör växelström till likström.

Är detta en vision av framtidens jordbruksarbete? Lantmannen sitter i allsköns ro och dricker öl medan den radiostyrda traktorn plöjer hans åkrar.

TRAKTORN JOBBAR — BONDEN

AV INGENJÖR LENNART LILIENBERG

En engelsman har konstruerat en intressant fjärrstyrningsanordning för traktorer. Kan sådana uppfinningar bidra till att lösa jordbrukets brännande personalproblem?

Med denna manöverplint kan man få traktorn att gå vart man vill — så länge bränslet räcker.

Traktorns mottagarenhet sitter vid motorns vänstra sida. Den ser inte så särskilt invecklad ut.

Med all sannolikhet kommer framtidens jordbruk att vara mer rationaliserat och i större utsträckning skötas mera maskinellt än vad som nu är fallet. Denna utvecklingstendens är redan nu tydligt skönjbar och har väl delvis framtingats av brist på personal. Mr George Redlich vid engelska Ford har lämnat sitt bidrag till lösningen av arbetsproblemen genom att bygga en fjärrstyrd traktor. Arbetslättningen för traktorföraren är tydligen stor, det ser ju trevligt ut att kunna dricka öl och läsa tidningen medan traktorn lufsar omkring för sig själv och gör jobbet.

Traktorn är radiostyrd och manövreras från en kontrollplint. Denna står i förbindelse med en radiosändare, som sänder impulser till en mottagare på traktorn. Mottagarimpulserna omvandlas där till manöverströmmar till de servomotorer, som reglerar traktorns framfart. Således kan man med hjälp av manöverplinten få

VILAR

traktorn att styra åt höger och åt vänster, trampa ur och växla, höja och sänka plo- gen samt stänga av motorn. Traktorn måste startas på vanligt sätt innan fjärr- styrningen kan tas i bruk.

Den försöksmodell som här visas har kostat ganska mycket pengar, betydligt över 10.000 kr, men om det skulle bli fråga om serietillverkning skulle priset kanske kunna pressas ned till 3.000—3.500 kr. Man räknar med att denna typ av fjärrstyrning skall kunna användas på många sätt, exempelvis att dirigera spe- cialgjorda brandsprutor vid större brän- der m. m. I så fall bör anläggningen helst kompletteras med en enkel televisions- anläggning, föraren skulle då ha större möjligheter att övervaka vad som sker.

För dem som eventuellt tänker anamma idén kan vi nämna att man i vårt land måste ha sändarlicens för att hantera ra- diosändare.

Austins nya lyxvagn har fått beteckningen A 105 och är tvåfärgslackerad i ljusa läckra färger.

FRÄSCH FARTKÄRRA

TV presenterar BMC:s nya snabba representationsvagn, fartfyllda A 105.

Av INGENJÖR LENNART LILIENBERG

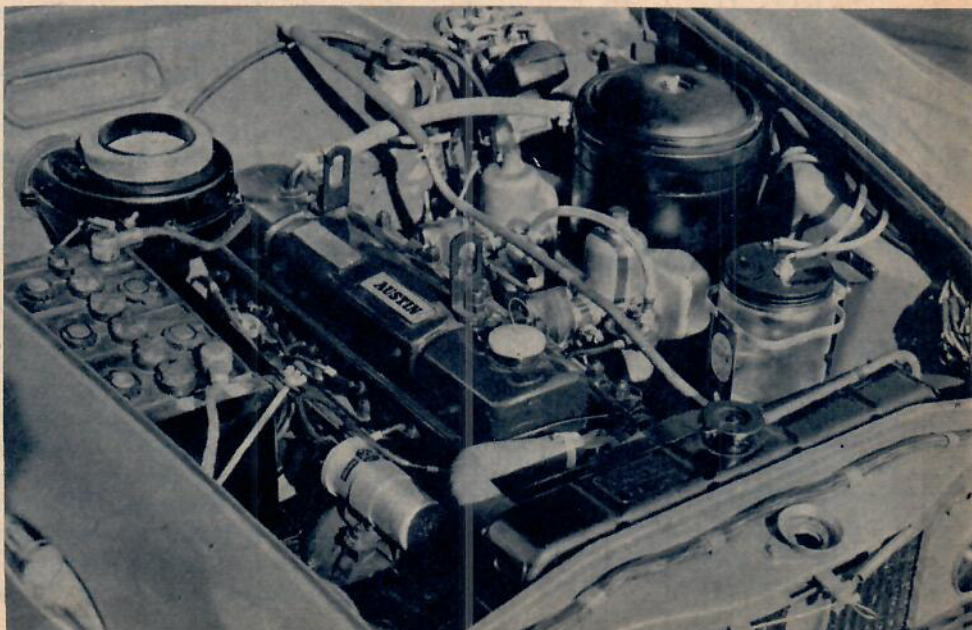
Austin A. 105 heter BMC-koncernens Anya giv i den litet större familjeklas- sen. Den nya vagnen har vissa berö- ringspunkter med den tidigare typen A. 90 Westminster, den är lika stor och karosseriet har samma grundform.

Lackeringen har emellertid utförts i två färger, taket och nedre delen av vagnskorgen är hållen i en ljus färg och resten i en mörkare kontrastfärg. Däc- ken är slangfria med vita sidor och hju- len har försetts med blanka dekorations- kapslar av rostfritt stål. Under motor- huven finner man den sexcylindriga motorn från typ A. 90 fast försedd med två S. U. horisontalförgasare. I detta

skick ger motorn 102 hk vid 4.600 varv/ min. Motorstyrkan räcker till för en toppfart av nära 160 km/t.

Växellådan är fyrväxlad och är dess- utom försedd med en separat överväxel som kopplas in halvautomatiskt på van- ligt sätt med gaspedalen. Tillsammans finns alltså inte mindre än sex växlar framåt. Vagnens allmänna utrustning kompletteras med dubbla dimljus, back- speglar på båda främre stänkskärmarna och vindrutespolare, det sistnämnda en sak som vi hoppas snart skall bli stan- dard på varje bil. Den luxuösa interiören fullkomnar det allmänna intrycket av sober elegans.

Under motorhuven sitter en sexcylindrig 102 hk motor med dubbla S. U. horisontalförgasare.

Inte kan väl en normalväxt kille »rida» på den här cykeln? Den här mannen kan, med flygande start!

URSÄKTA CYKELN!

Det finns ett särskilt slags cyklister i Paris som skrattar mer än de trampar. Mannen bakom det hela är sådan att han föredrar en cykel med fem fot höga hjul eller med en liten skottkärra fastsatt vid pedaler framför en cykel av vanlig modell!

En ny slags söndagsunderhållning har uppfunnits av familjen Gervaise i Brunoy, inte långt från Paris, och många glada söndagsvandrare får sig goda skratt på den tokiga familjens bekostnad. I deras »Velodrome» eller skrattecirкус vilket man nu vill kalla stället för får man se de vansinnigaste cykeluppvisningar. Farfar Gervaise är den egentliga uppfinnaren av de tokiga cyklarna, som får både dem som trampar på dem och åskådarna att vrida sig av skratt. I samlingen finns cykeln som har ett fyrkantigt och ett runt hjul, en cykel som accelererar med ohygglig fart och en annan som är så tokig att den svänger till vänster när man styr till höger. Man kan inte direkt rekommendera cyklarna till allmänheten, för på vanliga vägar och i händerna på mindre kunniga cyklister vore de nog rätt farliga.

Förutom cyklarna har farfar Gervaise uppfunnit en bil, som ser ut precis som en fåtölj och en annan bil som bär sig åt precis som en vild texashäst när man försöker köra i den. Hela familjen hjälper till att sköta Velodromen. »Stålfarfar» har sex barn och deras män och fruar och alla dessas barn hjälper honom att konstruera cyklarna och att cykla förstås.

En höj specialbeställd för jätten Finn men användbar för unga fransmän.

Detta ystra mästerverk av farfar Gervaise verkar inte vara ordentligt inkörat!

En skön länstol, några hjul, ett par pedaler — idealfordon för trötta cyklister.

Hej vad det går undan — en ny och bakvänd version av en bicycle gjord för två.

Vet ni vad jag gillar? Jo, grabbar i läderjackor o. med en knarr mellan knäna.

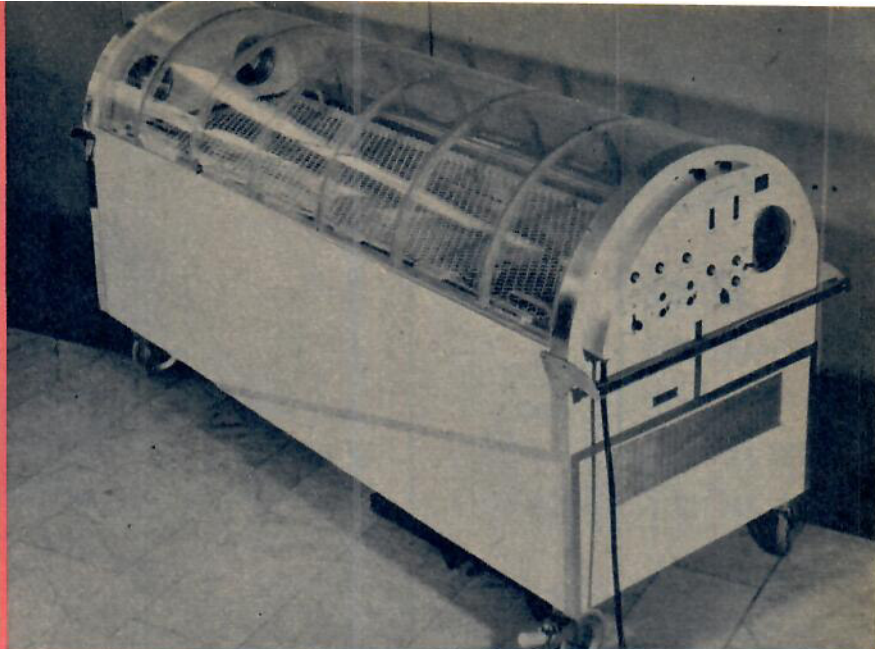

OPERATION I KYLSKÅP

AV LARS ROSENGREN

Många av medicinens nya vägar är svårframkomliga men ofta kan ett intimt och intensivt samarbete mellan läkare, tekniker och svensk industri, som i det här skildrade fallet, bli en genväg till målet.

»Auto Hypoterm» är samtidigt både operationssäng och kylskåp.

Hypotermi dvs. en sänkning av kroppstemperaturen under det normala har blivit ett verksamt medel i kirurgernas händer vid många svåra operationer. Kroppen sätts så att säga på sparlåga under operationen. En nackdel med hypotermi har emellertid varit att själva nedkylningen hittills varit ganska komplicerad. Det vanliga har varit att man kylt patienten med isvatten men det har varit blött och besvärligt och man har ofta haft svårt att reglera nedkylningshastigheten.

En speciell kyloperationssäng som gör nedkylningen betydligt enklare och säkrare är den svenska »Auto Hypoterm» som konstruerats av docent J. Adams-Ray och civilingenjör P-O Persson vid Tekniska Högskolan, och tillverkats vid AB C. V. Heljestrand. Patienten läggs under lätt narkos in i sängen och täcks av plastkåpor varpå kall luft med fläktar bringas att

cirkulera runt kroppen. Med lämplig hastighet tar det 2—3 timmar innan kroppstemperaturen sänkts till 27 grader, som är det vanliga vid hypotermioperationer. När den temperaturen är nådd tas plasthuvuven över operationsområdet bort och operationsfältet avskärmas med dukar medan kalluften fortfar att cirkulera runt den övriga kroppen. När operationen är över blåses varmluft runt patienten som då får normal temperatur.

Lufttemperaturen kan varieras mellan —5 och +50 grader och för kylningen används en kylkompressor. »Auto Hypoterm» kan även användas för att värma upp patienter med för låg kroppstemperatur, t. ex. efter ett drunkningstillbud.

En »Auto Hypoterm» finns redan på Serafimerlasarettet och flera är under installation vid andra sjukhus i landet. Nyligen exporterades även den första till Amerika.

WIPAC

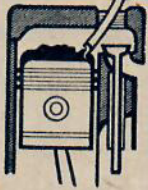
- WIPAC tändstift framställes av högklassiskt material vid en fabrik med mångåriga erfarenheter inom bilelektrisk produktion.
- WIPAC har en diamanthård, blå Aluminos-isolator, som garanterar långvarig och störningsfri gång.
- WIPAC ingår som originalutrustning i ett flertal välkända motorer.
- WIPAC säljes genom återförsäljare över hela landet.

WIKLUNDS

STOCKHOLM GÖTEBORG MALMÖ

Drar motorn för mycket olja?

Klara det själv

med **Holt's**

PISTON SEAL!

utan demontering — utan specialverktyg

Onormal oljeförbrukning kan ofta bero på slitna kolvar och cylinderlopp. Då hjälper Piston Seal. Det är en pasta, vars grundmaterial har stor utvidgningskoefficient och goda smörjegenskaper. Medan Ni kör, bildar Piston Seal en självsmörjande tätning, utfyller det onormala spelet och höjer kompressionen, varigenom oljeförbrukningen minskar. Kompressionsökningen börjar märkas efter ca 30 mil och når efter 60 sitt maximum, som bibehålles under 300—1500 mil, beroende på kolvastigheten. Ofta kan även en nödvändig cylinderrenovering genom Piston Seal uppskjutas till en lägligare tidpunkt.

L-1714 f. mc.
L-1715 f. småbilar
L-1716 f. medelst. bilar

Piston Seal

- kompenserar cylinderslitaget
- höjer kompressionen
- reducerar oljeförbrukningen

Godtag bara kvalitet

Se till att det står Holt's på förpackningen

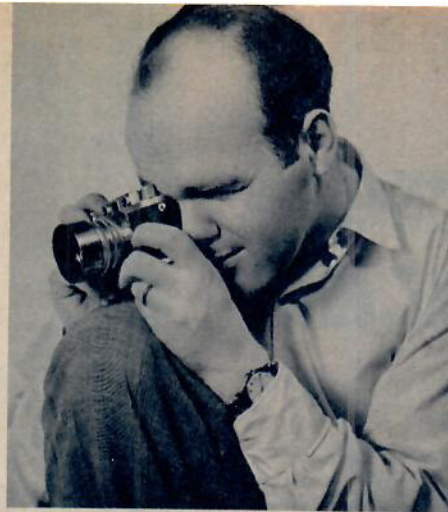

Holt's finns hos bilhandlare, reservdelsaffärer och servicestationer

GENERALAGENT:

AB ALLMOTOR

Örebro Tel. 241 20
Stockholm Surbrunnsgatan 13
Tel. 34 23 06 - 66

Används knäet som stöd på långa tider med småbildskamera minskar riskerna för oskärpa.

HÅLL KAMERAN STADIGT

AV STIG SANDELIN

Skyll inte genast på optiken, om ni får oskarpa bilder med er kamera. Felet ligger kanske hos er själv. Det bästa objektivet i världen kan inte ge skärpa om ni hanterar kameran som en darrlus eller rycker nervöst i avtryckaren.

Kom ihåg att det är lika viktigt för en fotograf att sikta rätt med kameran som för skytten att lägga an mitt i prick. Sätt en spegel framför kameran och kasta en solkatt mot en vägg. Ni kommer att bli skrämde när ni ser den dansande solreflexen!

En kamera skall hållas stadigt men utan anspänning. Dra gärna ett djupt andetag innan ni knäpper av, det får er att slappna av. Krama av slutaren på samma sätt som skytten pressar ner avtryckaren. Stå riktigt. Ben, armar och händer är ert levande stativ, och ni måste lära er att använda dem så, att kameran får bästa möjliga stadga. Apropå stativ — tyck inte att det är löjligt att släpa på ett sådant. Ett stativ ger ökad säkerhet vid kniviga tagningar och bör inte saknas i fotoutrustningen.

Tro inte att det bara gäller att hålla kameran stadigt vid tagningar med extremt långa slutartider. Skall bilden förstöras kraftigt, som oftast är fallet vid t. ex. fotografering med småbildskameror, skadar det aldrig att vara stadigt på handen. Stöd gärna kameran mot golv, dörrposter etc. Titta på bilderna — de lär ut knepen.

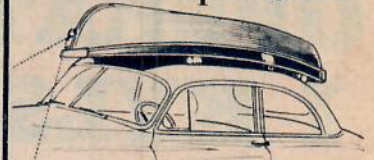
Bilderna visar hur man håller spegelreflexkameror och småbildskameror, men råden gäller i stort sett för alla kameror, under förutsättning att man anpassar tekniken efter sökartypp, avtryckarens läge o. s. v.

Det går fint att stabilisera kameran med remmen, lägg remmen runt nacken som bilden visar. Detta trick är lämpligt för kameror av reflextyp.

LÄTTMETALL

är rätt metall — även på SJÖN

"Lilla roddbåten"

Båtspecialisten i aluminium har byggt den. Idealisk för sport och fiske.

Längd 3,0 m, bredd 1,22 m, djup 0,38 m, vikt 50 kg.

KORROSIONSBESTÄNDIG.

Båten tillverkas av 1,25 mm korrosionsbeständig lättmetall med beteckning 57 S och är därför okänslig för saltvatten.

UNDERHÅLLSFRI. Lättmetallen påverkas ej av vatten, väder och vind, vilket gör båten praktiskt taget oberoende av skötsel och tillsyn. Materialet tål hårda påfrestningar och spricker ej.

LÄTT. Viktskillnaden mellan en lättmetallbåt och en båt i trä eller plast av samma bärighet är betydande. »Lilla roddbåten» är lätt att taga med på biltaket och lätttransportabel i skog och mark till idealiska fiskevatten. Den ökar ej i vikt efter sjösättningen, då lättmetall ej suger åt sig vatten.

OSÄNKBAR. Tack vare inbyggda lufttankar håller sig båten alltid flytande.

Vi tillverka även större båtar samt canadensare av lättmetall.

FIRMA METALLBÅTAR

Örebro 2. Tel. 134 87

Slät isolator medger överslag, dvs tändningen missas.

Champions 5-ribbade isolator hindrar överslag — Champion är fulltändande.

Det är bara **CHAMPION** som har 5-ribbad isolator

CHAMPION SPARK PLUG CO. USA, ENGLAND, KANADA, AUSTRALIEN, IRLAND, FRANKRIKE

Ni kan också få extra stöd vid exponeringar på långa tider om ni stöder kameran mot knäet.

Skall ni ta en bild rätt nedåt ger kameraremmen bästa stödet om den används som bilden visar.

Spegelreflexkameror är byggda för att användas i midjehöjd, men de flesta har sportsökare.

Står ni mitt inne i en folkhop kan ni använda spegelreflexkameran på det sätt som bilden visar här.

Stöd kameran mot golvet. Använd de möjligheter som finns att undvika skakningsoskärpa.

En vägg eller en dörrpost kan även användas som stativ. Tryck av med tummen eller pekfingeret.

Ta stöd med armbågarna mot kroppen, det ger ett säkert och stadigt grepp om små kameror.

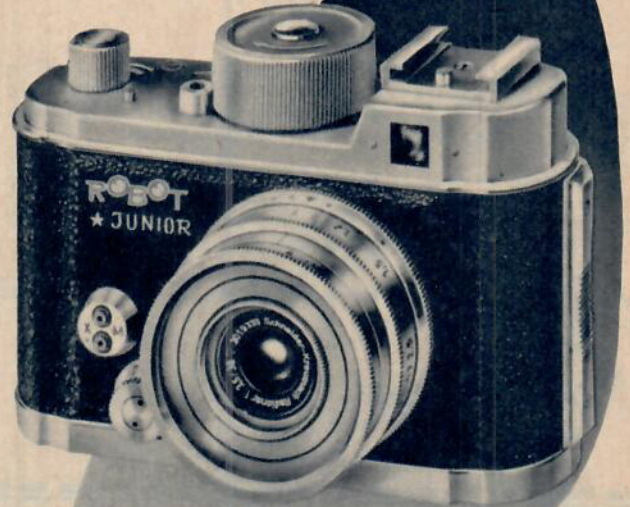

Använd panna och kind som stöd när ni tar bilder i höjdformat. Lägg märke till händernas grepp.

ROBOT ★ JUNIOR

— den filmande småbildskameran

Bildformat 24x24 mm, vilket ger 55 bilder på en småbildsrulle. Fjäderverk för tagning av 24 bilder i snabb följd. Automatisk slutarspänning och filmtransport.

Ni får en äkta ROBOT för **273:—** (riktpris) med utbytbart Radionar 1:3,5 f=38 mm.

HOS ER FOTOHANDLARE!

Representanter: **FNS-bolagen**

*det bästa
Ni kan få
för pengar*

150 och 200 cc

Med alla egenskaper Ni kan önska Er. Överlägsen segrare i Scooter-pokalen 1955. Stora hjul — 12", betteritändning, lång hjulbas, 4-växlad fotväxel, överlägsna vägegenskaper. Läckra färger.

Generalagen

A/B MOTOR *Kraft*

Regeringsgatan 89, Stockholm

Södra Vägen 8, Göteborg

Återförsäljare och service över hela landet

Kör Peugeot 403

Konstruerad
med
tonvikt på
säkerhet

Den ettriga 58-hästars motorn möjliggör snabba, riskfria omkörningar. Perfekt kuggstängsstyrning och förstklassig fjädring bidrar till de högklassiga vägegenskaperna. Kraftiga, pålitliga bromsar skapar trygghet bakom ratten.

- instrumentbrädan är stoppad med svampgummi
- vindrutan trycks ut om någon kraftigt kastas mot den
- bakspeglarna av säkerhetsglas är klädd med en mjuk plastkant
- alla invändiga handtag har spetsen riktad framåt.

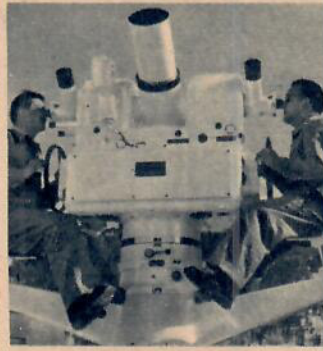
Pris 9850:— (fritt importhamn) inkl. värme-, vindrutespolare och soltak.

Gjestrangs

Strandvägen 7 C.
Tel. 63 02 35. Stockholm

eller hos Er närmaste återförsäljare för Peugeot.

Teknisk

Elektronisk-optiska instrument av den här typen används vid de brittiska raketförsöken i Australien. Kikarna styrs för hand eller med radar och filmar även raketerna genom ett teleobjektiv på 180 cm.

»Världens minsta dammsugare» den tyska Vacuboy är praktisk både för husmödrar och bilägare. Den arbetar både på bilbatteriet och 220 V.

En miljon föremål i sekunden klarar den här elektroniska räknearparaten. Den har kommit till användning bl. a. inom den medicinska forskningen där den räknar bakteriekulturer 0,5 mm i diameter.

Polyvox III heter senaste modellen av den helsvenska inspelningsapparaten. Den kan användas för spolar upp till 10 tum. Tonomfånget är 40—16.000 per/sek. och priset 2.600.

BOSCH

W 225 TT

är rätta
stiftet för

bl. a. dessa motorcyklar:

- ADLER modell M 150, MB 250 och MB 250 S
- AJS modell K 12
- ARDIE modell B 252, BD 176 och BZ 350
- BSA modell C 12
- DKW modell RT 250, RT 250/1 och RT 250/2
- DOUGLAS modell 80- och 90 Plus
- GILERA modell Netturmo och Saturno
- GRIPEN med NSU-motor
- HOREX modell SB 35 och Regina, 1948—53
- IFA modell RT 125/1
- JAMES modell K 12
- KING med 247 cm³ Victoria-motor
- KROON modell K 400 och 402
- KÄRNAN modell V 250
- MAICO modell M 175, M 200 och M 250 Blizzard
- MARATON modell Ma 400, Ma 402, M 405 och Ma 450
- MONARK modell M 400, M 402, M 405 och M 450
- MUSTANG med Maico-motor

byt till

BOSCH
i tid

... även Ni kan lita på

LODGE

tändstift

med SINTOX
den världsberömda isolatorn

Velocette 1956

Viper 350

Nyheter i specialtrimmade sportmodeller. 350 VIPER och 500 VENOM för snabb landsvägskörning. 500 Moto-Cross och 500 Trial maskiner Standardmaskiner 200 cc. L/E., kardandrivna. 350 MAC och 500 MSS slitstarka bruksmaskiner.

STRÖMS MOTOR, Vara
Tel. 3. Nya ombud sökas.

Vad betyder
detta märke?
Förbud mot omkörning mellan motorfordra fordon NTF

Tänker Ni modernisera

gör det med

MASONITE

den ledande
svenska
träfiberplattan

HÄRDAD
och **HÅRD**

MASONITE tillverkas allttjämt enligt den gamla välrenommerade metoden.
P. WIKSTROM J:or • Tel. 10 99 25 • STALLGATAN 3, STOCKHOLM C

30-ÅRIGA FINGERAVTRYCK. Nihydrinet är ett ämne som åstadkommit revolution för polisen i dess arbete med fingeravtrycksundersökningar. Nyligen har en kriminaltekniker med hjälp av nihydrin lyckats framkalla 30 år gamla fingeravtryck från sina egna barnhänder i en gammal skrivbok. Nihydrinet upptäcktes av ett par uppsalaforskare i samband med helanderprocessen för några år sedan och har på senare tid fått allt större användning inte minst för att framkalla målsägaravtryck på tjuvgods. En specialkonstruerad tejp för säkring av fingeravtryck hör också till de senaste hjälpmedlen på området.

HAVSHELIKOPTER. Den kände belgiske djuphavsforskaren Auguste Piccard håller på att bygga en miniatyrubåt som kan föra ned två personer till ett djup av 2.300 m. Professorn betecknar själv ubåten, som skall få en diameter av endast ca 3 m, som en »havshelikopter».

NYLONTÄNDER. Tekniker vid tandläkarhögskolan i Tokio har nyligen lyckats framställa tänder av nylonmassa. Det nylon eller de nylonliknande material som tidigare förts i marknaden har varit alltför elastiska för att vara lämpliga för tandtillverkning. Om det japanska nylonmaterialet visar sig fullgott för tandproteser har japanerna tydligen kommit på en hårdningsmetod för nylon som forskare på många håll i världen sökt de senaste åren.

HALLBAR GAMLING. Scania-Vabis inspelar f. n. en film där man får se företagens produkter i arbete. När det blev dags att ta några bilder på en gammal postdiligens som 1922 bröt de avlägsna landsändarnas isolering hade man ordnat med bogsering eftersom den gamla vagnen stött oanvänd i ett skjul under många år. Detta gick emellertid den gamla veteranens ära för när. Den startade nästan genast och klarade sedan alla scenerna för egen maskin.

FLYTANDE TÄGVRIRKE. En fin nyhet för sjön framställs f. n. vid en fabrik i Linköping. Det är ett tågvirke som flyter hur länge som helst och som inte absorberar vatten och därför är lätthanterligt även på vintern. Tågvirket är dessutom orange-färgat för att lättare kunna upptäckas. Tidigare har firman gjort ett bomullstågvirke som kan flyta minst ett dygn men det nya är gjort av syntetiska fibrer som har specifika vikten 0,92 och därför aldrig kan sjunka.

Herr Teve

FORTS.!

önskemotorn har kommit...

ENDAST

485:-

1 ÅRS GARANTI

på avbetaln.
170:- I HANDP.
45:- PR MÅN.

Stora serier ha möjliggjort detta sensationellt låga pris. J-B Motor, Eskilstuna, Sveriges största specialfabrik för luftkylda Mc-, Scooter-, Moped- och Utombordsmotorer, har framställt denna kvalitetsprodukt. J-B Motor har hittills levererat över 35.000 motorer till den svenska marknaden.

MARINOPEDEN

**BENSINKOSTNAD
ENDAST 43 ÖRE/TIM.**

- Har FRIKOPPLING
- 48 cc tvåtakt, LUFTKYLD
- Cyldiam. 39 mm
- Slaglängd 40 mm
- 1,5 hkr vid 4.500 varv
- Tankrymd 1,7 liter
- Belysningsuttag 6 volt 17 watt
- Väger endast 15 kg
- Propellervarv vid topp-effekt 1.300
- Omsvängbar för back och broms

FÖRVERKLIGA ER ÖNSKAN... BESTÄLL NU, HÄR...

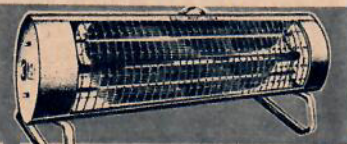
GENERALAGENT:
MERCURY-BOLAGET
VASAGATAN 5 B
TEL. 1134 65, 1181 65
GÖTEBORG C.

Härmed beställes st. Marinoped, utombordsmotor, med ett års garanti, till kr. 485:— kontant. På avbetalning till kr. 530:— med kr. 170:— vid leveransen och kr. 45:— per månad. (Stryk det ej tillämpliga.)

Namn
Adress
Jvg.-adress

TV 12-56

tag **KÅCE**
infrastrålare

På några minuter skapar Kåce infrastrålare trivsel, värme i den kallaste omgivning... flödande, miuk — solvärme!

Tag kontakt med pionjären för infrauppvärmning i Sverige

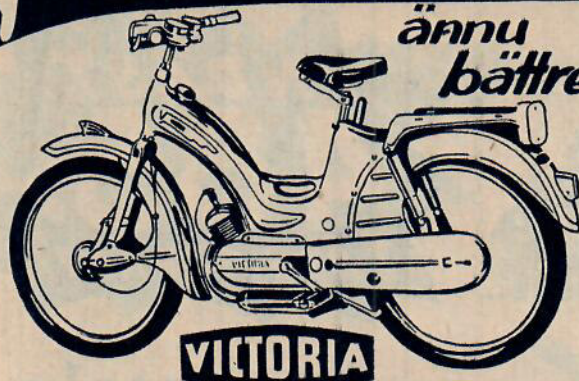
KÅCE AB Tegnérsgatan 11
Stockholm Va, tel. 23 10 10

Viktigt!
*Ha Bilå Turist,
med på resan.
- 50 pappersbägare i
praktisk polyeten-
förpackning*

Alla har rätt att dricka smittofritt

Nya VICKY MS 51

ännu bättre...

VICTORIA

Många nyheter ...

- Bakhjulsfjädring
- Kickstart
- Inkapslad kedja
- Större tank
- Strålkastare hopbyggd med styrstangen
- Hjuldim. 24-200
- Godkänt lås

pris 890:—
inkl. hast.-mätare

Generalagent:

Mer än 75.000 Vickymotorer sålda i Sverige!

Nya VICKY är en fulländad moped

— stark, lättkörd, elegant

Säljes av cykelhandlare — begär prospekt!

Nya VICKY är mopeden för den som önskar

högsta kvalitet — modernaste konstruktion

AB MOTOR-SERVICE

Ynglingagatan 24, tel. 33 94 03 — 04 Stockholm

reparera till bråkdelskostnad med

Teroson-Kaltmetall är det nya revolutionerande materialet för hållbara kallreparationer. Allt kan lagas: ojämn eller trasig metall, trä, plast, genomrostad järnplåt etc. Kaltmetall kan borraras, filas, slipas och lackeras precis som annan metall.

Flytande metall!

Finns i 100 g tub, 650 och 1200 g burk.

BILEN

Bucklor fylls ut och hal i dörrar, skärmar o. s. v. lagas lätt med lättarbetad KALTMETALL.

HEMMET

Kokkärl, plattak, takrännor, vatten- och värmeledningar, cisterner, rattentunnor m. m. klaras lekande lätt med KALTMETALL.

TILLVERKARE: TEROSON-WERKE G.m.b.H. HEIDELBERG

GENERALAGENT FÖR SVERIGE: FRANK DAHLBERG

Stockholm — Johanneshov — Malmövägen 50 — Tel. 49 99 24, 59 66 34.

Teknisk

90 ton en munsbit.

Den här jättegrävskopan (Obs, mannen nere t. h.!) är naturligtvis amerikansk och naturligtvis är den världens största. Den är 100 gånger större än en vanlig grävsropa och en halv gång större än den näst största. 90 ton sliter skopan från marken i ett enda tag. Den har byggts av Marion Power Shovel Co. och drivs och manövreras elektriskt med motorer och kontrollorgan från General Electric. Sammanlagda motorstyrkan är över 4.000 hkr. Den används vid en kolgruva i Ohio.

von Braun gör USA-robot.

Under ledning av den kände tyske raketexperten dr Werner von Braun har ett amerikanskt forskarlag utvecklat en ny taktisk robotraket som nu är klar att produceras. Redstone, som raketerna kallas, har varit under arbete i 10 år. Eventuellt skall den framställas av Chrysler-koncernen och den drivs av ett raketaggregat för flytande bränsle som byggs av North American Aviation. Den är drygt 18 m lång och 1,7 m i diameter. Räckvidden blir ungefär densamma som V-2:s.

NATTLOGI i BILEN

montera

Hüls-Kombisitz

sitsbeslag!

Finns för

Volvo	Volkswagen
Opel Rekord	Ford Taunus
DKW	IFA

Gör Er oberoende av hotellrum under semestermånaderna — montera Hüls-Kombisitz sitsbeslag och utnyttja bilen som sovsäng. Ryggstöden kan även inställas i önskat läge. Lätta att montera — monteringsanvisning medföljer varje sats.

Vänd Er till Er bilhandlare!

Generalagent.

Huzells

KARLSTAD
STOCKHOLM MALMÖ

Gå in i bokhandeln och se SVALANS JUBILEUMSSERIE men gör det idag

Westlings
FOTOKATALOG

med
marknadens
bästa villkor

1 års gratis allriskförsäkring och garanti.

AB Albin Westling, Örebro 1

Grundat 1918

Sänd gratis Er stora fotokatalog.

Namn

Adr.

Postadr.

TV 12-56

STARKA
SVENSKA
LUFTKYLDA

Aldell

A 12 2 HK 600:—
A 23 5 HK 820:—
med startapp. 890:—
A 46 5 HK 1240:—

TILLVERKARE:
AB ALDELL MOTOR
KARLSKOGA

GENERALAGENT:
ACIEREX AB,
STOCKHOLM 16

RÖDA KORSET KALLAR
HJÄLPNUMRET-GIROT
900800

NYA KLG

Korundit

SPECIALTÄNDSTIFT
FÖR MOTORCYKLAR

F 70: Apollo, Ariel NH-VH,
BSA C 11, BSA B 31,
BSA Star Twin, BSA
Golden Flash, CZ, DKW,
JAWA 150—350, Mo-
nark CZ, Norton, NV,
Panther, Royal Enfield,
F 80: AJS, BMW, BSA B 33,
BSA Shooting Star, BSA
Road Rocket, Matchless,
Monark Ilo 175, Tri-
umph, NV/DKW, Puch,
Velocette, Zündapp.

OBS! För motorcyklar med lätt-
metalltopp väljes motsvarande
KLG-stift med beteckningen FE.

När Ni byter tändstift — se till
att Ni får KLG av rätt typ.

TEKNIKENS VÄRLD 12/56

revy

Detta är 20 g syntetiska diamanter
som skänkts till Smithsonian Inst.

**FABRIKSDIAMANT
BÄTTRE ÄN ÄKTA**

AV LARS ROSENGREN

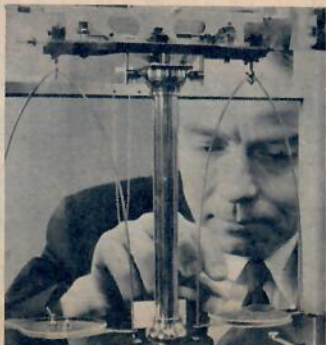
Till skillnad från de stackars
Talkemisterna som försökt göra
guld har de som försökt framstäl-
la konstgjorda diamanter ganska
länge varit på det klara med att
deras dröm varit teoretiskt reali-
serbar.

General Electric i Amerika som
intresserat sig för saken framställ-
de redan 1954 ett litet antal små
diamanter vid laboratorieförsök
men nyligen kunde man presenta-
ra de första produkterna från en
försöksanläggning för diaman-
framställning i stor skala.

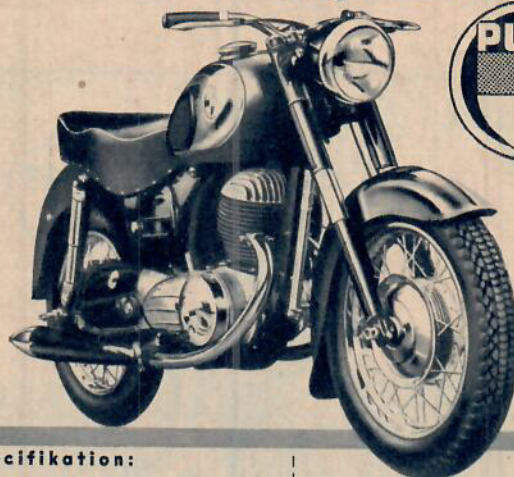
Svårigheten vid framställningen
av syntetiska diamanter ligger i
det höga tryck och den starka
värme som erfordras. I ett speci-
alkonstruerat tryckkärl som an-
vänds tillsammans med en stor
hydraulisk press har man emel-
lertid under långa tider lyckats
uppehålla det nödvändiga trycket
190.000 kg/cm² vid en temperatur
av 2.750 grader.

De syntetiska diamanterna är
uteslutande avsedda för industrin.
De används i verktyg för skär-
ning, malning och slipning. Här
har de konstgjorda diamanterna
visat sig lika bra, i vissa fall bät-
re än de naturliga. Än så länge
är diamanproduktionen vid Ge-
neral Electric inte av den storle-
ken att den spelar någon ekono-
misk roll men man räknar med
att USA inom en inte alltför av-
lägsen framtid skall vara själv-
försörjande med industridiaman-
ter. Hittills har man varit helt hän-
visad till import och köpt 80 pro-
cent av världens sammanlagda
diamanproduktion.

De flesta syntetiska diamanter är
knappast större än ett sandkorn.

**PUCH 250 SGS —
ramstark sportmaskin**

MC-nytt
från
MOTOR
lund

Specifikation:

Motor: Berömda dubbelkolv på
250 cc ger 16,5 hkr vid
5 800 v/min. Lättmetall-
topp, rull- och kullager.

Växellåda: 4-xålad.

Ram: Pressad skalkonstruktion,
tål vrid- och böjpkän-
ningar.

Fjädring: Fram: teleskop med pro-
gressiv dämpning.
Bak: svängarmsfjädring.

Hjul: 16", sinsemellan utbyt-
bara, försedda med full-
bromsnav.

Riktpris: 2 575:— exklusive frakt
och trim.

Ramen på PUCH 250 SGS för-
tjänar Er speciella uppmärk-
samhet — den är av pressad
skalkonstruktion och tål de
hårdaste vrid- och böjnings-
påkänningar. Hårt testad un-
der tiotusentals mil på alpvägar

**MOTOR
lund**

Lundavägen 56, Malmö
Återförsäljare över hela landet.

DEBUT I SVERIGE FÖR DE VÄRLDSBEKANTA

JAPANSKA

Minolta kamerorna

Minolta

Minolta Autocord helautomatisk

spegelreflexkamera
12 exponeringar 6×6 cm.

Fotograferingsobjektiv: ROKKOR
1:3,5/75 mm färgkorrigerad, fyrflinsig
triplett med exceptionellt god skärpa.
Sökarobjektiv: V. ROKKOR 1:3,2/75
mm. Slutare: Optiper MXS av prontos-
typ med tider 1/1—1/400 sek. samt B.
Synkroniserad för alla slutartider för
saval lampbläst som elektronbläst.
Självtvålösare, även användbar vid
bläxtfotografering. Helicoid focusering.
Inställningsmarkering för ultraröd
fotografi. Frikopplingsbar spärr mot
dubbelxponering, kopplad filmfram-
matning och slutarspänning. Snabb-
laddningsmekanism med automatiskt
räkneverk och nollställningskontroll.
Skärpedjupskala. Ljusschaktet utfor-
mat som sportsökare.

Riktpris kr. 445:—

Beredskapsväska kr. 45:—

MINOLTACORD halvautomatisk

Fotograferingsobjektiv: Promar S-III 1:3,5/75 mm, färgkorrigerat,
trelinsigt, med knivskarp skärpa. Sökarobjektiv: V. Promar 1:3,2/75
mm. Slutare: Citizen av prontos typ 1/1—1/300 sek. samt B. Synkroni-
serad. Självtvålösare, även användbar vid bläxtfotografering. Helicoid
focusering. Spärrad filmframmatning med vev, automatiskt räkneverk
och nollställningskontroll. Ljusschaktet utformat som sportsökare.

Riktpris kr. 305:—

Beredskapsväska kr. 45:—

FRÅGA EFTER DEM HOS ER FOTOHANDLARE!

Generalagent: Kjellbergs Successors AB

Dröttningsg. 14, Sthlm, Tel. växel 23 62 60

BUZZ COOPER

AV ROY CRANE

BEKYMERSAMT
ATT JAG TAPPAT
FLYGVANAN,
DODLEY.

ASCH,
DEN KOMMER
NOG OM DU
TRÄNAR!

NI FÅR FLYGA EN TV I DAG,
COOPER. NI HAR VÄL FLUGIT
REAPLAN FÖRR?

NEJ,
MAJÖR.

NÄJA, DET GÖR INGET. NU
VISAR JAG FÖRST HUR
VÄNDBAR DEN ÄR, SEDAN
FÅR NI TA DEN ENSAM.

TA DEN NU, COOPER. NI
KOMMER ATT TYCKA OM
REAFLYGNING, DET GÅR SNABBT,
LUGNT OCH FINT. MEN DEN
HÄR KAN LÄTT TAPPA
NOSEN VID
LÅG FART.

PRÖVA NÅGRA SVÄNGAR
OCH ROLLAR. OBSERVERA
DE SMÅ SPAKKRAFTERNA.

OJ DÅ - DE ÄR
NÄSTAN FÖR
SMÅ.

VID DYKNING MED MOTORN
TILLSLAGEN BLIR DEN NOSTUNG,
DET BLIR FLUTTER I SKEV-
RODREN VID MACH 0,8.
JAG LANDAR NU.

PLANA UT I
190-200 KM/T NÄR
NI LANDAR EN
TV 2, COOPER.

TREHJULSSTÄLLET GÖR ATT
LUFTMOTSTÄNDET ÄR LITET,
LANDNINGSSTRÄCKAN ÄR
ÖVER 1600 M.

O.K. FYLL NU PÅ BRÄNSLE
OCH GÅ UPP ENSAM. MEN
LANDA INTE SOM EN
KÄNGURU - DET GÅR INTE
I TVÅHUNDRA KNUTAR!

TV:s samlarsalong: VÄRLDENS SPORTVAGNAR

**ALFA ROMEO
GIULIETTA SPRINT**

Skört glas...

(Forts. fr. sid. 23)

grönt. Så vill emellertid folk i allmänhet inte att glas skall se ut — därför måste man sätta till rött i glasmasan, då neutraliseras den gröna färgen och glaset blir precis så glasklart som det skall vara.

Redan 1862 blåstes den första glasflaskan vid Surte glasbruk. Sedan dess har utvecklingen varit lavinartad, bruket är nu Nordeuropas största och när man om några år byggt färdigt den nya hyttan blir det modernast i hela Europa.

Anledningen till att man på den tiden placerade glasbruket i den trånga passagen mellan Göta älv och bergskammarna utmed älven var att anläggningen på den tiden tog ett mycket blygsamt utrymme i anspråk och att den viktigaste råvaran — sand — fanns i stora mängder i närheten liksom att mossar och skogar gav rikligt med bränsle. I dag är de ledande i företaget inte så glada över placeringen. Grundförhållanden är urusla — minns Surteraset, när 32 hus kanade iväg mot älven på ett stort lersjok! — och älven är inte längre den omistliga transportled den en gång var. Bruket har vuxit ut, efter den förhärjande branden i höstas byggs en ny jättehytta med 3 skorstenar på 74 meters höjd, de högsta i hela älvdaalen. Smältugnar och maskiner är tunga doningar, man har tvingats på

med betongpålar inte mindre än sammanlagt fem mil — det blir stora summor, när det kostar 25 kronor metern! Hela den nya hyttan kommer följaktligen att vila på ett nålbrev av betongpålar.

Litet mer historiskt om glas och Surte glasbruk. Glastillverkningen var i stort sett densamma från 2.000 år före Kristus till i början på 1900-talet — glasflaskor, burkar och andra ihåliga glasföremål blåstes »för hand». Åja, kapaciteten var inte så dålig då heller — vid Surte håller en kämpe rekordet med 1.200 flaskor på en arbetsdag.

I början av seklet kom de första glasmaskinerna — Surte var först i landet med nymodigheten och fick första maskinen 1911. På midsommarafton 1926 blåstes den sista flaskan »för hand» i Surte.

Nu är kapaciteten vid Surtebruket imponerande — 150 miljoner enheter, flaskor, burkar, ja allt tänkbart emballageglas — rinner ut på transportbanden varje år och när nya hyttan blir klar räknar man med en årsproduktion på över 300 miljoner enheter. Mindre serier än 200.000—300.000 lönar det sig inte att sätta upp för tillverkning. Inom Surte-företaget tillverkas flaskor från penicillinflaskor på 2—3 kubikcentimeter upp till 60 liters damejeanner. 700 är anställda vid bruket, som körs dag och natt i samma tempo. Endast vid semestertid stannar de stora glasblåsningsmaskinerna, men fyren i de jättestora smältugnarna brinner vidare — den får aldrig slockna.

(Forts. på nästa sida)

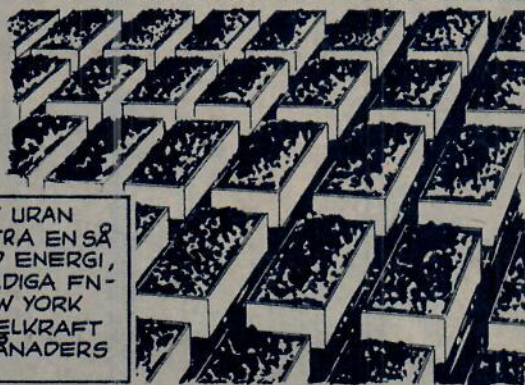
URAN

DE ENORMA
KRAFTERNAS METALL

QUEEN ELIZABETH
SKULLE KUNNA
KORSA ATLANTEN
30 GÅNGER PÅ
ETT HALVT KG.
URAN.

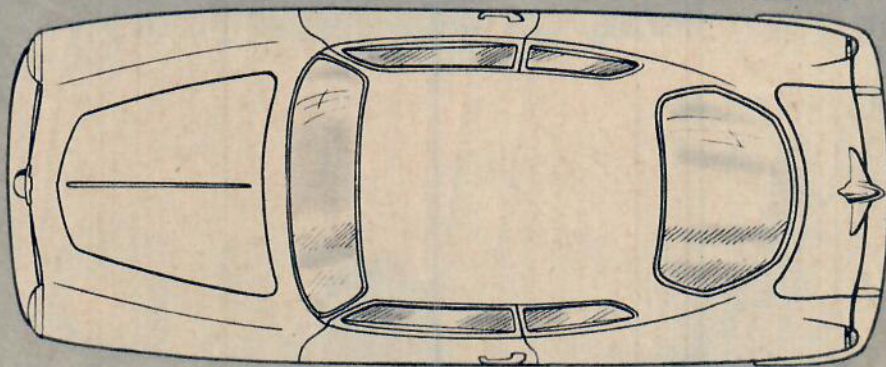
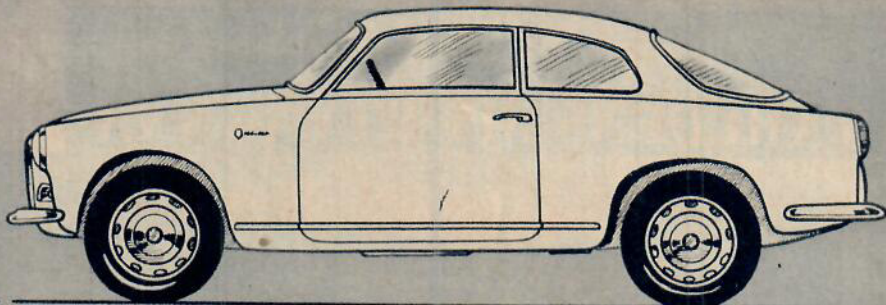
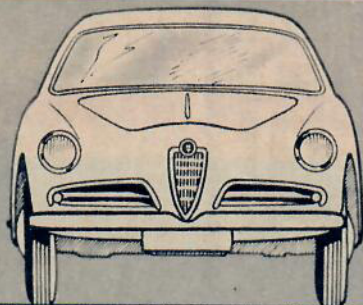

DET BEHÖVS 1.500.000 KG. KOL FÖR ATT
FRAMSTÄLLA MOTSVARANDE MÄNGD ENERGI.

LIKA MYCKET URAN
SKULLE ALSTRA EN SÅ
STOR MÄNGD ENERGI,
ATT DET VÄLDIGA FN-
HUSET I NEW YORK
SKULLE FÅ ELKRAFT
FÖR TRE MÅNADERS
BEHOV.

ALFA ROMEO GIULIETTA SPRINT

Motor: Fyrcylindrig radmotor med toppventiler och dubbla överliggande kamaxlar, en fallföregasare (Solex). Slagvolym 1290 cm³, cylinderdiameter 74 mm, slaglängd 75 mm. Kompressionsförh. 8,0. Effekt 65 hk (CUNA) vid 6000 varv/min. Spec. effekt 50,4 hk/liter. Max. vridmoment 11,0 kpm (CUNA) vid 4000 varv/min. Elsystem Marelli 12 V.

Kraftöverföring: Enskivig torrlamellkoppling, fyrväxlad växellåda med alla växlar synkroniserade och tystgående. Utväxlingsförhållande motor/drivhjul: I 16,33, II 9,61, III 6,19, IV 4,55. Växelspak under ratten.

Ram och hjulställ: Plattformsram. Framhjulen separat upphängda i trapetslänkar med snedställda spiralfjädrar och krängningshämmare. Bak stel bakaxel avfjädrad med spiralfjädrar och stagad med längsgående stag och ett trekantigt stabilisatorstag. Fram och bak hydrauliska teleskopstötdämpare.

Bromsarea: 900 cm², motsvarande 0,92 cm² per kg tjänstevikt.

Vikt: Tjänstevikt 980 kg.

Prestanda: Toppfart 160 km/t. Bränsleförbrukning ca 0,9 liter per mil vid en marschfart av 100 km/t. Accelerationstider: 0—80

km/t 11 sek., 0—100 km/t 17 sek., 0—120 km/t 25,5 sek., 0—140 km/t 38,5 sek.

Utförande: Tvåsitsig sportkupé med två nödsäten bak. Karosseri av stål med motorhuv av lättmetall.

Dimensioner: Axelavstånd 238 cm, spårvidd fram 128,6 cm, bak 127 cm. Längd 398 cm, bredd 153,5 cm, höjd 132 cm. Vändradie 5 m.

Tillverkare: Alfa Romeo S. P. A., 33, via M. U. Traiano, Milano, Italien.

Generalagent: Bonniers Bilaktiebolag, Stockholm.

Pris: 18.070.—

Vet Ni vad rörelsesjuka är?

Ni som inte mår bra av rörelserna i en buss eller bil och som plågas ombord på ett fartyg som rullar — Ni vet vad rörelsesjuka är!

Nu kan Ni glömma det, bara Ni kommer ihåg att det nya effektiva, förebyggande läkemedlet mot rörelsesjuka heter BIA TABLETTER.

BIA[®]-TABLETTER

Tänk på att även om Ni själv inte behöver BIA, så är det bra att kunna hjälpa Era medresenärer!

Fickförpackning om 10 tabletter receptfritt på apotek för 2:40

TEKNIKENS VÄRLD 12/56

Storebror och lillebror är båda med bland 150 miljoner Surteårsbröder!

ETT INFERNO AV ELD OCH BULLER

Hela kedjan av arbetsordning — automation, automatik och vanligt hederligt hantverk — är representerad vid Surte glasbruk. I stora silos samlas alla beståndsdelar, som skall ingå i glasmassan. Under vägen in i en av Europas modernaste och största automatiska väganläggningar blandas delarna i exakta mängder, förutom sand, soda och kalk tillkommer en del kemikalier samt krossat glas, som underlättar smältningen. Efter uppvägningen, som sker automatiskt blandas allt i en stor tombola, resultatet blir den s. k. mängden, som matas in i vannen, smältugnen. Vid en temperatur av 1.500° smälts massan och »rinner» därefter in i den s. k. arbetsvannan, som har en temperatur på ca 1.200 grader. I utloppet av arbetsvannan finns en tillsats, en feeder, som helt enkelt är en smal kanal, där glasmassan pressas fram i form av droppar. I feedern anser glasteknikerna att en flaska förförmas till 70 procent, droppen som pressas fram har nämligen formen av en upp och nervänd flaska. Den slutliga formen får flaskan, konservburken eller vad det nu blir för slag av glasemballage i glasmaskinens formar och aldeles rödglödga kommer den färdiga varan ut på transportbandet, som för den in i en speciell kylanläggning. Temperaturen är då ca 600° och trots härlig luftkonditionering är det ett svettigt jobb maskinsköterna har — och ett jobb som frestar på öronen. Maskinerna står tätt, tätt, det slarvar i lyftarmar och drivhjul, fräser som ilska kattor, när de illröda glasklumparna med osviktig precision droppar ned i maskinerna — det är ett inferno av eld och buller.

Från kylanläggningen går flaskorna in i avsyningen, där hanteringen är helt hantverksmässig.

Ibland kan man träffa på flaskor eller glasburkar, som är särskilt starka. Med all sannolikhet har den flaskan eller den burken inte blivit kyld på rätt sätt — en flaska som tas direkt från tillverkningen före kylanläggningen kan mycket väl tålas att tappas i ett stengolv. Men rispar man i innerytan aldrig så litet spricker den i tusen bitar. Fenomenet beror på att glaset vid den omedelbara kontakten med kallluft fått sådana enorma spänningar att det tål nära nog hur hårda slag som helst — men så fort ytan skadas sprängs glaset av de inre spänningarna.

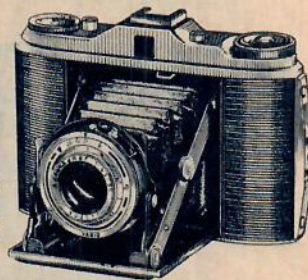
Hela Surtetillverkningen säljs inom landet!

Annika och Östen

vet att endast det bästa är gott nog — även för den som nys börjat fotografera. Det är därför pappa gett dem en Agfa Isolette, den idealiska kameran för nybörjaren — så lätt att sköta att de inte kan göra fel.

Överallt där det fotograferas användes Agfa - d. v. s. Agfakameror med Agfafilm.

AGFA ISOLETTE — den populäraste bälgkameran i 6x6-formatet. Ett optiskt och finmekaniskt mästerverk fr. 89:-.

Agfa film för alla kameror — svartvitt eller färg — finkornig, ljuskänslig.

Bli A-fotograf med

IDEALSTÖVEL

s. k. Chaufförstövel tillv. av slätt »Grönlandsläder» i svart el. brun färg. C:a 30—32 cm höga skaft, ofodrade. Dubbelsydda kraftiga bottnar med mellansula av läder, slits. av 9 mm »Cellgummi». En extra lätt o. slitstark sko, finnes i två vidder, normal o. extra vidd. Populär o. prisbillig.

i storl. 40—47 Kroner 45:50 2 par franko.

Högre skaft mot extra tilllägg.

F:ra Fors Skomakeri & Skoaffär Tel. 270 14 · Malungsfors

GLASPLASTMATERIALET

till segeljakten

EIRA

Se art. i TV nr 11

levererades av

Ing.-firma G. Tidblad

Emågat. 18, Johanneshov. Tel.: 59 45 58

Lagerför sortiment av glasfiberväv, polystrar, plastlack, färgpastor, primers, polyesterspackel.

Konsulterande verksamhet. Sakkunnig teknisk service betr. glasfiberarmering och rostskyddsmaterial.

Plastlackering av silver och mässing.

Lambretta

56

här!

150 cc

Lambrettan, som genom kardandrift, torsionsfjädring och tredubbel ljuddämpning står i särklass bland scooters, finns nu för omgående leverans.

1790:— fritt Göteborg exkl. trimningskostnad.

P. S. Årets modell har bland annat pareringsljus.

**GENERALAGENT FÖR SVERIGE:
AB BIL & TRUCK · GÖTEBORG**

Gå in för att lyckas...

VITO B
24x36 mm.

Color-Skopar 1:3,5/50 mm.
Kr. 198:—

Color-Skopar 1:2,8/50 mm.
Kr. 260:—

Slutare: Prontor-SVS 1—1/300 sek. självutlösare och hel-synkronisering.

Color-Skopar 1:3,5/50 mm.
Kr. 169:—

Slutare: Pronto 1/25—1/200 sek. självutlösare och blixtkontakt.

Tro inte att lyckade bilder beror på bara "tur". Har Ni en Vito B ligger alla möjligheter inom räckhåll. Den stora, ljusa sökaren ger välkomponerade bilder. Frammatning av film och slutarspänning sker samtidigt — en lätt tryckning med höger tumme gör klart för nästa tagning. Optiken — är världsberömda COLOR-SKOPAR. Ett fyrlinsigt objektiv i snäckgångsfatning som ger skarpa ända ut i bildens hörn — när Ni tar med färg, perfekt återgivning av alla färger.

VHJ Vielgländer för optikens skull

GENERALAGENT: AB FRITZ WEIST & CO, STOCKHOLM 1

Kapten Perslows läckra campingvagn Rouletta i transportläge (ovan) och i bruksläge (nedan). Takets mittersta del kan lyftas upp 30 cm, även en lång person kan då stå rak inne i vagnen. I transportläge med nedsänkt tak får vagnen mindre luftmotstånd och blir mindre sidvindskänslig.

LÄTT BO PÅ HJUL

AV INGENJÖR LENNART LILIENBERG

TV presenterar här en campingvagn med många finesser.

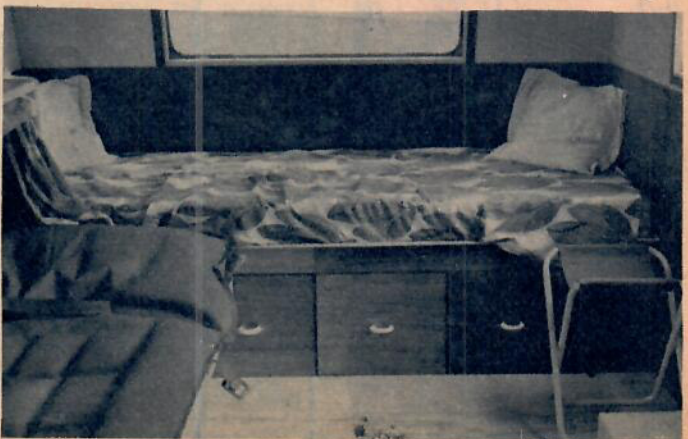
Att bygga campingvagnar är kapten Göran Perslows stora hobby. Under årens lopp har han byggt sex vagnar själv, den vi ser på bilderna ovan och nedan är den sjätte och sista.

Det märkliga med denna vagn är den låga vikten, endast 214 kg. Detta är mindre än en tredjedel av dragfordonets — en DKW — tjänstevikt, och släpet får alltså framföras med fri fart. Vagnen är byggd på ett chassi av lättmetallprofiler och de båda åttatumshjulen är avfjädrade med torsionsstavar. Vagnskorgen är också uppbyggd på lättmetallstomme och är klädd med mahognyfanerad plywood. Plywooden har på insidan isolerats med en tunn, påklistrad aluminiumfolie. Inuti är vagnen klädd med galon och plywood, även golvet är av plywood. Intressant är att inre takhöjden kan ökas till ståhöjd genom att en del av taket fälls upp 30 cm.

Inredningen är rätt inventiös med gasolkök, två bekväma bäddar, en liten garderob, ett köksskåp samt bord och stolar.

Är det dyrt att bygga en vagn själv? Knappast, den här vagnen har kostat kapten Perslow 1.700—1.800 kr, därav torsionsfjädringen 400 kr.

Inredningen är ljus och trevlig och tillfredsställer även högt ställda krav på komfort. Lägg märke till de praktiska lådorna under sängen.

Ett häpnadsväckande erbjudande
till läsarna av denna tidning

Spara stora pengar **NU** på denna förnämliga kikare!

Importörens
fyndpris
direkt till Er **39:50** med
väska

Importerad direkt från TYSKLAND

Överblicka 3 miles område!

Continental Trading — landets största importör av dessa kikare — erbjuder Er en sådan till ett otroligt lågt pris! *Ikke* en ny underhållig japansk sak! *Ikke* en leksak! Förstorar synfältet icke 4... icke 5... icke 7 utan 20 (tjugo) gånger! Denna kikare är därför varje jägares, varje fiskares, varje sportsmans, ja varena människas stolthet och glädje! Continental Trading, och endast Continental Trading kan lämna Er den för futtiga 39:50.

En triumf för tysk optisk industri!

Dessa kikare tillverkas i Tyskland — världens centrum för kikare och andra optiska instrument av toppkvalitet. Tysk fackkännedom och högkvalificerad tysk arbetskraft återspeglas i varena en av kikarens karakteristiska egenskaper. Här några exempel:

- 1) Stor skärpa utan besvärande vikt — endast 4 hg.
- 2) Inställningen tillåter över 25 stadiga lägen för hög synskärpa.
- 3) Lätt inställning för olika avstånd mellan ögonen.
- 4) Smäcker, modern form som möjliggör ett lätt och säkert grepp.
- 5) Vackra, smidiga linjer.
- 6) Stort centrumhjul, som medger att kikaren kan inställas utan besvär.
- 7) Hög ljuskänslighet gör kikaren lika användbar i mäsken.

Antireflexbehandlade, precisionsslipade linser för högsta synskärpa.

De kraftiga linserna är kronan på verket och den fina gamla tyska fabriken speciella stolthet. Sannerligen någonting annat än de enkla linser av plast, som stansas ut i miljoner! Varje lins i denna kikare är putsad, slipad och omsorgsfullt kontrollerad. Detta tar mycket längre tid och kostar 20 à 30 gånger mera — *men det är värt det!* Ni ser kristallklart med kikaren! Edra ögon lider inte av överflödigt distorsion eller »spökbilder». — som är så vanliga i enkla massfabricerade kikare. Om Ni än ville betala hundratals kronor mera, kunde vi ändå inte erbjuda Er kikare med bättre linser!

Att se är att tro! Prova en kikare på vår risk!

En enda titt kommer att övertyga Er om dess suveräna kvalitet! Det är därför vi vill skicka Er en på prov under 5 dagar. Använd den vid jakt och fiske, vid idrottstävlingar och travlöpningar, på teater och cirkus! Ni sitter på första parkett *överallt!* Sedan — om Ni inte anser, att detta är det bästa erbjudande, som ifråga om kikare någonsin gjorts här i landet, behöver Ni bara returnera den, så får Ni vartenda öre tillbaka utan att säga eller skriva ett ord!

Förstorar synfältet

20

gånger!

Detta är vad man ser med blotta ögat.

Samma scen sedd med ovanstående kikare.

Lagret begränsat! Beställ genast!

Endast omkring 100.000 kikare kan tillverkas i år beroende på den omsorgsfulla tillverkningen. Dessa skall räcka till för hela världsmarknaden! För att göra alla rättvisa ser vi oss därför nödsakade begränsa försäljningen till EN ENDA kikare till varje läsare. Insänd kupongen I DAG för att försäkra Er om att Ni får den kikare Ni är berättigad till!

TILL CONTINENTAL TRADING, MALMÖ 4

Härmed beställer jag 1 st. kikare till ett pris av 39:50 + porto. Samtidigt skall jag utan extra kostnad ha en väska till den samma. Jag äger rätt att returnera kikaren och väskan inom 5 dagar och skall i så fall ha pengarna tillbaka.

Namn

Adress

Postadress

TV 12-56

ÖRNSKÖLDSVIKS TEKNISKA SKOLA

Kommunal, statsunderstödd. Teknikerkurs 3 terminer, m. realex. el. motsv. 2 term. Högre fackkurs ytterl. 2 term. Fackavd. MASKIN-, ELEKTRO-, HUSBYGGNADS- samt VÄG- o. VATTENBYGGNADSTEKNIK. Statl. studiehjälp. Nya kurser 21 aug. 1956 och 10 jan. 1957. Anmälan härtilt senast 20 juni resp. 15 dec. Prospekt på begäran.

KÖPINGSS TEKNISKA INSTITUT

Ingenjör- o. verkm.-ex. fr. folkskola, real- el. studentex. Dag- o. aftonskola. Maskinteknik med verkstadsteknik. Teleteknik. Låga levnadskostnader. Höstterm. börj. 27 aug. o. vårterm, 7 jan. — Aftonskoleelever kan få arbete. Anmäl snarast! Även kvinnliga elever mottagas! — Tel. Köping 113 16. Åberopa denna tidning! — INGVAR LILLIEROTH, civilingenjör, rektor.

Bli en av dem som bygger morgondagens samhälle
Se framåt — komplettera Er praktik med studier vid

SUNDSVALLS TEKNISKA SKOLA

fack i bygnads-, elektro- och maskinteknik. Även aftonskola.

Begär prospekt! Godk. av Kungl. Överstyrelsen för yrkesundervisning.

Adress: Köpmannagatan 32, tel. 580 08.

KTS TEKNISKA SKOLAN KATRINEHOLM

Kommunal statsunderstödd läroanstalt. Maskinteknik, elektroteknik, starkström (B-behörighet) och teleteknik, husbyggnad, väg- och vattenbyggnad, värme- och sanitets-teknik, vägmästare. Studielån och stipendier. Nya kurser börja 20 augusti.

MALMÖ TEKNISKA INSTITUT

9 mån. Verkmäst.- och Teknikerkurser förbereda till statligt legaliserad INGENJÖRSEXAMEN. Lägsta studiekostnader. Prospekt sändes. Roslins väg 18 E. Malmö. Tel. 629 51.

BILREPARATÖRS- KURSER

om 4 mån. samt BILELEKTRISKA specialkurser om 5 veckor.

Prospekt och upplysningar mot två porton. Angiv denna tidning.

Skövde Praktiska Skola

Drottninggat. 4, Skövde. Tel. 1249.

Sök PATENT

på Er uppfinning genom

INGENJÖRSBYRÅN PATENTSERVICE

STIG HANELL, Dukvägen 6, BROMMA - Tel. 25 57 74 Upplysningar mot porto.

KRISTINEHAMNS PRAKTISKA SKOLA

Tekniska avdelningen:
Teknisk elementarkurs
Prep.-kurs för tekn. gymn. Mekani. verkmästarkurs
Ritbiträdeskurs
Teknikerkurser (3 term.) inom maskin- o. el-facken
Yrkeskurs för elinstallatörer.
B-kurs
Statsinspektion — Statligt studiehjälp
Skolan för målmedveten ungdom
Begär prospekt

MOPED- och MC-ÅKARE

MOTOR-HÖCKS har reservdelarna och tillbehören för Er maskin. Katalog mot porto.
MOTOR-AB
IVAN HÖCK
SAGEN — Tel. 30, 31

Direkt från importlager utsäljas nedanstående välkända märkesvaror utan fördyrande mellanhänder. Insänd namn och adress samt bifoga denna annons så expediera vi genast vad Ni strukit under.

Remington 60 Super	riktpr. kr 138	—	vårt pris 98:—
Philishave Dubbel	riktpr. kr 75	—	vårt pris 58:—
Kikare 8x30 m. väska	riktpr. kr 153	—	vårt pris 95:—
Kikare 7x50 m. väska	riktpr. kr 205	—	vårt pris 115:—
Kikare 10x50 m. väska	riktpr. kr 210	—	vårt pris 128:—
Kikare 12x50 m. väska	riktpr. kr 210	—	vårt pris 128:—
Kikare 16x50 m. väska	riktpr. kr 245	—	vårt pris 138:—

8 dagars reträtt. Ett års garanti. Sänd inga pengar i förskott!

Ekonomiköp, Kungsg. 18 B, Malmö C.

EN KAMERA

den sensationella cigarrtändaren som även är en förstklassig mikro-kamera. Helt i metall. Klickar aldrig. Specialbyggd med alla finesser:

- högklassigt specialobjektiv, extra ljusstarkt
- snabbframmatning
- filmstopp
- toppavtryck
- sportsökare
- slutare till 1/100 sek.
- storl. 58x45x10 mm
- 20 knivskarpa kort 6x6 pr rulle
- utmärkta förstoringar
- provkort, bruksanvisning och exponeringstabell
- GRATIS 4 filmrullar med kassetter

Beställ nu från Andersin Foto

Enskede 8. Tel. 94 82 00.

Sänd omg. st. Camera-Lite enl. annons å 37:50 portofritt till (8 dagars reträtt.)

Texta namn o. adr. TV 12-56

Rakblad bortsumpas!

Extra prima lyxrakblad slumpas till kr 2:80 pr 100 st. 1000 st. kr 25:— fraktfritt. Full reträtt. Nettokatalog bif. alla order. Rekv. från Firma CESAR, Kumla 8. Tel. 711 86.

FINNSTÖVLAR

Prima hantverkskvalitet, randss herr 65:—, dam 52:50. I mörk-brun färg, herr 69:—, dam 56:— Sula av cellgummi el. kärmläder. Gummistövlar m. läderskaft 37:— Sämskskinnskalsonger 52:— Mot postförskott. Returrätt. F:ia Y. Kero, Sattajärvi.

Kall-flytande metall!

Stor utlandsnyhet! Täcker stora hål i spannar, rör, båt, tak, kaross, kylare m. m. Hårdare än lödning. Fil- o. gängbart. Dryg burk kr 6:25. 2 st. fraktfritt. Brush System AM, Malmö.

Sensationspris!

Endast 58:—

1 ARS GARANTI

Världens mest sålda el-rak-apparat. Sändes i elegant läderetui mot postförskott.

Beställ i dag från HÅGES PARTILAGER
Tel. 9, Stockaryd

JAPANSKA MÄRKESKIKKARE

av bästa kvalitet med lyxfodral och rem. Genom dir. imp. kunna vi lämna 40 % RABATT på ord. riktpriser. 6x30 riktpr. kr 164:—, netto kr 98:40, 7x50 riktpr. kr 217:—, netto kr 129:95.

F:ia B. NILSSON
Bildhuggarvägen 5
Stockholm-Johanneshov

Total utförsäljning

Ett parti fabriksnya Zündapp-motorer 200 cc med fotväxling, en bland världens förnämsta 2-taktare. Kr 400:—, förut kr 700:—, Fabriksnya motorecyklar med nämnda motor kr 1.200:—, förut kr 2.300:—. Reservdelar finnes. Priser som icke återkommer. Avbetalning.

A. B. Svenska Motocykel fabriken Typhoon
Fack 26, Kinna.
Tel. 100 53 - 113 48.

Medaljer, Plaketter, Föreningsmärken, Klubbmästerskapstecken

Skisser o. kostnadsförslag fritt på begäran.

SPORRONG & Co.

Kungsgatan 17, Stockholm 7. Tel.: 22 56 60

Ni kan bygga om Er moped till reg.-pliktig mc och köra fortare.

Ombyggnadssatser f. SACHS -50 kr 60:—, f. VICTORIA kr 36:—

Vi ha allt i reservdelar för mopeder.

SVENSKA CYKELFABRIKEN
Davidshallsgatan 26 - Malmö

Sätt full fart på modellbåten med

SEA-FURY

utombordsmotor

Pris: 60:—

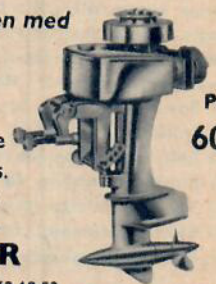
Inget tidsödande montage

Begär Motorkatalogen 1955. Sändes mot 40 öre i frim.

Generalagent för Sverige:

FIRMA ESKADER

Gumshornsg. 8, Stockholm Tel. 62 18 53

Televerkstadens verkstadsskola Nynäshamn

kommer att antaga elever i åldern 15—17 år för utbildning till verktygsarbetare, instrumentmakare och maskinreparatörer. Nya kurser börja den 1 oktober 1956. Inträdesansökan skall vara insänd före augusti månads utgång. Prospekt med närmare upplysningar sändes på begäran.

TELEVERKSTADEN NYNÄSHAMN

Var god sänd mig Edert verkstadsskoleprospekt samt formulär för inträdesansökan.

Namn:

Bostadsadress:

Postadress: T. V.

MOTOR- o. SPORTSTÖVEL

rejäl, oöm hantverksprodukt med stil, i mel-lanbrunt eller svart, stadigt, veget, ovanläder. Sula av kärnläder eller cellgummi. Per par kr 65:— Mot postförskott. Returrätt. F: a Y. KERO, Sattajärvi.

Vilket byte...

vilken fångst!

Hälls jakt- och fiskeredskap är förstklassiga grejor som man kan lita på.

Jägare och fiskare skriv i dag efter vår stora kat. över nyh. Förstkl. varor — de bästa som står att få. Låga priser — de lägsta i branschen. Vapen repareras.

Hälls Hälls AB • Falun
V. g. sänd katalog å Jakt och Fiske gratis och franco.

Namn o. adress. TV 12-56

Långdistans KIKAREN med

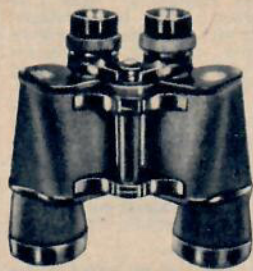
EXTRA MÖJLIGHETER
20:30
NU EXTRA LÅGT PRIS från direktimportören
FÖRR 110:— NU 49:75

9000 BELÄTNA KÖPARE

Detta är långdistans kikaren av högsta kvalitet! Helt i stål (märke Seastal)! Hårt antireflexbehandlad o. färgkorrigerad T-optik. Lätt inställbar för såväl avstånd som synskärpa. Förstorar 20 ggr. Objektiv 30 mm. Hög ljusstyrka. Synfält 70 m/1 km. Längd i fodralet 23 cm. Sammetsfodral svinläderväska och bärrem och plastskydd medföljer. Beställ nu. Ett sagolikt tillfälle!

Andersin Optik, Enskede 8
Avd. 4. Tel. 94 82 00.

PRISMA-KIKARE

av högsta kvalitet till sällsynt låga priser.

8x30 T-optik 105:—
7x50 T-optik 135:—

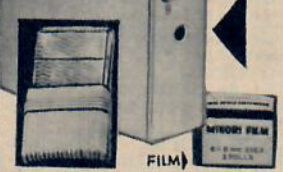
Alla kikare inklusive förstklassiga läderfodral. Postorder expedieras omgående.

FRITZ OLSSONS

Optiska avd., LULEÅ
Tel. 121 66 - 127 20.

EN SUCCÉ Spionkameran

27:50

DIREKTIMPORT utan fördyrande mellanhänder gör att vi kan sälja den mycket omtalade mikrokamera »CAMERA LITE» till LANDETS LÅGSTA PRIS. Världens bästa spionkamera kamouflerad med tillförlitlig cigarettändare. — Ni kanske såg den användas i filmen »Prinsessa på vift». Helt i metall, storl. 55x45x13 mm., specialbyggd m. finesser: Ljusstark, antireflexbeh. o. färgkorrigerad optik. — Snabbframmatning. — Filmstopp... ingen dubbeltagning. — Toppavtryck. — Sportsökare. — Slutare till 1/50 sek. — Film 6x6 mm. — Tar 20 knivskarpa kort på varje filmrulle. — Utmärkta förstoringar. Lev. komplett i väska jämte 4 rullar film (80 kort), bruksanvisning och provkort i presentkartong. LANDETS LÅGSTA PRIS! ENDAST 27:50 per styck.

Beställ nu från

FABRIKS- & HANDELSF-
ELLOS • BORÅS

FÖRSTORINGAR i naturliga färger

Storl.:
13x18 18x24 24x30 cm
4:00 6:75 11:00 kr
Sv-vit 1:90 2:75 4:00 kr.
Ins. film el. foto. 3 st. portofr.

O. Engholm, Box 42, Sörmark

33 öre

per dag =
10:— kr per
månad tills kr
90:— erlagt är allt
Ni behöver betala för
det högklassiga schweiziska märkesuret Monitor. Crom-stål, ankarverk 15 rubis, vattentätt, stötsäkert, läderband. Herruret 34 mm Ø, damuret 24 mm Ø

Sänd inga pengar i förskott!

Posta kupongen i dag. Ni får prova uret gratis under 30 dagar.

AB SVENSKA URDEPOTEN

Stortorget 3, Malmö

Sänd omgående herrur/damur (stryk det som ej önskas) Monitor å kr 90:— att betalas med kr 10:— per månad. 1 års garanti.

Namn och adress. TV 12-56

REALISATION UKV-TILLSATS

samt dito byggsats utförsäljes så långt lagret räcker. 1000-tals sålda av denna oerhört populära tillsats med vilken Ni moderniserar Er radio så, att Ni kan höra dubbelprogram, polisen, flyget och mycket annat.

MISSA EJ DETTA TILLFÄLLE

Byggsatsen: Förr 19:85 NU 14:95
Tillsatsen: Förr 29:85 NU 23:95

Byggsatsen innehåller all materiel. Tillsatsen garanterat monterad och klar. Skriv, ring eller besök:

Ingenjörsfirman TELEKTRA

Spångavägen 167, Bromma. Tel. 87 26 26. Postgiro 25 12 26.

Sänd omgående: st. komplett byggsats 14:95
..... st. komplett tillsats 23:95

Realisationslista bilägges gratis.

Namn:
Adress:
Postadress: TV 12-56

Läs, lär, jämför, välj!

Vår stora illustrerade varuhandbok innehåller över 2000 fotoartiklar — faktiskt mera än en butik! Rekvirera den för 2:50 — vilket belopp Ni får tillbaka vid första köp.

Klipp kupongen genast och posta den.

Fotobutiken kommer hem till Er

Yashicaflex

den enda spegelreflexkameran 6x6 m. inbyggd exp.-mät. Kontant 325:— Avb. 50:—/mån.

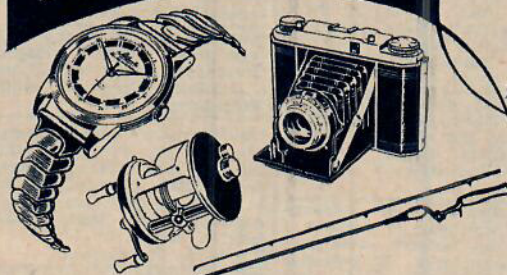

Till Molander & Son AB Regeringsgatan 13, Stockholm

Sänd mig Er varuhandbok 1955-56. Kr 2:50 bifogas i frimärken.

Namn och adress. TV 12-56

Missa inte en god vinst!!

Här har Ni alla trumf på hand:

- 1 Höga rabatter
- 2 Låga förmånspriser
- 3 Öppet köp — full returrätt inom 30 dagar

Vi sänder Er gärna katalog, etc. GRATIS!

Atlantic

UR • KAMEROR SPORTFISKE

ATLANTIC • Kungsg. 18 • Stockholm

Sänd katalog, etc. GRATIS och utan någon förpliktelse från min sida.

Namn:
Bostad:
Postadress: TV 12-56

LEOPARD-BILPLÅDAR

Hela vårt lager bilplådar av ex. 1:ma yllekvalitet, tjocka härliga, i stilla leopard-mönster i svart eller brunt, vanlig storlek som passar alla bilar, även lämplig som säng- och resflit. Har kostad c:a kr 29:-, vrakförsäljes på grund av platsbrist för endast kr 18:50, 3 st. fraktfritt, m. retrurrätt. OBS! En mjuk, förmålig kvalitet från en av våra förnämsta svenska fabriker.

SKANSKA PARTILAGRET, Avd. TV, Sankt Olof.

FÖRSÄLJNINGSSCHLAGER!

Foglös eloxal-HERR-RING. Enastående vackert utförande.

NETTOPRIS 36:- per puss. Vi står gärna till tjänst med prov. Var först i försäljningen av denna »Nyhet».

Åke Larsson. Import. FRANSTA. Tel. 142.

KATALOG

med nytt tillägg inneh. mc-delar, verktyg, tillbehör m. m. sändes mot 75 öre i frim. Cykel & Motorfirman O. E. Söderström Örnsköldsvik

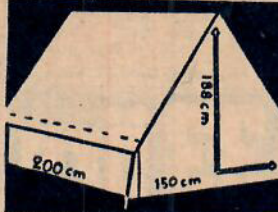
SOVSÄCKAR

vadd kr 31:-, renhår 50:-, kapok 48:-, dun 69:-. Alla av p:a grön väv. Kompl. m. kudde o. fodral. Varma o. praktiska.

Ryggställt 200x150x185 cm kr 99:-. D:o 4-5-mans 200x180x185 kr 116:-. D:o 6-mans 250x180x185 kr 130:-. D:o med brutet tak, fjädr. stänger: 4-5-mans kr 140:-, 6-mans kr 160:-.

D:o, d:o m. plastbelagt golv: 4-5-mans kr 160:-, 6-mans kr 185:-. Säsongens bästa tält. Låga priser! Fullt kompl. Rek. pr efterkrav från

MIKRA SPORTFABRIK KRAMFORS

4-MANSTÄLT 45:-

vid mottagandet och 20:- per månad är våra fina avbet.-villkor för vidstående tält av extra prima gröngrön jättekraftig specialgjord tältduk impregnerad mot vatten och mögel. Stort. 200x150 cm. Höjd 188 cm. Ryggmodell med fastsytt golv o. droppkant. Ventilationslucka m. myggnät. Vinkeldragkedja. Lev. med alla tillbehör samt gediget fodral. Bättre tält finns inte. Reklampris kontant 112:-, på avbet. 125:-. 2-manstält kontant 77:-

SOVSÄCKAR 16:-

vid mottag. o. 12:- per mån. Stoppad m. extra prima vadd. Försedd m. kudde o. blixtlås samt fodral. En lätt o. varm sovsäck. Pris kont. end. 35:-, på avbet. 40:-. Stoppad m. äkta renhår 52:-, avb. 58:-, vid lev. 22:-. För samt. varor full retrurr. inom 8 dagar. Fraktf. vid kontantorder. Vid avbet.-köp måste kupongen ifyllas.

EKLÖFS EFTR., FILIPSTAD

Härmed rek. st. tält, st. sovsäck, st. renhårss. Kontant/avbetalning (stryk det som ej önskas) enligt ovanstående villkor. Åganderättsförbehåll enligt lagen om avbet.-köp gäller. Skriv tydligt!

Namn
Address TV 12-56

Tätare piggare motor

med Pedrick på kolvarna!

Begär PEDRICK hos Er verkstad!

Snabb kontakt**genom TV:s radannonser**

Annonspris kr 1:75 pr rad. På varje rad får plats c:a 26 nedslag inkl. ordmellanrum och skilljetecken. — Order emottogs pr tel. nr 30 89 58, 34 04 80/53. Manuskript som insändas pr post bör textas enligt maskinskrivas. Korrektur sändes ej. Förlaget fritar sig för fel som uppstår genom hörfel i telefon eller genom otydliga

manuskript. Likvid insändes i frimärken eller insattes på förlagets postgirokonto 1111 med angivande å talongen att likviden gäller annons i TV. Manuskript måste vara annonsavd, tillhanda senast tisdagen 16 dagar före utgivningsdagen.

All post adresseras till TV:s Annonssavdeln., AHLÉN & AKERLUNDS FÖRLAGS AB, STOCKHOLM 6.

Motor-marknaden

MC-kedjor i samtliga dim. samt ett större parti 5/8x1/4, märke Iwes, säljes extra bill. Lekåsa Bil- o. Motorverkstad, tel. Lekåsa 41.

VET DU

att Du billigt och enkelt kan göra en BÄTMOTOR AV EN MC-MOTOR. Passar roddbåtar, ekor och sportbåtar. Ritn. o. arb.-beskr. 6:50 + porto. A. W., Pl. 739, Junsele.

FABRIKSPRISER Marknadens absolut lägsta priser å biltilbehör. Rek. 1956 års katalog. AB Tillbehörslagret, Gäveligatan 1, tel. 33 61 68, Sthlm Va. Filial: Skeppargatan 19 B, Sundsvall, tel. 551 48.

SKINNKUTTAR! Sätt litet extra fart på Eder mc till sommaren! Vi tillhandahåller trimningsanvisningar för DKW 125 cc, HVÅ 120 cc samt Sachs 150 cc. Pris pr typ kr 3:95 plus porto. H. Berglund, Box 487, Nyhammar.

Puchs reservdelar, samt tillbehör, reservdelar till de flesta MC-märken. Beviks Reservdelslager, Tel. 410 46. Drottningg. 8, Linköping.

Nya och begagnade MC-hjul för samtliga märken. Lekåsa Bil- o. Motorverkstad, tel. Lekåsa 41.

Alla slags tändspolar t. båt-, mc- o. mopedmagener m. m. omlindas av fackman m. 15 års erfarenhet. 20:-/st. Omg. leverans, garanti. Nya Radioverkstaden, Kalmar.

PARTIPRISER! Skk., dimljus, backljus, element m. m. Sv. Handelsbolaget, Östgötagatan 95. Tel. 41 27 90. Sthlm.

MC Realisation! C:a 200 st. nya och beg. cyklar vräkes bort, oerhört billigt. Prisliska mot porto. Jättelager av motorcykeldelar. F:a Nils Leander, Växbo.

Motorcykeldelar, begagn., till de flesta märken. Störst i branschen. Motorfirman Jap. Ölvedalsgatan 3, Göteborg. Tel. 12 69 34.

Cylinderborrning av bil-, mc- och mopedcylindrar, samt foder för Citroën och Renault. Vevlagerrenovering. MC-Motor, Dalagatan 31, tel. 33 87 50, Stockholm.

MC-kolvar till samtliga 98 cc säljes extra billigt. Lekåsa Bil- o. Motorverkstad, tel. Lekåsa 41.

Reservdelar Jawa 250 o. 350. Velocette 350. Motorrenoveringar. Almeviks Motoraffär, Linköping. Tel. 211 96.

Obetydl. beg. utombordsmot. 2-3,5 hkr. 50-55 års mod. Full garanti. Spec. beskrivn. m. pris på begäran. Svar till TMV, Tandshyn, tel. Östersund 540 48.

ELRAKA ER I BILEN! Auto-Shave, patentsökt uppfinning, gör el-hyveln dubb. användbar. Begår upplysn. MÄLM-Industrier, Jönköping 1.

Specialmaskin för polering och fräsningar av kanaler i alla slags motorer, såväl mc-som bilmotorer. För polering 6 kr, fräsningar 3 kr, per kanal. Nedsvarvning av topplock 7 kr, rostskyddsbehandlingar 5 kr, ändring till fallföregasystem 18 kr. Pole-ring av vevhus, balans och vevstake, slipning av ventiler på fyrtakt, borringar o. lagerrenoveringar utföres. Samtliga arbeten utföres noggrant o. efter önskad tid. Skriv eller ring, vi står gärna till tjänst med upplysningar.

S.-E. Nybergs Motorverkstad, Tel. 548, Smålandsstenar.

Indian reservdelar, alla årsmodeller. Vevlagerren., Cylinderborrning. Elgebrandts Motor, Nytorvgatan 23. Tel. 43 60 99, Stockholm.

Renoverade och orenoverade MC-motorer för BSA, Matchless, Ariel, Norton, Triumph samt växellådor till dessa. Lekåsa Bil- o. Motorverkstad, tel. Lekåsa 41.

BILÄGARE! Nyhetspäckad katalog sändes mot 25 öre i frimärke. Ing.-fa SA Prod., Box 66, Sundbyberg.

Moped beg., billigt från kr 190:-. F:a Ake Johansson, Vessigebro.

Bilagare — Bilverkstader. Är Ni i behov av fjäderblad till Eder bil? Vi tillverka huvudblad, förstärknings- och originalblad till alla i marknaden förekommande bifabrikat. Även uppriktning av fjädrar utföres. Begår upplysning. Wingrens Motorindustri, Hålsingborg.

Moped. Ett flertal fabrikat, låga priser. Ombud antages. Broschyrer sändes mot 50 öre i frimärke. Firma A. Hall, Brittorp.

Ljuddämpare! För Volkswagen 1 m. m. varmvävs. plåt. Ett eller två utbl. rör originaln. Lätt att montera kr 35:-. Leveranst. c:a 8 dag. Autovax stor burk 5:50. fraktf. order 40:-. F:a EHA, Stockaryd.

SLUMPAS! 350 cc Jawa m/51 till salu p. gr. av utl.-resa. Roslund, Villagatan 21 B, Södertälje.

Utombordare! Något beg. 2-cyl. 4 hk som ny. Båt, rundb. 4,5 m. beg. Ny båtbygga av pontontyp. Allt el. delar, billigt vid snar affär. Göran Lyreberg, Hössna.

TRIMMA! Trimningsanvisn. för 2-takt, var god sänd kr 3:- per brev. D:o för 4-takt kr 4:-. Postofr. K. Kjellstad, Lundamo, Norge.

Diverse-marknaden

Båtritm., se ann. i TV nr 5. S. Roggentin, Gög. 26, Sthlm.

1 st. Luxor radiomöbel typ 312 WM med inbyggd magnetofon obetydligt beg. Säljes billigt. G. Sveningsson, Hestra, tel. 16.

SYNKRONURVERK fr. 14:-. Mikroskop, kikare, kameror. Direktimport. Beg. nettopris. KEM-OPTIK, Danderyd.

Kortvägssändare och mottagare typ FMB 144. Kompl. utrustning m. högtalare från f. d. polisradiobil. Thulebolagen, tel. 23 86 00, ankn. 405.

RITBESTICK. Direktimp. Tyskt precisionsarb. Etuiet i eleg. svinladerim. m. blixtlå. 12 delar, stickinsats, fjäder- och nollcirkelpassare, förlängare, dragstift samt blyerts- och tuschinsats. Etuiet 23½x10½ cm. Reklampris kr 28:50 + porto. Postförskött. 8 dag. retrurrätt. Handelsf. FAIR, Box 1017, Göteborg 4.

Överdragsstövlar 4:75 par. 3 par fraktf. Trelleb-gummi 75 cm pass. mc-förare, fiskare m. fl. Tinghalls, Brämhuitt.

PLÖCK-JOCKE — böjlig griptång — passar ALLA: husmodrar, mekaniker, lantbrukare, motormän, hobbyister, radioparatorer etc. 7:75 kr franko. Aterf. antagas. AB ANPAC, Malmö C.

LJUBAND BILLIGT. Fri prisl. Tape Recorders, Lund. Bra moped m. Kulmot. körklar i gott skick 275:-. Pianodragospel 25/12, 2-kör., fabriksnytt m. kofert 165:-. J. Svensson, Toresbo, Örsjö.

Skrivmaskiner beg. nyjusterade utföres säljes å långt lagret räcker för 125:-. F:a JoGu, Box 111, Sundbyberg 1

LÖN. HOBBY! Tillverkn. av persienner m. m. Lätt arbete. Inga maskiner. Material bill. Ritn., beskr. o. materialprov kr 3:95 + porto. F:a Ellbe, Box 67, Borlänge 7.

AGFACOLOR färgfilm av alla slag. Västtysk, färsk o. felfri. 20 % rabatt. Order över 50:- exp. portofritt. Returrätt. Ingenjör J. Andersson, Box 30024, Göteborg V.

Obet. beg. N. V. Super-Sport 950:-. Kikare med väska, 16x50 145:-. Kamera 25:-. E. Olsson, Box 1, Hybo.

Mynningsladdarpistol. Browningmod. Kal. 9 mm. För målskj. Med hölster kr 44:75, utan hölster kr 36:-. Licensfr. Fraktf. G. Samuelson, Danstorp, Blidsberg.

FOTO. Rek. var prislsta å kameror, film, kemikal., papper etc. Hög rabatt. Även realisationsvaror. G. E-son. Box 20063, Sthlm, 48 00 13.

Persienner — Erb. För dem som önskar kompl. sitt hem med persienner finns det nu möjlighet för alla att köpa All-Persienens byggstats som kompl. kostar end. en tredjedel av normalpris. I vår byggstats ingår end. mat. av bästa kval. Alla kan bygga o. montera efter vår väl utförda beskr. Tillskr. vår firma o. Ni erh. kostnadsförslag o. upplysn. Firma All-Persienner, Fack 11023, Uppsala 11.

FLYG- & MOTORLITTERATUR, äldre ärg. Begår offert. AB DURAX, Malmö.

BYTE

Modelljárnväg av märke Fleischmann, stor uppsättning värde 890:-, bytes mot moped i mycket gott skick. 2-växlad NSU, VICKY MONARPED, HMV eller PUSCH. Tore Kjellander, Glömstavigen 2, Huddinge.

FLYGUTBILDNING

Linköpings Flygklubb. Motor- o. segelflygutbildning. Saab, Linköping. Tel. klubbhuset 209 00 eller Saab 290 20.

Fråga oss om motorcyklar

Fråga: Vilka data har NV:s nya 175:a »Jet Crosser»?

Jet

Svar: I skrivande stund har följande data offentliggjorts: Encylindrigt tvåtakts Sachs-motor. Cylinderdiameter 62 mm. Slaglängd 58 mm. Kompressionsförhållande 6,6:1. Effekt 10 hk vid 5250 varv/min. Svänghjuls magnet. Bing förgasare. 4-växlad växellåda sammanbyggd med motorn. Framgaffel av teleskoptyp och bakhjulsfjädring av svängarmstyp med hydrauliska stötdämpare. Däckdimensioner fram 2,75×19" och bak 3,00×19". Bromstrummornas diameter 120 mm. Hjulbas 130 cm. Bensintankens rymd 5,5 liter varav 1 liter i reserv. Tjänstevikt under 75 kg. Toppfart 100 km/t. Pris 1925:— exkl. trimningstillägg.

Fråga: Vilka instrument skall sitta i »instrumentbrädan» på Victoria Vicky MS 51? Vad kostar de och var kan de köpas?

Svar: Vicky MS 51 är endast utrustad med hastighetsmätare och denna ingår i standardutrustningen. Vicky har samma styre och instrumentpanel som Victoria Nicky skoter, vilken har klocka och bensinmätare. Dessa instrument passar i instrumentpanelen på Vicky men om bensinmätarens tankarmatur passar på Vicky är oss obekant. För erhållande av prisuppgifter bör ni tillskriva AB Motor-Service, Ynglingagatan 24, Stockholm.

Fråga: Finns det någon Saroléamotorcykel under 75 kg? I så fall vilka data har den?

Kanske frågvis

Svar: Nej.

Fråga: 1) Jag har en Vicky 1956 års modell. Den är körd ungefär 150 mil. Den har aldrig gått fortare än 20 km/tim. Vad skall jag göra för att den skall gå i de tillåtna 30 km/tim? Jag har inte bytt ut några detaljer i motorn. 2) Efter hur många mil bör en mopedmotor sotas? 3) En Mc-motor? 4) Vilka verktyg behövs för att sätta upp en moped och en mc-motor? 5) Hvilka verktyg behövs för att sätta upp en mc-motor? Karl Bergman

Svar: 1) Frågan är omöjlig att besvara med ledning av de lämnade uppgifterna. En grundlig undersökning på verkstad är nödvändig för att kunna fastställa felorsaken. 2 och 3) Det är omöjligt att generellt ange ett visst antal mil efter vilka en moped- eller mc-motor skall sotas. Detta beror på vilken olja man använder, körsättet samt körförhållandena i övrigt. Om man alltid kör motorn på relativt högt varv så blir sotbildningen ganska ringa medan den blir större om man brukar låta motorn segdra. Om man kör med för mycket olja i bränslet eller med för stort förgasarmunestycke blir sotbildningen avsevärt större än normalt. 4 och 5) Nedan skall endast behandlas sotning av tvåtaktsmotorer eftersom metoderna att demontera topplock och cylinder ofta varierar mycket på fyrtaktsmotorer, och eftersom det ofta erfordras specialverktyg för demonteringen. De verktyg som behövs för sotning av en tvåtaktsmotor är ganska enkla, i regel klarar man sig med en hylsnyckel för topplocksmuttrarna, en nyckel för avgasrörs-muttern, en skiftnyckel och en skruvmejsel. Innan sotningen påbörjas tvättas motorn grundligt ren utvändigt med bensin eller fotogen. Demonstrera förgasaren och avgasröret. Förgasarens luftrenare tvättas ren i bensin och sedan denna avdunstat dränkes filtret in med motorolja. Ev. demontera bensintanken. Lossa topplocksmuttrarna. Tag bort topplocket. Lyft upp cylindern några centimeter och lägg en ren trasa över vevhusöppningen. Obs. använd ej trassel. Lyft av cylindern helt. Demontera kolvringsarna, men var försiktig så

att de inte brytes av. Lägg märke till hur ringarna sitter så att de kan monterats i samma ordning igen. Skrapa försiktigt rent från sot på kolvens översida samt i kolvrings-spåren. För att sota kolvrings-spåren användes med fördel en gammal avbruten kolvring som filats till i ena ändan så att den passar i spåret. Topplocket och cylinderns kanaler skrapas också rena från sot. Det som finns på yttersidan av kolvmanteln skall ej skrapas bort eftersom det tätar mot gastrycket. Innan motorn sättes ihop igen göres delarna ordentligt rena. De packningar som finns skall bytas ut mot nya. Monteringen sker i motsatt ordning mot demonteringen. Vid monteringen bör man olja in kolven och cylindern.

Fråga oss om radio

Fråga: När kommer dubbelprogrammet till Kristianstad? Blir det trädradio eller FM-radio som kommer i fråga för lyssnarna där?

Skåning, radiobiten

Svar: Det är planerat att FM-sändaren i Hörby skall vara klar under budgetåret 57/58. Den kommer att täcka hela Skåne med program. Frågan är emellertid inte definitivt avgjord utan hänger på riksdagens godkännande av planen.

Fråga: Måste man ha sändarlicens för att ha en mycket effektsvag s. k. walkie-talkie? Lantbrukare, östergötland

Svar: För varje form av trädlös sändare måste man ha tillstånd eller licens från telestyrelsen.

Fråga: Kan man ta emot de nya ultrakortvågssändningarna från Stockholm med en kristallmottagare? Om så är fallet finns sådana att köpa? C. A., Hägersten

Svar: I en ultrakortvågssändares omedelbara närhet går det att fånga sändningen med en speciell typ av kristallmottagare. Någon sådan finns inte i handeln vad vi känner till.

Fråga: Hur förvandlar man megacykler till meter? 50316, Uppsala

Svar: Man dividerar talet 300 med megacykeltalet och får då våglängden i meter. Exempel: Fm-sändaren i Stockholm, som sänder på frekvensen 92,4 Mc/s, har våglängden $300:92,4 = 3,25$ m.

Fråga: Jag skall sätta upp en ordentlig utomhusantenn. Vilket är bäst att sätta upp: en utomhusantenn av tråd eller en stavantenn? Om jag sätter upp en trådentenn, hur lång bör den vara för att ge gott resultat? Om jag sätter upp en stavantenn bör jag då ha skärmad nedledning? A. Molander, Katrineholm

Svar: En trådentenn eller horisontal antenner i jämförelse med en stavantenn på samma höjd större signalstyrka åt mottagaren, den är med andra ord effektivare. En ändamålsenlig trådentenn har en längd på 15—30 m, den tillverkas lämpligen av särskild antennlina och bör vara försedd med isolatorer i närheten av vardera fästpunkten. Nedledningen till mottagaren från den horisontella delen av antennen kan antingen ske vid ena ändan, då talar man om en L-antenn, eller från någon punkt på mitten av antennen, då talar man om en T-antenn. Föredrar ni en stavantenn behöver inte nedledningen vara skärmad om ni inte har mycket störningar på er ort. För en stavantenn med skärm — om sådan skulle vara nödvändig — är det klokt att koppla bort skärmen vid lyssning på kortväg. Stavanten- nen ställer sig dyrbarare än trådentennen, skall man ha en stavantenn utför med skärm gör man klokast i att låta en fackman ombesörja uppsättning och montage. En trådentenn däremot möter det inte några svårigheter att tillverka själv.

Fråga oss om flyg

Fråga: 1) Hur gammal måste man vara för att få ta flygcertifikat för motorflyg? 2) Vad kostar det ungefär? 3) Var finns små sportflygplan att köpa? 4) Hur mycket kostar a) Cessna 140, b) 170, c) Auster, d) Piper Cub, e) Ryan Navion? 5) Hur mycket kostar det billigaste sportplanet som finns f. n. och vad heter det?

Lövet

Svar: 1) 18 år. 2) 1.500—2.000 kronor. 3) Små billiga sportflygplan är mycket svåråtkomliga i dagens läge, de billigaste tycks f. n. finnas att tillgå i Frankrike. Ett av de populäraste och billigaste flygplanen är Jodel Bébé, som tillverkas av Societé des Avions Jodel, Route de Seurre, Beaune (Cote-d'Or).. 4) a) 40—50.000:—, b) 60—70.000:—, c) 35—40.000:—, d) 35—40.000:— och e) ca 100.000:— (tillv. ej längre). 5) se svar nr 3.

Fråga: Det har talats en del om den västtyska flygproduktionens återupptagande. Vilka praktiska resultat har hittills nåtts? Hur går det med det västtyska flygvapnets uppbyggnad? Prenumerant

Svar: Än så länge har endast en del av den västtyska regeringens planer i denna riktning satts i verket, och någon tillverkning av krigsflygplan har överhuvud taget inte diskuterats offentligt. Hittills har endast två beställningar offentliggjorts för det västtyska flygvapnets räkning, nämligen en order på 428 sambandsplan av den i Spanien utvecklade typen Dornier Do 27 samt en beställning på 76 skolplan av den italienska typen Piaggio P. 149D. Denna senare order har dock placerats i Italien, men en licensfabrikation av 269 plan av denna typ hos Focke-Wulf har planerats. På planeringsstadiet lär också befinna sig en beställning på 210 reaskolplan av typen Fouga Magister att byggas på licens av Messerschmitt liksom licenstillverkning hos Weser GmbH (stor Stuka-fabrik under kriget) av det franska transportplanet Nord 2501 Noratlas. De jakt-, attack- och spaningsförband som skall sättas upp av det västtyska flygvapnet kommer med största sannolikhet att utrustas med amerikanska typer (F-84F, F-86K, RF-84F och troligen F-100) under vapenhjälpprogrammet. Slutligen har diskuterats att i England beställa 84 Hunting Percial Pembroke transportplan samt 36 Hawker Sea Hawk, 12 Fairey Gannet och två Grumman Albatross för marinflyget. Slutligen kommer troligen följande flygplan att levereras av amerikanarna: 132 Lockheed T-33, 88 North American Harvard samt 40 Piper L-18.

Fråga: Vad händer med den holländska Fokker-fabrikens readrivna skolflygplan S. 14 Mach Trainer och vad sysslar fabriken i allmänhet med? The Flying Dutchman

Svar: Typen har nog blivit något av en misrräkning för fabriken, då hittills endast 20 flygplan beställts av det holländska flygvapnet (varav flertalet nu levererats). Dessutom uppges att 50 flygplan av denna typ skall byggas i Brasilien, men om dessa planer skall genomföras är inte känt. F. ö. har inte Fokker kapacitet nog för en fortsatt produktion av Mach Trainer (i varje fall inte i den egna fabriken) på grund av licenstillverkningen av ett stort antal Hunters för holländska och belgiska flygvapnen samt det faktum att Fokkers nu som bäst förbereder en serie på 50 Fokker F-27 Friendship propellerutdrivna trafikflygplan, vilken typ av allt att döma kommer att bli en stor framgång. I varje fall tyder intresset från de utländska flygbolagen härpå. Friendship har hittills beställits av såväl irländska som australiska trafikflyget, och typen kommer dessutom sannolikt att licensbyggas i USA av Fairchild-fabrikerna som redan erhållit en del preliminära beställningar från mindre flygbolag.

FÖRMÅNSKUPONG

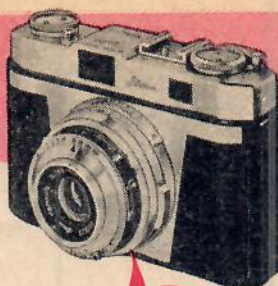
ATLANTIC • Kungsgat. 18, Stockholm

Sänd mig 1 st
 pr kontant kr på avbetalning med kr per månad. För-
 månserbudandet med 25 % rabatt gäller vid såväl kontant- som avbe-
 talningsköp. Öppet köp i 30 dagar. Returneras varan skall erlagda
 pengar återbetalas. 1 års skriftlig garanti skall medfölja.

Namn:
 Bostad:
 Postadress: TV 12-56

Önskar Ni endast katalog, stryk ovanstående beställning och sänd oss ku-
 pongen med Edert namn och adress så får Ni katalogen gratis.

ATLANTIC

ILOCA Rapid Royal
 med kopplad avståndsmätare

är ett fototekniskt mästerverk. Försedd med extremt ljusstarkt objektiv. Fyrlinsigt ILITAR Super 1:2,8 f=50. Prontor SVS-slutare med alla exponeringstider från 1 till 1/300 sekund samt på tid. MX-blixtsynkroniserad. Inbyggd självutlösare så att Ni kan fotografera Er själv. Kopplad avståndsmätare för exakt, snabb och perfekt avståndsställning. Snabbfilm-frammatore med automatisk slutarspänning.

Ordinarie pris kr 345:—
 Edert förmånspris endast 258:—
33:—
 pr månad

Toppavtryck. Dubbel exponeringspär. Filmräkneverk m. fl. tekniska finesser. Filmformat 24x36 med 36 bilder på varje filmrulle gör kameran bekväm i format och lätt att medföra.

ATLANTIC Reflex Royal

är en suverän spegelreflexkamera. Det ljusstarka objektivet 1:3,5 f=75, ger Er möjlighet att fotografera var som helst, när som helst. Även sökobjektivet har ljusstyrkan 1:3,5, varför Ni ser motivet i full skärpa i sökarschaktet och precis så som det blir på kortet. Kopplad avståndsmätare gör att Ni med ett handgrepp inställer exakt skärpeinställning. Prontor SVS-slutare med exp.-tider från 1 till 1/300 sekund. Blixtsynkroniserad. Inbyggd självutlösare. Kamerahus i metall, överklätt med kameraläder. Bildformat 6x6 med 12 bilder på varje filmrulle.

Ordinarie pris kr 228:—
 Edert förmånspris endast 171:—
23:—
 pr månad

ATLANTIC Favorit

är en mycket populär kamera tack vare god teknisk utrustning och synnerligen lågt pris. Objektivet är utmärkt, ljusstyrka 1:4,5. Varioslutare för 1/25, 1/75 och 1/200 sekund samt tid. Blixtsynkroniserad. Filmformat 6x6 ger 12 bilder på varje filmrulle.

Ordinarie pris kr 95:—
 Förmånspris kr 71:—
10:—
 pr månad

Uret är provningsgodkänt av såväl schweiziska som svenska urhelriskarantier medföljer.

Super A-kvalitet
ANU till förmånspris

25% rabatt

ATLANTIC
 Världsmästare 1956 års modell är utrustad med schweiziskt precisionsverk i Super A-kvalitet med 21 utsökta rubiner, berylliumbalans, nivaroxspirall och incabloc. Stötsäkert. Vattentätt. Specialbyggt för mångårig god och säker tidmätning. Elegant boett i spegelpolerat rostfritt stål. 100 %-igt damm och vattentätt. Vacker urtavla med radiumpunkter och reliefsiffror. Centrumsekund för exakt tidavläsning. Komplet med fjädrande expanderlänk i rostfritt stål.

12:—
 pr månad

Ordinarie pris kr 144:—
 Förmånspris endast 108:—

● För att få vår katalog introducerad i ytterligare en mängd hem erbjuder vi här ett urval förmånliga Super A-kvalitetsvaror till förmånspris med 25 % rabatt. Drag nytta av detta specialerbjudande. Tag gärna varan på avbetalning. Men inte nog med att Ni får 25 % rabatt. Ni får skriftlig garanti och varan på öppet köp i hela 30 dagar. Är Ni inte belåten får Ni pengarna tillbaka! Gör som hundratusentals andra — bli kund hos Atlantic!

ATLANTIC
 Skandinavians största postorderföretag inom ur- och fotobranschen

ATLANTIC Milano

Även denna populära modell är ett precisionsur i stjärnklass. Försedd med AS stora 13" mästerverk med 17 utsökta rubiner, berylliumbalans samt nivaroxspirall och incabloc stötdämparsystem. Elegant, smidig pansarboett med hermetiskt inskruvad bottenplatta av rostfritt stål gör uret 100 %-igt vattentätt. Självlysande siffror och visare. Röd centrumsekund. Komplet med expanderlänk i polerat rostfritt stål.

10:—
 pr månad

Ordinarie pris kr 118:—
 Förmånspris endast 88:—

ATLANTIC Genève de Luxe

Ordinarie pris kr 130:—
 Förmånspris endast 97:—

11:—
 pr månad

Ett ytterst förmånligt damsportur med extra tunn, smidig boett helt i högljanspolerat rostfritt stål. Det schweiziska precisionsankarverket med 17 utsökta rubiner, nivaroxspirall, berylliumbalans samt incabloc är avsett för många års perfekt tidmätning. Modern urtavla med reliefsiffror och radiumpunkter. Centrumsekund. Expanderlänk i rostfritt stål. Provningsgodkänt av urexperter. 1 års skriftlig helriskgaranti medföljer.

ATLANTIC Magnific

Ett utsökt vackert ur — en ögonfröjd för varje kvinna. Exklusiv boett i 20 microns gulddoublé. Smidig armlänk som ligger behagligt kring handleden. Förstklassigt 15 rubiners ankarverk för mångårig god och säker gång. Elegant urtavla med reliefsiffror samt upphöjt slipat glas fullkomnar urets exklusiva lyxutförande. Provningsgodkänt av urexperter. 1 års skriftlig helriskgaranti medföljer.

11:—
 pr månad

Ordinarie pris kr 132:—
 Förmånspris endast 99:—

OBS! Katalog med förmånspris GRATIS!